ORTODOKSİA

AHLAKÎ VE DİNÎ RESALE

MÜDİR MES'UL : MELETİOS LUKAKİS

MAHAL İDARE : FENER RUM PATRİKHANESİ

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ

ΕΤΟΣ ΣΤ' ΜΑΡΤΙΟΣ 1931 ΤΕΥΧΟΣ 63

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

1931

ΘΑΥΜΑΣΙΑ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
ΕΚ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΝΑΟΥ
ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΕΝ ΤΩι ΧΩΡΙΩι ΚΑΛΑΜΩι ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Ο ΑΚΑΘΙΣΤΟΣ ΥΜΝΟΣ

Ὁ Ἀκάθιστος Ὕμνος, ἕνα ἀπὸ τὰ ὡραιότερα Ποιήματα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μας Ὑμνογραφίας. Ἡ ὅλη Ἀκολουθία, ἡ ὅλη τελετὴ τοῦ Ἀκαθίστου Ὕμνου, οἱ Χαιρετισμοί, ὅπως ἐπίσης τοὺς λέγομεν, πλημμυρίζουν τὴν ψυχήν μας μὲ ἄρρητον γοητείαν.

Ἴσως διότι ἐξυμνοῦν ***τὴν ὡραιότητα τῆς παρθενίας,*** καὶ ψάλλουν ***τὸ ὑπέρλαμπρον τὸ τῆς ἁγνείας*** μιᾶς γυναικός, τῆς γυναικός, τῆς αἰωνίου γυναικός. Ἴσως διότι ἀναφέρονται εἰς τὴν αὐγὴν τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως : τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς Θεοτόκου. Εἰς τὴν ζωὴν ἡ αὐγὴ ὅλων τῶν μεγάλων ἀποκαλύψεων καὶ γεγονότων ἔχει ἰδιαίτερον θέλγητρον, περισσότερον μυστήριον, ἀπηχεῖ βαθύτερα εἰς τὸ εἶναί μας. Τὸ πνεῦμα εἰς τὴν αὐγὴν εἶναι περισσότερον ἀπηλλαγμένον ἀπὸ τὴν σάρκα, καὶ δι᾿ αὐτὸ αἱ σκέψεις του εἶναι ἁγνότεραι καὶ οἱ στοχασμοί του ἱερώτεροι. Ἴσως διότι μᾶς δίδεται ἡ χαροποιὰ εἴδησις ὅτι ἔρχεται ὁ Ἀναμενόμενος, ὁ Μεσσίας, ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θὰ κάμῃ τὸν ἑαυτόν του ὀφθαλμοὺς διὰ τοὺς τυφλούς, ὦτα διὰ τοὺς κωφούς, πόδας διὰ τοὺς χωλούς. Ἴσως τέλος διότι ὅλα αὐτά : μία ἁγνὴ Παρθένος, μία αὐγή, ἕνας ἄγγελος, ἕνα κρῖνον, ἕνας χαιρετισμός, μία χαρμόσυνος ἀγγελία, γίνονται εἰς τὴν πλέον ὑποβλητικὴν ἐποχὴν τοῦ ἔτους, εἰς τὴν ἐποχὴν ὅπου ἀφυπνίζεται ἡ φύσις, καὶ ἡ ψυχή μας αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ ἀφυπνισθῇ καὶ αὐτή.

*
* *

Μία παρθένος ὑπῆρξε τόσον ἁγνή, ὥστε ἐκ τῶν ἀχράντων λαγόνων της ἔδωκεν αἷμα εἰς τὸν σαρκωθέντα Θεόν, καὶ ἔγινε,

κατὰ τὸν Ὑμνογράφον, ***Θεοῦ ἀχωρήτου χώρα, σεπτοῦ μυστηρίου θύρα, ἔμψυχος Ναός, σκηνὴ τοῦ Θεοῦ καὶ Λόγου, Ἁγία ἁγίων μείζων.*** Μία παρθένος ἦτο τόσον ἀμόλυντος, ὥστε ἐγέννησε τὸν Χριστόν, καὶ ἔγινε, κατὰ τὸν Ὑμνῳδόν, ***σοφίας Θεοῦ δοχεῖον, προνοίας αὐτοῦ ταμεῖον.*** Μία παρθένος εὑρέθη τόσον ἄσπιλος ὥστε ἐκύησε τὸν Ἐμμανουήλ, καὶ ἔγινεν ***αὐγὴ μυστικῆς ἡμέρας, ἀκτὶς νοητοῦ ἡλίου, βολὶς ἀδύτου φέγγους.***

Μὲ ποίας λέξεις νὰ σὲ προσφωνήσῃ τις, ὢ πανάχραντε Κόρη, τί νὰ σὲ ὀνομάσῃ, καὶ αὐτὸς ὁ ἄγγελος ἀπορεῖ καὶ ἐξίσταται. ***Χαῖρε, κλῖμαξ ἐπουράνιε, ᾗ κατέβη ὁ Θεός. Χαῖρε, ἄρουρα βλαστάνουσα εὐφορίαν οἰκτιρμῶν. Χαῖρε, τράπεζα βαστάζουσα εὐθηνίαν ἱλασμῶν.***

Ὁ ἐκ σοῦ γεννηθείς, ἀπρόσιτος ὢν ὡς Θεός, κατέστη εἰς πάντας προσιτὸς ὡς ἄνθρωπος, καὶ ἥνωσε τὸν οὐρανὸν μὲ τὴν γῆν. Ἥνωσε τὸν ἄνθρωπον μὲ τὸν Θεόν : τὴν πηγὴν πάσης ἀγάπης, διὰ νὰ ἀνανεώσωμεν μὲ αὐτὴν τὴν ψυχήν μας καὶ νὰ πετάξωμεν διὰ μιᾶς εἰς τὰς πλέον ὑψηλὰς κορυφὰς τοῦ ἰδεώδους. Ἦλθε νὰ ἀποσύρῃ ἀπὸ τὸν βόρβορον καὶ τὰ πάθη ὅσα δυστυχῆ πλάσματα ἔχει αἰχμαλωτίσῃ ἡ ὕλη, καὶ νὰ ἀνοίξῃ εἰς τὴν ψυχὴν τὰ παράθυρα τῆς φυλακῆς της. Ὁ Θεὸς τῶν οἰκτιρμῶν καὶ τοῦ ἐλέους, ὁ ἀγρυπνῶν ὄχι μόνον δι' ἡμᾶς μὲ ἄπειρον ἀγάπην, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτὰ τὰ στρουθία, καὶ ἀνατέλλων τὸν ἥλιόν του καὶ βρέχων ὄχι μόνον διὰ τοὺς δικαίους, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς ἁμαρτωλούς, ἐπεφάνη ἐν μέσῳ ἡμῶν διὰ νὰ φέρῃ εἰς τὴν καρδίαν μας τὴν αὐγὴν μιᾶς ἀνωτέρας ζωῆς καὶ τὴν ὑπόσχεσιν ἀληθινῆς εὐδαιμονίας.

*
* *

Διὰ τῆς ἐνσαρκώσεώς Του ἦλθε νὰ μυήσῃ τὸν ἄνθρωπον τίνι τρόπῳ θὰ φθάσῃ εἰς τὴν Ἀλήθειαν καὶ τὸ Φῶς, θὰ ἀνέλθῃ εἰς ὁρίζοντας εὐρυτέρους καὶ θὰ ζήσῃ ζωὴν πλατυτέραν, βαθυτέραν, ὠφελιμωτέραν· νὰ μυήσῃ αὐτὸν τίνι τρόπῳ ἀπὸ τὴν

φυσικήν του ἀτομικότητα θὰ δημιουργήσῃ ἠθικὴν προσωπικότητα· τίνι τρόπῳ νὰ ἐπεκτείνῃ τὸ βλέμμα του πέραν τῶν ἰδίων του ἐπιθυμιῶν καὶ ἀναγκῶν, καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ καταπνίξῃ αὐτὰς πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἄλλων, τοῦ πλησίον, τῆς Κοινωνίας, τῆς Ἀνθρωπότητος.

Πρέπει νὰ λυτρωθῶμεν ἀπὸ τὸν ἑαυτόν μας, νὰ ὁρμήσωμεν πέραν τοῦ ἀτομικοῦ συμφέροντος, διὰ νὰ ἀνέλθωμεν εἰς σφαίρας ὑψηλοτέρας, διὰ νὰ εὕρῃ ἡ ψυχή μας τὴν ἀποκάλυψιν ὁλοκλήρου τῆς πραγματικότητος. Ὁλόκληρος ἡ πραγματικότης ἔγκειται εἰς τοῦτο, ὅτι οἱ πάντες ἐξαρτώμεθα ἀπ' ἀλλήλων καὶ πρέπει νὰ κατευθυνθῶμεν ἀπὸ κοινοῦ εἰς τὸν Ἀνθρωπισμόν, εἰς τὴν Ἀλήθειαν, εἰς τὸν Θεόν. Ἡ πρᾶξίς μας αὕτη θὰ μᾶς κάμῃ μετόχους τοῦ Θείου.

Πρέπει νὰ συνδεώμεθα ψυχικῶς μετὰ τῶν ἄλλων, νὰ ἀγαπῶμεν τὸν πλησίον. Τὸ τέρμα ἡμῶν πρέπει νὰ εἶναι ὁ ἄνθρωπος, σημεῖον τοῦ προσανατολισμοῦ μας ὁ ἄνθρωπος, ὄχι ἡ ἀσέβεια πρὸς αὐτόν, ὄχι ἡ περιφρόνησίς του, ἡ ἐκμετάλλευσίς του, ὁ ἐμπαιγμός του. Αὐτὸς δὲν εἶναι μέσον ἱκανοποιήσεως τῶν ἀτομικῶν μας ἐπιθυμιῶν, δὲν εἶναι ἐμπόρευμα, δὲν εἶναι μέσον κέρδους οὔτε ἡδονῆς, ἀλλὰ φορεὺς ἀξίας, ἀξίας ἀπολύτου, εἶναι ψυχή, πρᾶγμα πολὺ ἀνώτερον ἀπὸ ὅλους τοὺς θησαυροὺς τοῦ κόσμου. Εἶναι ψυχὴ διὰ τὴν ὁποίαν ὁ Χριστὸς ἔχυσεν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ τὸ τίμιον καὶ ἅγιον αἷμά Του.

*
* *

Τὴν ἐν τῷ Χριστῷ γενομένην λύτρωσιν τοῦ ἀνθρώπου ἔχει ὡς περιεχόμενόν του ὁ Ἀκάθιστος Ὕμνος, ὁ ὁποῖος κατὰ τὰ καλύτερα διδόμενα ὀφείλεται εἰς τὸν Ρωμανὸν τὸν Ὑμνῳδόν, τὸν Πίνδαρον τοῦτον τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν Ὑμνογραφίας. Ἐγράφη δὲ διὰ τὴν Ἑορτὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, καθ' ὅν ἡ Παρθένος ἀκούει ὅτι θὰ γεννήσῃ τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου. Ὁ Ὕμνος οὗτος διαπνέεται ἀπὸ βαθὺ θρησκευτικὸν αἴσθημα, τὸ ὁποῖον ψάλλεται εἰς τόνους διθυραμβικούς.

Φανάριον,
6/3/31.

† Ο ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ ΔΩΡΟΘΕΟΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Τὸν παρελθόντα μῆνα Φεβρουάριον ἐπανέκαμψεν εἰς Ἑλλάδα εἰς τὴν Ἐπαρχίαν αὐτοῦ ἐξ Ἀμερικῆς ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κορινθίας κ. Δαμασκηνός, ἀγαγών, ὡς ἤδη ἔχει γραφῆ ἐν τοῖς προηγουμένοις Τεύχεσι τῆς «Ὀρθοδοξίας», εἰς αἴσιον πέρας τὴν ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀνατεθεῖσαν αὐτῷ ἐξαρχικὴν ἀποστολήν. Ἡ Α. Σεβασμιότης μὲ τὰ ἐξαιρετικὰ αὐτῆς προσόντα καὶ τὴν ἐπὶ ἔτος σχεδὸν καταβληθεῖσαν ὑπ' αὐτῆς ἀκατάβλητον προσπάθειαν ἐδικαίωσε τὰς ἐπ' αὐτῆς στηριχθείσας ἐλπίδας τῆς Ἐκκλησίας. Ἀπέδειξεν ἑαυτὴν ἀξίαν τῆς προσγενομένης αὐτῇ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τιμῆς. Ἀναχωροῦσα ἐξ Ἀμερικῆς ἀπηύθυνε πρὸς τὸν ἐκεῖ Κλῆρον καὶ τὸ Πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας τὴν κάτωθι ὡραίαν ἀποχαιρετιστήριον Ἐγκύκλιον.

Ο ΕΞΑΡΧΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

Τοῖς Εὐλαβεστάτοις Πρεσβυτέροις, τοῖς Ἐντιμοτάτοις Ἐπιτρόποις καὶ παντὶ τῷ πληρώματι τῆς ἐν Ἀμερικῇ Ἑλληνορθοδόξου Ἐκκλησίας, εὐλογίαν καὶ εἰρήνην ἀπὸ Θεοῦ.

Οἱ τελευταῖοι σεισμοί, οἱ συνταράξαντες καὶ πάλιν τὴν θεόσωστον Ἐπαρχίαν ἡμῶν τῆς Κορινθίας καὶ προκαλέσαντες νέας συμφορὰς εἰς τὸ ἀγαπητὸν ἡμῶν ποίμνιον, ἐπιβάλλουσιν εἰς ἡμᾶς ἵνα σπεύσωμεν πλησίον τῶν σκληρῶς δοκιμασθέντων πνευματικῶν ἡμῶν τέκνων.

Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ τονίσωμεν ἐνταῦθα πόσον βαρυαλγὴς στρέφεται ἡ πατρικὴ ἡμῶν ψυχὴ πρὸς τὴν φωνὴν τῆς θλίψεως καὶ τῆς ταλαιπωρίας τοῦ πληρώματος τῶν Κορινθίων, ἤδη μάλιστα, ὅτε ἐκορυφώθησαν τὰ δεινὰ καὶ ἐπολλαπλασιάσθησαν αἱ ἀνάγκαι αὐτοῦ, κατὰ τὰ ἐκεῖθεν ἀλλεπάλληλα τελευταῖον τηλεγραφήματα.

Καὶ ἕως τώρα μὲν αἱ μεγάλαι ἀνάγκαι τῆς πεφιλημένης Ὁμογενείας ἐπέτρεπον εἰς ἡμᾶς νὰ θυσιάζωμεν τὰ σπουδαῖα ποιμαντορικὰ ἡμῶν πρὸς τὸ ποίμνιόν μας καθήκοντα, ἤδη ὅμως, ὁπότε, χάριτι θείᾳ καὶ τῇ συνεργασίᾳ κλήρου καὶ λαοῦ, διηυθετήθησαν τὰ ἐνταῦθα ἐκκλησιαστικὰ πράγματα καὶ ἔρχεται κατ' αὐτὰς ὁ νέος Ἀρχιεπίσκοπος Σεβασμιώτατος κ. Ἀθηναγόρας, προβάλλεται ἐπιτακτικώτερον τὸ καθῆκον νὰ δώσωμεν τὸν

ἑαυτόν μας ὁλοπρόθυμον καὶ ἀφωσιωμένον εἰς τὴν διακονίαν τῶν ἐν ἀτυχίᾳ καὶ θλίψει ἀδελφῶν Κορινθίων.

Διὰ τοῦτο, ὑπείκοντες εἰς τὴν ἀνάγκην ὅπως τὸ ταχύτερον εὑρεθῶμεν μεταξὺ τοῦ σεισμοπλήκτου ἡμῶν ποιμνίου, παραδίδοντες τὴν ὑπηρεσίαν εἰς τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Ἁγίου Φραγκίσκου, σπεύδομεν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος τούτου, βέβαιοι ὅτι καὶ ὑμεῖς, ἐκτιμῶντες δεόντως τὴν ὑποχρέωσιν ἡμῶν ταύτην καὶ ἐν τῷ πνεύματι τῆς ἀδελφικῆς ἀλληλεγγύης, τὴν ὁποίαν διετρανώσατε τόσον γενναιοφρόνως πρὸς τοὺς ἐν Κορίνθῳ ἀδελφοὺς κατὰ τὴν συμφορὰν τοῦ 1928, θὰ συνομολογήσητε τὴν ἀνάγκην τῆς ἀμέσου παρουσίας ἡμῶν μεταξὺ αὐτῶν.

Ὅθεν ἀπερχόμενοι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Κορινθίων, συγκεκινημένοι βαθύτατα ἀποχωριζόμεθα ὑμῶν, τῶν πιστῶν καὶ ἀγαπητῶν τέκνων τῆς Μεγάλης Μητρὸς Ἐκκλησίας, τῶν ὁποίων τοσάκις ἐξετιμήσαμεν τὰ αἰσθήματα τῆς ἀγάπης καὶ εὐλαβείας πρὸς Αὐτήν. Καὶ μνήμονες τῶν αἰσθημάτων τούτων, τὰ ὁποῖα ἐδημιούργησαν τόσον στενοὺς καὶ ἰσχυροὺς δεσμοὺς μεταξὺ ὑμῶν καὶ ἡμῶν, θὰ στρέφωμεν πάντοτε συμπαθῆ καὶ πλήρη ἀγάπης τὴν ψυχήν μας πρὸς ὑμᾶς, ἀναλογιζόμενοι πόσον ὑπήρξατε θερμοὶ καὶ πρόθυμοι συνεργάται εἰς τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας ταύτης.

Ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν ἱερὸν Κλῆρον ὁμοίως μετὰ πατρικῆς συμπαθείας καὶ ἀγάπης πολλῆς στρέφεται ἡ καρδία ἡμῶν, διότι ἐξ ἴσου καὶ οὗτος διὰ τῆς προθυμίας καὶ πειθαρχίας αὐτοῦ συνέτρεξεν εἰς τὴν ἀνατεθεῖσαν ἡμῖν ἀποστολήν.

Δὲν δυνάμεθα ἑτέρωθεν νὰ μὴ ἐξάρωμεν κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην τὴν πολύτιμον συνδρομὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Τύπου τῆς χώρας ταύτης διὰ τὴν αἰσίαν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἔργου τῆς ἡμετέρας ἀποστολῆς. Ἀληθῶς ὁ τύπος, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ σπουδαίαν δύναμιν τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς ἀναπτύξεως τοῦ λαοῦ καὶ εἶναι τὸ κυριώτερον ὄργανον τῆς προωθήσεως εἰς ἔργα προόδου αὐτοῦ, ὅλως ἰδιαιτέραν προσέφερεν ὑπηρεσίαν εἰς τὴν εὐόδωσιν τῶν ταπεινῶν ἡμῶν προσπαθειῶν πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἠθικοῦ συμφέροντος τῆς Ὁμογενείας.

Ἐπίσης θὰ ἀπετέλει παράλειψιν στοιχειώδους καθήκοντος, ἐὰν δὲν ἐμνημονεύομεν ἐνταῦθα καὶ τῆς πρόφρονος καὶ φιλοτίμου ὑποστηρίξεως, τὴν ὁποίαν παρέσχον πρὸς ἡμᾶς μὲ ἐπαινετὴν σπουδὴν καὶ ἐνθουσιασμὸν τόσον πρὸ παντὸς αἱ δύο μεγάλαι ὀργανώσεις ΑΗΕΡΑ καὶ GAPA, ὅσον καὶ οἱ λοιποὶ Σύλλογοι καὶ τὰ Σωματεῖα τῆς Ὁμογενείας. Κατεδείχθη καὶ ἐν τούτῳ πόσον πολύτιμος εἶναι καὶ πόσα δύναται νὰ ἐπιτελέσῃ ἡ ὁμαδικὴ συνεργασία τοῦ λαοῦ, προσηκόντως κατευθυνομένη ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ ἀγαθοῦ.

Πρὸς πάντας ὑμᾶς, τοὺς ἀγαπημένους ἀδελφούς μας, ἀπευθύνομεν διὰ τοῦτο, ἐν βαθείᾳ συγκινήσει, τὰς θερμὰς εὐχαριστίας.

Ἀλλ' ἀπερχόμενοι εἰς τὴν πατρῴαν ἑστίαν, δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ διατυπώσωμεν ἐνταῦθα δι' ὀλίγων τὰς ἀντιλήψεις ἡμῶν, τὰς ὁποίας ἀπεκομίσαμεν κατὰ τὸ διάστημα τῆς διακονίας ἡμῶν καὶ τῆς ἀναστροφῆς μεθ' ὑμῶν ἐν τῇ ἐνασκήσει τῶν ποιμαντορικῶν μας καθηκόντων.

Καὶ ἐξετιμήσαμεν ἐν πρώτοις τὴν βαθεῖαν πίστιν τῶν ἀδελφῶν πρὸς τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ τὸ ἐρριζωμένον αἴσθημα τῆς ἀγάπης πρὸς τὸ Γένος καὶ τὰ μεγάλα αὐτοῦ ἰδανικά. Εἰς τὴν πίστιν αὐτὴν ὀφείλεται καὶ τὸ ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον ὑμῶν πρὸς ἀνέγερσιν Ναῶν καὶ πρὸς ἵδρυσιν Σχολείων, τιμώντων τὸ ὄνομα τῆς Ὁμογενείας ἐν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ χώρᾳ καὶ ἐξυπηρετούντων τὰς πνευματικὰς καὶ ἠθικὰς ἀνάγκας αὐτῆς.

Ἀλλὰ καὶ ἡ προσπάθεια τῶν ἀδελφῶν εἰς τὸ νὰ ἀκολουθήσωσι τὸν πολιτισμὸν τῆς χώρας ταύτης καὶ νὰ ἐμφανίσωσιν ἑαυτοὺς ἐν μέσῳ αὐτῆς καὶ νὰ σταδιοδρομήσωσι τόσον εὐδοκίμως καὶ προοδευτικῶς εἰς τὰ καλλίτερα στάδια τοῦ κοινωνικοῦ βίου, τελευταίως δὲ μετὰ τῆς αὐτῆς ἐπιτυχίας καὶ εἰς τὴν ἐπιστήμην καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν ζωὴν τῆς Ἀμερικῆς, παρέχει χρηστὰς ἐλπίδας λαμπροῦ μέλλοντος τῆς Ὁμογενείας καὶ ἐγκαυχήσεως τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν πρόοδον τῶν πεφιλημένων τέκνων Της.

Ὡσαύτως μετ' εὐχαριστήσεως παρετηρήσαμεν τὸ ὀργανωτικὸν πνεῦμα, τὸ ὁποῖον διαπνέει ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τοῦ κοινωνικοῦ βίου τῆς Ὁμογενείας καὶ τὸ ὁποῖον ἐνισχύει ἀναμφισβητήτως τὴν ὁμαδικὴν συνεργασίαν ἐπὶ ἀνεκτιμήτῳ ὠφελείᾳ τῶν κοινῶν καὶ ρυθμίζει συστηματικώτερον καὶ τελεσφορώτερον τὰ ὡραῖα ἔργα τῆς εὐσεβείας καὶ φιλογενείας αὐτῆς. Καὶ ἐπιθυμοῦμεν ἐπὶ τούτου, ἐξαίροντες τὰς τάσεις ταύτας τῆς ὀργανώσεως τῶν παντοίων δυνάμεων τῆς Ὁμογενείας, νὰ συστήσωμεν πατρικῶς, ὅπως συνεχισθῇ ἡ ὡραία αὕτη προσπάθεια, ἀλλὰ μεθοδικώτερον καὶ ἀρτιώτερον, διότι ἡ συστηματικὴ ὀργάνωσις τῆς Ὁμογενείας θὰ συντελέσῃ ἀναμφισβητήτως τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν πολλαπλῶν αὐτῆς ἀναγκῶν.

Ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ μνημονεύσωμεν ἐνταῦθα καὶ τὰς ἐλλείψεις, τὰς ὁποίας διεκρίναμεν γενικῶς εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ὁμογενείας.

Διότι θεωροῦμεν ὅτι εἶναι καθῆκον τοῦ πνευματικοῦ Ποιμένος νὰ διαφωτίζῃ τὸ πλήρωμα καὶ ἐπὶ τῶν ἐλαττωμάτων καὶ τῶν ἐλλείψεων καὶ τῶν ἀδυναμιῶν, τὰς ὁποίας διακρίνει εἰς τὸ ποίμνιόν του. Ἐκεῖνο, λοιπόν, τὸ ὁποῖον χαρακτηρίζει τὴν ζωὴν τῆς Ὁμογενείας καὶ τὸ ὁποῖον

κατατρίβει ὄχι ὀλίγον τὰς δυνάμεις αὐτῆς καὶ διασπᾷ τὴν ἁρμονικὴν συνεργασίαν εἶναι ἡ ἔλλειψις τῆς σταθερᾶς ἑνότητος καὶ τῆς ἀπὸ κοινοῦ συμπράξεως πάντων τῶν ἀδελφῶν. Ἡ ἔλλειψις αὕτη παρουσιάζει ποικίλας κατευθύνσεις εἰς τὴν καθόλου δρᾶσιν αὐτῶν, χαλαρώνει τὰς δυνάμεις αὐτῶν πρὸς καλλιτέραν ἐξυπηρέτησιν τῶν κοινῶν καὶ περιορίζει τὰ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα τῆς προσπαθείας ὑπὲρ τῶν καλῶν ἔργων. Ἐνῷ ἐὰν ὑπῆρχε βαθυτέρα συνοχὴ τῶν δυνάμεων εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ κοινοῦ ἀγαθοῦ καὶ ἑνιαία κατεύθυνσις εἰς πᾶσαν ἐνέργειαν τῆς κοινοτικῆς, τῆς ἐκκλησιαστικῆς, τῆς ἐκπαιδευτικῆς δράσεως, θὰ προήρχετο ὡρισμένως καλλιτέρα ἀπόδοσις ἐργασίας, θὰ ἀνεπτύσσετο βαθύτερον τὸ ἐνδιαφέρον πάντων τῶν ἀδελφῶν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Σχολείου καὶ θὰ ἀπέβαινον οὗτοι συμπαγεστέρα καὶ ἰσχυροτέρα δύναμις ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ. Ἡ ὁμοιόμορφος ἐργασία εἰς τὴν κοινοτικὴν ζωήν, ἡ ὁμόψυχος ἐνέργεια ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ ἡνωμένη καὶ συστηματικὴ προσπάθεια ὑπὲρ τοῦ Σχολείου ὑπὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρόγραμμα θὰ ἤλλασσον ἀναμφισβητήτως τὴν φυσιογνωμίαν τῆς ζωῆς τῆς Ὁμογενείας.

Ὁμοίως διεπιστώσαμεν καὶ τὴν ἔλλειψιν ἀνεπτυγμένου αἰσθήματος πειθαρχίας παρὰ τοῖς ἀδελφοῖς, ἔλλειψιν, ἡ ὁποία παρουσίασε τὰς ἀδυναμίας τοῦ παρελθόντος καὶ ὑπέθαλψε κατὰ πολὺ τὴν τελευταίαν περιπέτειαν, ἥτις τόσον ἐδοκίμασεν αὐτὴν καὶ ἀπέφερε τόσα δεινά. Καὶ ὅμως τὸ αἴσθημα τῆς πειθαρχίας, τὸ ὁποῖον ἐν παντὶ κρατεῖ τὸν ρυθμὸν τῆς κοινοτικῆς ζωῆς καὶ τῆς τακτοποιήσεως καὶ καταλλήλου χρησιμοποιήσεως τῶν δυνάμεων, εἶναι ἐξαιρετικῶς ἐπιβεβλημένον διὰ τὴν Ὁμογένειαν, διότι ἐπ᾽ αὐτοῦ στηρίζεται αὐτὴ αὕτη ἡ ὑπόστασις αὐτῆς καὶ ἄνευ αὐτοῦ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ βασισθῇ ἡ ἀπαραίτητος ἀναδιοργάνωσις καὶ ἀναγέννησις αὐτῆς. Διότι δὲν δύναται νὰ νοηθῇ ὀργάνωσις δυνάμεων καὶ συστηματικὴ ἐνέργεια ὑπὲρ οἱουδήποτε σκοποῦ, ἐὰν δὲν διέπηται ἀπὸ τὸ πειθαρχικὸν πνεῦμα. Τοὐναντίον πειθαρχημένη ἐργασία πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν κοινωφελῶν σκοπῶν τῆς Ὁμογενείας καὶ ὑπακοὴ καὶ σεβασμὸς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ἐν τῷ πνεύματι τῆς ἀφοσιώσεως πρὸς αὐτήν, θὰ ἀποφέρωσιν ἀσφαλῶς τὰ ποθητὰ ὑπὲρ αὐτῆς ἀγαθά.

Ἀλλὰ καὶ ἡ ἔλλειψις μεμορφωμένου Κλήρου εἶναι ἐξ ἴσου κεφαλαιώδης, διότι αἱ πνευματικαὶ καὶ ἄλλαι ἀνάγκαι τῆς Ὁμογενείας εἶναι διαφορετικαὶ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ καὶ λόγῳ περιβάλλοντος καὶ λόγῳ τῶν ἰδιαιτέρων συνθηκῶν, ὑπὸ τὰς ὁποίας ζῇ καὶ δρᾷ αὕτη ἐνταῦθα. Ἡ προϊοῦσα μάλιστα ἀνάπτυξις τῆς νέας γενεᾶς καὶ ἡ καθόλου ἐξέλιξις τῆς ζωῆς τῶν ἀποδήμων ἀδελφῶν ἀπαιτοῦσι πεφωτισμένον Κλῆρον, ἱκανὸν νὰ ἀνταποκρίνηται εἰς τὴν ἰδιάζουσαν αὐτῷ ἀποστολὴν ἐν τῇ διακονίᾳ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης καὶ νὰ ἐξυπηρετῇ εὐδοκίμως τὰς πνευματικὰς καὶ

ἠθικὰς ἀνάγκας τῶν τέκνων αὐτῆς. Καὶ τὸν Κλῆρον τοῦτον τρέφομεν ἀγαθὰς ἐλπίδας ὅτι προσεχῶς θὰ ἐξασφαλίσῃ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀμερικῆς, συμφώνως πρὸς τὰ ἐνδεδειγμένα μέτρα, τὰ ὁποῖα θὰ εἰσηγηθῶμεν καὶ τὰ ὁποῖα θέλομεν νὰ πιστεύωμεν ὅτι θὰ τύχωσι τῆς δεούσης υἱοθετήσεως ἀπὸ μέρους τῶν ἁρμοδίων. Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἐξεθέσαμεν τὰς ἀντιλήψεις ἡμῶν εὐρύτερον εἰς τὸ γράμμα ἡμῶν, τὸ ὁποῖον ἀπηυθύναμεν πρό τινος εἰς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Κοινότητος Βοστώνης καὶ ἐδημοσιεύθη ὑπ' αὐτοῦ διὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ τύπου.

Ἡ ἔλλειψις ἐξ ἄλλου διδασκάλων εἶναι ὡσαύτως σπουδαιοτάτη, διότι εἶναι κατάδηλον ποίαν ἐξαιρετικὴν ἀποστολὴν ἐξυπηρετοῦσιν οὗτοι, ἰδίᾳ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ, ὑπὲρ τῆς νέας γενεᾶς. Ἀλλ' οἱ διδάσκαλοι πρέπει νὰ εἶναι ἀρτίως μεμορφωμένοι, ἱκανοὶ ὄχι μόνον νὰ διδάξωσι συστηματικῶς τὴν γλῶσσαν τῶν πατέρων ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐμπνεύσωσιν, ὡς ἀπόστολοι τοῦ Γένους, τὰ ὡραῖα καὶ εὐγενῆ ἰδεώδη αὐτοῦ εἰς τὴν νεολαίαν μας. Καὶ διὰ τὴν πλήρωσιν τῆς ἀνάγκης ταύτης θὰ ὑποδειχθῶσι παρ' ἡμῶν τὰ δέοντα πρὸς τοὺς ἁρμοδίους ἐν συναφείᾳ πρὸς τὰ μέτρα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα θὰ εἰσηγηθῶμεν περὶ τοῦ Κλήρου τῆς Ἐκκλησίας Ἀμερικῆς.

Αἱ ἐλλείψεις ὅμως αὗται, ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη, εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ταχέως θὰ πληρωθῶσιν, ἀρκεῖ, ἐν πνεύματι συνεργασίας καὶ ἀγάπης πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, νὰ περιστοιχίσητε πάντες, ὡς πιστὰ τέκνα αὐτῆς, τὸν νέον Ἀρχιεπίσκοπον Σεβασμιώτατον κ. Ἀθηναγόραν, ὅστις ἔχομεν τὴν πεποίθησιν, ὅτι δὲν θὰ φεισθῇ κόπων καὶ μόχθων, ὅπως ἐργασθῇ ὡς ἄξιος ποιμὴν ὑπὲρ τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς ζωῆς τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας ταύτης.

Καὶ αἰσθανόμεθα τὸ πατρικὸν καθῆκον ἐν προκειμένῳ νὰ ἀπευθύνωμεν πρὸς πάντας ὑμᾶς τὴν θερμὴν πατρικὴν σύστασιν — διατί δὲ νὰ μὴ εἴπωμεν καὶ τὴν ἀξίωσιν τῆς ἀγάπης—ὅπως ἀδιασπάστως ἡνωμένοι καὶ χωροῦντες ἐν συμπνοίᾳ καὶ ἑνότητι εἰς τὸν δρόμον τῆς νέας ζωῆς, διατελῆτε πάντοτε ὑπὸ τὴν σκέπην καὶ τὴν εὐλογίαν τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, εἰς τὴν ὁποίαν τόσα ὀφείλει τὸ Γένος ἡμῶν καὶ πρὸς τὴν ὁποίαν ἀτενίζει μετὰ σεβασμοῦ ὁλόκληρος ἡ Χριστιανωσύνη. Δι' ὑμᾶς δὲ τοὺς ἀποδήμους ἀδελφοὺς τῆς χώρας ταύτης προβάλλεται ὅλως ἰδιαίτερον τὸ καθῆκον τοῦτο, διότι ἐδοκιμάσατε τόσον ἁπτῶς τὴν θερμὴν στοργὴν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον Αὐτῆς. Οὐδὲ θὰ λησμονηθῇ πιστεύομέν ποτε διὰ τοῦτο ἡ σεπτὴ μορφὴ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ὀρθοδοξίας, τοῦ καὶ Πατρὸς καὶ Πατριάρχου ἡμῶν Φωτίου τοῦ Β', τῆς μεγάλης ταύτης ἐκκλησιαστικῆς φυσιογνωμίας, τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα θὰ εὐλογῆται ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. Ἂς ἔχητε πάντοτε ὑπ' ὄψιν καὶ ἂς αἰσθάνησθε βαθέως

τὸ ἱερὸν τοῦτο καθῆκον ὡς πραγματικοὶ χριστιανοί, ὡς γνήσια τέκνα τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ ὡς φιλότιμα μέλη τῆς πατρίδος ἡμῶν.

Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ παραγνωρισθῇ καὶ τὸ καθῆκον, τὸ ὁποῖον ἔχομεν πρὸς τὴν χώραν ταύτην, τὴν θετὴν ἡμῶν πατρίδα, ἡ ὁποία παρέχει εἰς ἡμᾶς τὴν εὐγενῆ φιλοξενίαν καὶ πάντα τὰ ἀγαθὰ αὐτῆς. Καὶ τὸ καθῆκον τοῦτο εἶναι νὰ ἀποδειχθῆτε ἄξιοι πολῖται τρέφοντες βαθὺ τὸ αἴσθημα τῆς ἀγάπης πρὸς αὐτήν. Οὐδέποτε πρέπει νὰ λησμονῆτε τί ὀφείλετε εἰς τὴν θετὴν ταύτην πατρίδα, πρὸς τὴν ὁποίαν ἀξίζει νὰ ἔχωμεν τὴν αὐτὴν ἀγάπην, τὴν ὁποίαν τρέφομεν πρὸς τὴν μητέρα γῆν! Ὁ μὴ εὐλαβούμενος καὶ ἀγαπῶν τὴν χώραν ταύτην, οὐδὲ τὴν γενέτειραν αὐτοῦ ἀγαπᾷ, ὅπως ἐπίσης εἶναι περιττὸν νὰ προσθέσωμεν ὅτι ὁ μὴ ἀγαπῶν τὴν γενέτειραν αὐτοῦ δὲν δύναταί ποτε νὰ ἀγαπήσῃ εἰλικρινῶς ἄλλην χώραν.

Καὶ ἤδη ἀπερχόμενοι ἐκ τοῦ μέσου ὑμῶν, ἀπευθύνομεν πρὸς ὑμᾶς, τοὺς ἀγαπητοὺς ἀδελφούς, μετὰ τῶν ὁποίων μᾶς συνέδεσαν ὡραῖαι καὶ ἀλησμόνητοι ἀναμνήσεις, τὸν θερμὸν ἀσπασμὸν τῆς ἀγάπης καὶ τὴν πατρικὴν ἡμῶν εὐλογίαν. Ἐπιθυμοῦμεν δὲ νὰ διαβεβαιώσωμεν ὑμᾶς ὅτι οὐδέποτε θὰ λησμονήσωμεν τὴν ἀγάπην καὶ τὸ ἐνδιαφέρον ὑμῶν, ὡς καὶ τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα τῆς υἱϊκῆς ἀφοσιώσεως πρὸς τὸ πρόσωπον ἡμῶν, ἥτις προκαλεῖ ἀληθῆ συγκίνησιν ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν. Καὶ εἴμεθα ὑποχρεωμένοι, ἐκφράζοντες τὰ αἰσθήματα ταῦτα, νὰ δηλώσωμεν ἐπισήμως διὰ τῆς παρούσης ὅτι καὶ μακρὰν ὑμῶν εὑρισκόμενοι θὰ τρέφωμεν πάντοτε τὰς αὐτὰς διαθέσεις τῆς ἀγάπης καὶ τῆς στοργῆς καὶ θὰ βοηθῶμεν μεθ' ὅλων ἡμῶν τῶν δυνάμεων τὴν ἀγαπητὴν Ὁμογένειαν εἰς ὅλα τὰ ζητήματα, τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν ζωήν, τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν πρόοδον αὐτῆς.

Ἀλλὰ καὶ ἰδιαιτέρως προβάλλεται τὸ καθῆκον εἰς ἡμᾶς, ὅπως ἐξυπηρετῶμεν μετὰ πατρικῆς προθυμίας καὶ ἀδιαπτώτου ἐνδιαφέροντος ἕνα ἕκαστον ἐκ τῶν ἀδελφῶν εἰς ὅ,τι ζήτημα συνδέεται μὲ τὰς ἀνάγκας αὐτοῦ ἐν τῇ γενετείρᾳ. Θὰ δοκιμάζωμεν μάλιστα ἰδιαιτέραν εὐχαρίστησιν, ὁσάκις δίδηται εἰς ἡμᾶς ἡ ἀφορμὴ νὰ ἐξυπηρετῶμεν ἐκεῖ ἕνα ἕκαστον τῶν ἀδελφῶν εἰς πᾶσαν αὐτοῦ ὑπόθεσιν. Πρὸς τοῦτο θὰ παρακαλέσωμεν πάντας, ὅπως ἀπευθύνησθε ἐντελῶς ἐλευθέρως πρὸς ἡμᾶς διὰ πᾶσαν ὑπόθεσιν καὶ ἀνάγκην ὑμῶν ἐκεῖ, καθ' ἣν θὰ ἐνομίζετε ὅτι θὰ ἠδυνάμεθα νὰ φανῶμεν χρήσιμοι πρὸς ὑμᾶς, τοὺς ὁποίους τόσον βαθέως ᾐσθάνθημεν καὶ ἠγαπήσαμεν.

Ἐκεῖθεν θὰ συνοδεύωσιν ὑμᾶς καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν ὑμῶν αἱ ἡμέτεραι πρὸς Κύριον εὐχαί, ἵνα καθοδηγῇ πάντοτε πάντας ὑμᾶς εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ζωῆς Αὐτοῦ, ἵνα λαμπρύνῃ καὶ προάγῃ τὴν ἁγίαν του Ἐκκλη-

σίαν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ, ἵνα κατευθύνῃ πάντας τοὺς παράγοντας τῆς Ὁμογενείας ὑπὸ τὸ φῶς τῆς χάριτος Αὐτοῦ.

Καὶ ἤδη, ἀπευθύνοντες πρὸς πάντας ὑμᾶς τοὺς ἀδελφοὺς τὸν πατρικὸν ἀποχαιρετισμόν, ἐπισφραγίζομεν τὴν παροῦσαν μὲ τὸν λόγον τῆς ἀποστολικῆς ἀγάπης τοῦ θείου Παύλου: «Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, ἡ δὲ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ μεθ' ὑμῶν, ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ».

Ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ, τῇ 6 Φεβρουαρίου 1913.

Ὁ Πατριαρχικὸς Ἔξαρχος
† ***Ὁ Κορινθίας Δαμασκηνός.***

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

Η ΑΦΙΞΙΣ ΤΟΥ ΕΙΣ ΑΜΕΡΙΚΗΝ

Τὴν 24ην παρελθόντος μηνὸς Φεβρουαρίου ἀφίκετο εἰς Νέαν Ὑόρκην ὁ νέος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς κ. Ἀθηναγόρας, γενόμενος ἐγκαρδιώτατα δεκτὸς ὑπὸ τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ Λαοῦ. Περὶ τοὺς τεσσαράκοντα Κληρικοὶ μετὰ πλήθους κόσμου ἀνέμενον εἰς τὴν ἀποβάθραν. Ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὸν Ἅγιον Φραγκίσκου κ. Κάλλιστον ἀνῆλθεν εἰς τὸ ἀτμόπλοιον καὶ ηὐχήθη εἰς τὸν Σεβασμιώτατον Ἀρχιεπίσκοπον τὸ «ὡς εὖ παρέστη». Κληρικοὶ διαφόρων Δογμάτων καὶ Δημοσιογράφοι ἐπλησίασαν τὴν Α. Σεβασμιότητα καὶ ἀπηύθυναν αὐτῇ θερμὰς προσρήσεις καὶ εὐχάς. Ἡ δεξίωσις ἐγένετο εἰς τὸ ξενοδοχεῖον Montclair ἐν μέσῳ ἐκλεκτοῦ κόσμου, ἐκ μέρους τοῦ ὁποίου προσεφώνησε τὴν Α. Σεβασμιότητα ὁ Ἅγιος Φραγκίσκου διὰ τῶν ἑξῆς:

Σεβασμιώτατε Πρωθιεράρχα,

Μετὰ παλμῶν ἀρρήτου χαρᾶς ὑποδεχόμεθα σήμερον τὸν πεπνυμένον Ταγὸν τῆς Ἐκκλησίας Ἀμερικῆς, ὅστις θείᾳ ἐπινεύσει καὶ ψήφῳ καὶ διαγνώμῃ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας ἀναλαμβάνει ἀπὸ τῆς σήμερον τοὺς οἴακας αὐτῆς.

Καὶ ἐλπίδες χρησταὶ καὶ μεγάλαι ἀναπτεροῦσιν ἤδη τὸ αἴσθημα καὶ τὸ φρόνημα τῶν ἐν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ Χώρᾳ ἀποδήμων ἀδελφῶν, οἱ ὁποῖοι μὲ εἰλικρινῆ ἀγάπην καὶ πραγματικὴν υἱϊκὴν εὐλάβειαν ὑποδέχονται σήμερον τὸν θεόλεκτον Ποιμενάρχην των, ἕτοιμον ἤδη νὰ θέσῃ ἐπὶ τὸ ἄροτρον τὴν χεῖρα, εἰς τὸν διάχυτον τοῦτον ἀγρὸν τοῦ Κυρίου.

Αἱ εὐχαί, Σεβασμιώτατε Πρωθιεράρχα, τοῦ ἡνωμένου ἤδη, χάριτι

θείᾳ, πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας ταύτης, εὐλαβεῖς καὶ ἐγκάρδιοι ἀναπέμπονται πρὸς τὸν Ὕψιστον, ὅπως εὐλογῇ καὶ περισκέπῃ διὰ τῆς ἀγάπης Του τὴν ὑμετέραν Ποιμαντορίαν, ἵνα ἀποβῇ πλουσία καὶ ἔνδοξος εἰς ἔργα μεγάλα καὶ δρᾶσιν δημιουργικὴν ὡραίων καὶ φωτεινῶν πνευματικῶν σταθμῶν καὶ εἰς ἀναδιοργάνωσιν καὶ ἀναγέννησιν τῶν παντοδαπῶν δυνάμεων τῆς Ὁμογενείας ἐπ' ἀγαθῷ καὶ τιμῇ αὐτῆς.

Ὡς εὖ παρέστητε, Σεβασμιώτατε. Ὁ Κύριος ἔστω ἐν παντὶ καὶ πάντοτε μεθ' ὑμῶν.

Εἰς τὴν Προσφώνησιν ταύτην ἀπήντησε μὲ πολλὴν συγκίνησιν ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος, ἐκφράσας θερμὰς εὐχαριστίας καὶ δηλώσας ὅτι τὸ ἔργον τῆς ἀνασυγκροτήσεως καὶ ἀναγεννήσεως συντελεσθήσεται διὰ τῆς κοινῆς συνεργασίας παντὸς τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ Λαοῦ πρὸς χαρὰν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας.

Ἡ Α. Σεβασμιότης εὐθὺς ἀπηύθυνε πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸ ἑξῆς τηλεγράφημα :

Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Φώτιον.

Φανάριον.

24 Φεβρουαρίου 1931.

Εὐχαῖς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἀφίχθην αἰσίως, τυχὼν ἐνθουσιώδους ὑποδοχῆς Κλήρου καὶ Λαοῦ. Ὑποβάλλων εὐλαβῶς σέβη Πληρώματος, ἐπικαλοῦμαι ἐπ' αὐτοῦ εὐλογίας Ὑμετέρας Παναγιότητος.

Ἀμερικῆς **Ἀθηναγόρας.**

Πρὸς τὴν Α. Σεβασμιότητα ἀπεστάλη τὸ κάτωθι ἀπαντητικὸν τηλεγράφημα :

Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηναγόραν.

Νέαν Ὑόρκην.

26 Φεβρουαρίου 1931.

Ἐγκαρδίως συγχαίροντες αἰσίᾳ ἀναλήψει ἱερῶν καθηκόντων, ἐπικαλούμεθα εὐλογίαν Κυρίου ἐπὶ Ὑμετέραν Ἱερότητα, Κλῆρον καὶ Λαόν.

Πατριάρχης **Φώτιος.**

ΤΟ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΚΑΙ Η ΠΟΛΩΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ὡραίαν κατακλεῖδα τῆς γενομένης ἀνταλλαγῆς δώρων μεταξὺ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς Πολωνικῆς Δημοκρατίας, περὶ ἧς τὰ σχετικὰ κατεχωρήθησαν ἐν τοῖς προηγουμένοις Τεύχεσι τῆς «Ὀρθοδοξίας», ἀποτελοῦσι τὰ ἄρτι ληφθέντα ἐν τοῖς Πατριαρχείοις κάτωθι εὐχαριστήρια ἐκ Πολωνίας περισπούδαστα Γράμματα : α′] τοῦ Ἐξοχωτάτου Προέδρου τῆς Πολωνικῆς Δημοκρατίας κ. Ι. Μοστσίσκι· β′] τοῦ Ἐξοχωτάτου Προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου Πολωνίας κ. Δ. Σλάβεκ· γ′] τοῦ Ἐξοχωτάτου Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Αὐγούστου Ζαλέσκυ· καὶ δ′] τοῦ Ἐξοχωτάτου Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως κ. Σλαβομὶρ Τσερβίνσκυ.

Παναγιώτατε,

Μετ' ἰδιαιτέρας εὐαρεσκείας ἔλαβον διὰ τῶν χειρῶν τοῦ εἰδικοῦ Ὑμῶν ἀπεσταλμένου Σεβασμιωτάτου κ. Γερμανοῦ, Μητροπολίτου Σάρδεων καὶ Μέλους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Κωνσταντινουπόλεως τὰ πολύτιμα ἱερὰ δῶρα, τὰ ὁποῖα ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης εὐηρεστήθη νά μοι διαβιβάσῃ.

Δράττομαι τῆς παρούσης εὐκαιρίας ἵνα ἀπευθύνω τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι τὰς λίαν εἰλικρινεῖς μου εὐχαριστίας καὶ γνωρίσω Αὐτῇ ὁπόσον συνεκινήθην ἐκ τῆς ἀποστολῆς τῶν ἱερῶν κειμηλίων τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, τῶν μᾶλλον ἐνσήμων καὶ τῶν μᾶλλον σεπτῶν δι' ὅλην τὴν Χριστιανωσύνην, καθὼς καὶ τῆς ὡραιοτάτης εἰκόνος τοῦ Ἁγίου ἐμοῦ Πάτρωνος. Ἐπιθυμῶ ὡσαύτως νὰ ἴδω ἐν τῷ γεγονότι τούτῳ τὸν εὐτυχῆ οἰωνὸν μελλοντικῶν σχέσεων μεταξὺ τῆς Πολωνίας καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, σχέσεων αἵτινες ἀνταποκρινόμεναι ἀκριβῶς εἰς ἀρχαιοτάτην καὶ λίαν ἔνδοξον παράδοσιν, θὰ δυνηθῶσιν ἴσως νὰ ἀγάγωσιν, ἔν τισι περιπτώσεσιν, εἰς τὴν ἀνακούφισιν τῶν δεινῶν, ὧν ὁ αἰὼν ἡμῶν τοσοῦτον βρίθει.

Παρακαλῶν τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα ὅπως δεχθῇ τὴν διαβεβαίωσιν τῆς βαθείας μου ἐκτιμήσεως, ποιοῦμαι εὐχὰς ὑπὲρ τῆς ὑγείας Αὐτῆς καὶ ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τῆς εὐδαιμονίας τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ πάντων τῶν πιστῶν Αὐτῆς.

Ἐν Βαρσοβίᾳ, τῇ 31 Ἰανουαρίου 1931.

Ι. Μοστσίσκι.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ
Συμβουλίου Πολωνίας.

Ἐν Βαρσοβίᾳ, τῇ 16 Ἰανουαρίου 1931.

Παναγιώτατον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην.

Εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Λαβών, εὐγενεῖ φροντίδι τῆς ἐντίμου Ἀντιπροσωπείας τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος τὴν φωτογραφίαν Αὐτῆς, προάγομαι ἵνα διαβιβάσω τὰς λίαν εἰλικρινεῖς εὐχαριστίας μου διὰ τὸ πολύτιμον τοῦτο δεῖγμα προσοχῆς καὶ συμπαθείας, τὸ ὁποῖον εὐηρεστήθη Αὕτη νά μοι παράσχῃ.

Ἐπωφελοῦμαι τῆς εὐκαιρίας ταύτης, ὅπως διαβιβάσω τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι τὴν φωτογραφίαν μου, ὡς δεῖγμα τοῦ ὑψηλοῦ σεβασμοῦ ὃν διατηρῶ διὰ τὸ ἔνδοξον Πρόσωπον τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος, καὶ παρακαλῶ Αὐτὴν ὅπως εὐαρεστηθῇ ἵνα δεχθῇ τὰς εὐχὰς ἃς ποιοῦμαι ὑπὲρ τῆς ὑγείας καὶ εὐδαιμονίας Αὐτῆς καθὼς καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Κωνσταντινουπόλεως.

Δ. Σλάβεκ.

Πολωνικὴ Δημοκρατία
Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν.

Βαρσοβία, τῇ 4 Φεβρουαρίου 1931.

Παναγιώτατε,

Ἔλαβον μετὰ ζωηρᾶς εὐχαριστήσεως τὴν Ἐπιστολήν, δι' ἧς ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης εὐηρεστήθη νά μοι ἀναγγείλῃ τὴν ὑψηλὴν Ἀποστολὴν τῆς Α. Σεβασμιότητος τοῦ Μητροπολίτου Σάρδεων καὶ Μέλους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κ. Γερμανοῦ παρὰ τῇ Α. Ἐξοχότητι τῷ Προέδρῳ τῆς Δημοκρατίας.

Εἶμαι εὐτυχὴς δυνάμενος νὰ διαβεβαιώσω καὶ ἐγὼ ὅτι τὸ δεῖγμα τοῦτο συμπαθείας καὶ ἰδιαιτέρας φιλίας, ἧς ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης παρέσχεν ἐσχάτως τοσοῦτον σημαντικὴν ἀπόδειξιν, εὗρεν εὐρεῖαν ἠχὼ ἐν τῇ δημοσίᾳ γνώμῃ καὶ ὅτι ὡσαύτως λίαν ἐξετιμήθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεώς μου.

Αἱ συνημμέναι ἐπιστολαὶ τῆς Α. Ἐξοχότητος τοῦ Προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς Α. Ἐξοχότητος τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, τὰς ὁποίας σπεύδω

ἵνα διαβιβάσω τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι, μαρτυροῦσι περὶ τῶν αἰσθημάτων βαθείας ἐκτιμήσεως, ἣν ἡ χώρα μου αἰσθάνεται πρὸς τὸ ἔνδοξον Πρόσωπον τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος καὶ πρὸς ἅπαν τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως.

Αἰσθάνομαι ἐμαυτὸν ἰδιαζόντως εὐτυχῆ δυνάμενος νὰ συντελέσω εἰς ἀνανέωσιν τῶν τόσον ἀρχαίων καὶ τόσων φιλικῶν σχέσεων, τὰς ὁποίας θεωρῶ ὡς ἐξόχως ἀναγκαίας διὰ τὴν ὡς οἷόν τε μεγάλην εὐημερίαν τῆς ἐν Πολωνίᾳ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Παρακαλῶν τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα ὅπως δεχθῇ τὴν διαβεβαίωσιν τῆς μᾶλλον ὑψηλῆς ὑπολήψεώς μου, εὔχομαι ἰδιαιτέρως ὑπὲρ τῆς ὑγείας Αὐτῆς καὶ ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως.

Αὔγουστος Ζαλέσκυ.

Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν
καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.

Ἐν Βαρσοβίᾳ, τῇ 31 Ἰανουαρίου 1931.

Παναγιώτατε,

Ἡ Α. Σεβασμιότης ὁ Μητροπολίτης Σάρδεων, ἡμέτερος δὲ ἐξέχων φίλος κ. Γερμανός, ἐπέδωκεν, ἐκπληρῶν τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ, τῇ Α. Ἐξοχότητι τῷ Προέδρῳ τῆς Δημοκρατίας τὰ ἱερὰ δῶρα τὰ ὁποῖα ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης εὐηρεστήθη ἵνα προσφέρῃ Αὐτῷ εἰς ἔνδειξιν τῆς ἐξιδιασμένης Αὐτῆς φιλίας πρὸς τὴν ἡμετέραν χώραν.

Εἶμαι εὐτυχὴς δυνάμενος νὰ ἐκφράσω ὁπόσον τὸ δεῖγμα τοῦτο συμπαθείας ἐξετιμήθη ὑπὸ τῆς Πολωνικῆς Κυβερνήσεως. Πράγματι αἱ σχέσεις τῆς Πολωνίας μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου χρονολογοῦνται ἀπὸ μακρῶν αἰώνων καὶ εἶχον ἀκριβῶς ὡς σκοπὸν τὴν θρησκευτικὴν εἰρήνην, ἣν ἡ Κυβέρνησις τῆς ἀρχαίας Πολωνίας προσεπάθει πάντοτε νὰ διατηρῇ μεταξὺ τῶν πληθυσμῶν τῶν διαφόρων θρησκευμάτων. Ἡ Πολωνία μόνη μεταξὺ τῶν κρατῶν τῆς Εὐρώπης δὲν ἐγνώρισε θρησκευτικοὺς πολέμους καὶ παρεῖχε σύστημα ἀνοχῆς καὶ ἀμεροληψίας εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν. Εἶμαι εὐτυχὴς δυνάμενος νὰ βεβαιώσω ὅτι ἡ νεωτέρα Πολωνία, πιστὴ εἰς τὸ ἔνδοξον αὐτῆς παρελθόν, ἔχεται τῶν αὐτῶν ἰδεῶν καὶ ὅτι ἐννοεῖ νὰ ἀντλῇ τὰς δυνάμεις αὐτῆς οὐχὶ ἐν τῇ διχονοίᾳ ἀλλ᾽ ἐν τῇ συμπνοίᾳ ἁπάντων τῶν πολιτῶν.

Εὐχαριστῶ τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι διὰ τὴν ἀποστολὴν τῆς φωτογραφίας Αὐτῆς, ἣν θὰ φυλάξω ὡς πολύτιμον προσωπικὸν ἐνθύμιον.

Παρακαλῶ Αὐτὴν ὅπως εὐαρεστηθῇ νὰ δεχθῇ ὁμοῦ μὲ τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ὑψηλῆς μου ὑπολήψεως τὰς εὐχὰς ἃς ποιοῦμαι ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τῆς εὐδαιμονίας τῆς ἀρχαιοτάτης καὶ Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως.

Σλαβομὶρ Τσερβίνσκυ.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΥ

«Μέγας Κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα» [Ψαλμ. ΜΖ΄ 2]· μεγάλη ἡ δύναμίς Σου καὶ ἄπειρος ἡ σοφία Σου. Καὶ ὅμως ὁ ἄνθρωπος, πολλοστημόριόν Σου, θέλει νὰ Σὲ ἐξυμνῇ· ὁ ἄνθρωπος, ὁ περιάγων πανταχοῦ τὸν θάνατόν του, ὁ φέρων ἐν ἑαυτῷ τὸ τεκμήριον τῆς ἁμαρτίας καὶ τὴν ἀπόδειξιν ὅτι Σὺ τοῖς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεσαι. Ὢ ναί! Ὁ ἄνθρωπος, πολλοστημόριον τῆς Δημιουργίας Σου, θέλει νὰ Σὲ δοξάζῃ. Καὶ εἶσαι Σὺ ὁ ἀφυπνίζων ἐν αὐτῷ τὸν πόθον νὰ Σὲ ὑμνῇ, διότι ἔπλασες ἡμᾶς διὰ Σέ, ἡ δὲ ψυχή μας εἶναι ἀνήσυχος ἕως ὅτου ἀναπαυθῇ εἰς τοὺς κόλπους Σου.

***

Πόσον ὡραία εἶναι ἡ φράσις ἐκείνη τοῦ Ποιητοῦ, ὅστις, ὁμιλῶν περὶ τοῦ φίλου του, τὸν ὀνομάζει «ἥμισυ τῆς ψυχῆς του». Ὢ ναί! Ἠσθάνθην ὅτι ἡ ψυχή του [τοῦ ἀποθανόντος φίλου του] καὶ ἡ ψυχή μου ἦσαν μία ψυχὴ εἰς δύο σώματα. Διὰ τοῦτο ἡ ζωή μου ἦτο φρικαλέα. Δὲν ἤθελα πλέον νὰ ζῶ, ἀφοῦ τὸ ἐγώ μου εἶχε μειωθῇ κατὰ τὸ ἥμισυ. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον δὲν ἤθελα νὰ ἀποθάνω, ἵνα ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον τόσον ἠγάπησα μὴ ἀποθάνῃ ὁλοσχερῶς.

***

Ὁποία ἄβυσσος τοῦ ἀνθρώπου ἡ ψυχή! Γνωρίζεις, ὦ Θεέ μου, τὸν ἀριθμὸν τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς του καὶ οὐδεμία χάνεται διὰ Σέ. Ἀλλ' εἶναι εὐκολώτερον νὰ ἀριθμῇς τὰς τρίχας του παρὰ τὰ πάθη του καὶ τὰς κινήσεις τῆς ψυχῆς του.

(Ἐκ τῶν Ἐξομολογήσεων).

ΑΙ ΕΝ ΕΥΡΩΠΗι

ΡΩΣΣΙΚΑΙ ΟΡΘΟΔΟΞΟΙ ΠΑΡΟΙΚΙΑΙ

Η ΥΠΟ ΤΟΝ ΑΓΙΩΤΑΤΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΘΡΟΝΟΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΥΠΑΓΩΓΗ ΑΥΤΩΝ.

Γνωστὴ εἶναι ἡ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη προσπάθεια ὅπως ἐπικρατήσῃ κανονική τις τάξις καὶ ἁρμονία προκειμένου περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως τῶν ἐν τῇ Διασπορᾷ διαφόρων Ὀρθοδόξων Παροικιῶν.

Τὴν προσπάθειαν ταύτην, καθὼς καὶ ἰδιαιτέραν μητρικὴν μέριμναν, ὤφειλεν ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία νὰ ἀναλάβῃ κατ' ἐξοχὴν περὶ τῶν πολυπληθῶν Ρωσσικῶν τῆς Διασπορᾶς Παροικιῶν, αἵτινες ἐσχηματίσθησαν τελευταίως ἐκ τῆς ὁμαδικῆς ἐκ Ρωσσίας ἐξόδου καὶ ἐν ἄλλαις χώραις, μὴ Ὀρθοδόξοις, ἐγκαταστάσεως δεκάδων καὶ ἑκατοντάδων χιλιάδων Ὀρθοδόξου Προσφυγικοῦ Πληθυσμοῦ. Καὶ ἐπέβαλλον τὴν φροντίδα ταύτην τῇ Ἁγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως περὶ αὐτῶν οὐ μόνον ἡ ἀνατεθειμένη αὐτῇ κατὰ τοὺς Κανόνας, ὡς Πρωτοθρόνῳ, γενικωτέρα μέριμνα τῶν ἁπανταχοῦ Ἐκκλησιῶν, ὀφειλούσῃ ἵνα σπεύδῃ εἴτε εἰς συναντίληψιν εἴτε εἰς περιφρούρησιν καὶ ἐνίσχυσιν τῶν ὅπου καὶ ὅπως ποτὲ εἰς κρίσιμον περιϊσταμένων θέσιν ἢ κινδύνους τῆς πίστεως διατρεχόντων Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, οὐ μόνον τὸ καθῆκον αὐτῆς καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐκκλησιαστικῆς μερίμνης περὶ τῶν ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς ἰδίας περιοχῆς προσφυγόντων Ὀρθοδόξων, ἀλλὰ καὶ ἡ ἰδιαιτέρα γενικῶς στενωτέρα αὐτῆς σχέσις πρὸς τὴν Ἁγιωτάτην Ρωσσικὴν Ἐκκλησίαν.

Πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρωσσίας συνδέουσι τὸν Πρωτόθρονον Πατριαρχικὸν Θρόνον Κωνσταντινουπόλεως πανάρχαιοι δεσμοί, ἰδιαιτέρως μεγάλοι καὶ στενοί. Εἶναι ὁ Θρόνος οὗτος ἡ γεραρὰ Μήτηρ, ἡ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ Εὐαγγελίου τὴν Ρωσσικὴν Ἐκκλησίαν γεννήσασα. Ἐπὶ αἰῶνας ἀκολούθως ἐξηκολούθησεν ἡ ἀπὸ τοῦ Θρόνου τῆς Κων-

σταντινουπόλεως ἐκκλησιαστικὴ ἐξάρτησις τῆς γοργῶς εἰς μέγεθος καὶ ἀκμὴν χωρούσης Ἁγίας Ἐκκλησίας τῆς Ρωσσίας. Καὶ ὅτε δὲ αὕτη ἐν τῷ πληρώματι τῶν καιρῶν ἐτιμήθη δικαίως διὰ τῆς εἰς τὸ αὐτοκέφαλον προαγωγῆς καὶ διὰ τῆς εἰς Πατριαρχεῖον εἶτα ἀνυψώσεως, οὔτε ἡ στενὴ συνάφεια διεκόπη οὔτε ἡ ἀγάπη ἐμειώθη μεταξὺ τῆς Μητρὸς καὶ τῆς Θυγατρός. Ἐφίλει πάντοτε μυχίως ἡ Μήτηρ τὴν χειραφετηθεῖσαν Θυγατέρα Αὐτῆς, στοργικῶς δὲ ἐξ ἄλλου καὶ ἡ τελευταία αὕτη ἐτίμα τὴν σεπτὴν Μητέρα καὶ δὲν παρέλειπε πολλάκις νὰ ἐπικαλῆται τὴν βαθύφρονα γνώμην ἢ καὶ τὴν συναντίληψιν Αὐτῆς ἐν τοῖς ἰδίοις ζητήμασιν.

Ὁ ἰδιαίτερος οὗτος στενὸς δεσμὸς τῆς Ἁγιωτάτης Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν σεπτὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπηγόρευσε βεβαίως καὶ τῷ ἀειμνήστῳ Πατριάρχῃ Τύχωνι, πλὴν τῆς ἀπὸ τοῦ κανονικοῦ μέρους τοῦ πράγματος φυσικῆς πρὸς τοῦτο παροτρύνσεως, τὴν ὑπόδειξιν αὐτοῦ ἐκείνην, ἣν οὗτος, ὅτε κατεφάνη τὸ ἀδύνατον τῆς παρὰ τῆς ἐν Ρωσσίᾳ Ἐκκλησίας διακυβερνήσεως καὶ χειραγωγίας τῶν ἔξω τῶν ὁρίων αὐτῆς καὶ τῆς μετ' αὐτῆς συναφείας ἀπομεινάντων μερῶν τῆς Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας, ἐποιήσατο, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τὴν ἐλπίδα αὐτοῦ περὶ τῶν τῆς Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας πραγμάτων ἀνέθετε μετὰ τὸν Θεὸν εἰς τὴν μέριμναν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.

Καὶ ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως μετὰ στοργῆς ἔπραξε καὶ πράττει πάντοτε ὅ,τι εἶναι δυνατόν. Δὲν ἦτο καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀμελήσῃ αὕτη ἢ νὰ ἀδιαφορήσῃ περὶ τῶν πνευματικῶν ἀναγκῶν τῆς Θυγατρὸς αὐτῆς Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος αὐτῆς, ὅπως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀμελήσῃ ἡ φυσικὴ μήτηρ περὶ τῶν ἀναγκῶν τῆς ἰδίας θυγατρός, ἐὰν συμβῇ αὕτη μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν νὰ δυστυχήσῃ καὶ ὑπάρχῃ ἀνάγκη βοηθείας αὐτῆς.

Τῆς στοργικῆς μερίμνης τῆς Μητρὸς Μεγάλης Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀγλαὰ ἐν τούτῳ δείγματα σήμερον πρόκεινται αἱ ὑπ' αὐτῆς χειραγωγηθεῖσαι καὶ στηριχθεῖσαι ἐν ταῖς δυσκόλοις στιγμαῖς αὐτῶν Ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι τῆς Πολωνίας, τῆς Φιλλανδίας, τῆς Ἐσθονίας. Ὑπὸ τὴν σκέπην καὶ τὴν χειραγωγίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ὠργανώθησαν, ἐστερεώθησαν καὶ ἠρέμως σήμερον διεξάγουσι τὰ κατ' αὐτὰς καὶ εὐημεροῦσιν αἱ αἴφνης ἐν διακοπῇ τοῦ μετὰ τῆς Μητρὸς αὐτῶν Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας δεσμοῦ εὑρεθεῖσαι Ὀρθόδοξοι αὗται Ἐκκλησίαι, καὶ ἡ ἀξιόχρεως καὶ καλὴ μέριμνα καὶ προσπάθεια τῆς Προμήτορος αὐτῶν Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως περὶ αὐτῶν ἀναγνωρίζεται σήμερον ὑπὸ πάντων.

Τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς στοργικῆς μερίμνης καὶ ἀκραιφνοῦς προσπαθείας ἐπεδείξατο ἡ Μήτηρ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία καὶ πρὸς τὰς ἐν τῇ Ἄπω Ἀνατολῇ Ρωσσικὰς Ἱεραποστολικὰς Ὀργανώσεις καὶ ὅπου ἀλλαχοῦ, πάντοτε ἑτοίμη καὶ πρόθυμος οὖσα ἵνα προσδράμῃ καὶ παραμυθήσῃ καὶ στηρίξῃ καὶ ἐνισχύσῃ τοὺς ἀπορφανισθέντας καὶ χειραγωγίας καὶ στηρίξεως χρῄζοντας καὶ δεομένους Ὀρθοδόξους Χριστιανούς.

Μετ' ἀγάπης, ὡς γνωστόν, ἐμερίμνησε καὶ ἔπραξεν ἡ Ἁγιωτάτη Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως ὅ,τι ἦτο δυνατὸν καὶ περὶ τῶν ἐντεῦθεν διελθόντων καὶ πρὸς καιρὸν ἐνταῦθα διαμεινάντων πολυπληθῶν Ρώσσων Ὀρθοδόξων Προσφύγων, παραμυθήσασα καὶ καθοδηγήσασα καὶ στηρίξασα ἐκκλησιαστικῶς αὐτοὺς κατὰ τὸ ἐνόν.

Δὲν παρέλειψεν ἡ Μήτηρ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία στοργικῶς νὰ μεριμνήσῃ κατὰ τὸ καθῆκον καὶ περὶ αὐτῆς τῆς κεντρικῆς Ὀρθοδόξου Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας, ἐξ ὅτου αὕτη, διαιρεθέντων τῶν Ποιμένων, διεσπάσθη, δυστυχῶς, ἐσωτερικῶς. Ἡ διαίρεσις, αἱ ἀντεγκλήσεις καὶ αἱ ἀμοιβαῖαι σφοδραὶ ἀντεπιθέσεις τῶν Ποιμένων πρὸς ἀλλήλους διέσειον ἀπειλητικῶς αὐτὰς ἤδη τὰς βάσεις τῆς ὑποστάσεως αὐτῆς. Καὶ ἡ μέριμνα τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας ἀπέβαινεν πλέον ἐπιτακτική.

Καὶ αἱ μὲν πολλαπλαῖ ἄχρι τοῦδε προσπάθειαι καὶ προτροπαὶ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἑνότητα δὲν ἀπέφεραν μέχρι τοῦδε, δυστυχῶς, ἀποτέλεσμά τι θετικόν. Παρηγορεῖ ὅμως πως τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν καὶ τὸ ὅλον συγκρότημα τῆς Ἁγίας Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τὸ γεγονός, ὅτι αἱ στοργικαὶ ἐνέργειαι τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας δὲν ἔμειναν καὶ ὅλως ἄκαρποι καὶ ἀνωφελεῖς. Διὰ τῶν προτροπῶν καὶ τοῦ κύρους Αὐτῆς ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐνεργοῦσα πάντοτε ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς κανονικῆς τάξεως καὶ τῆς ἀγάπης, καὶ ὑπὸ πᾶσαν δὲ ἄλλην ἔποψιν ἀπολύτως νομιμοφρόνως καὶ εἰλικρινῶς φερομένη, συνεκράτησε, τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι, τὰ πράγματα ἀπὸ περαιτέρω ἐπιδεινώσεως, ἐστήριξε παρὰ πᾶσι κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ὁρμῆς τὸ ὀρθόδοξον φρόνημα καὶ δὲν ἀφῆκε νὰ σβεσθῇ ἐν ταῖς καρδίαις ὁ πόθος τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἱερᾶς ἑνότητος. Καὶ αἱ ἐλπίδες περὶ τῆς ἐν τέλει συνεννοήσεως καὶ ἑνώσεως τῶν διϊσταμένων καὶ τῆς ἀποκαταστάσεως ἑνιαίας κοινῆς τακτικῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως ἐν τῇ μεμερισμένῃ σήμερον καὶ δεινῶς τεταλαιπωρημένῃ Ρωσσικῇ Ἐκκλησίᾳ παραμένουσι πάντοτε ἑδραῖαι. Λέγομεν τοῦτο ὑπ' ὄψει ἔχοντες πρῶτον τὴν ἐν τῷ προσώπῳ τῆς Μητρὸς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἀδιάλειπτον μέχρι σήμερον, τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι, συνένωσιν καὶ συγκέντρωσιν οὕτως εἰπεῖν πάντων τῶν διϊσταμένων, μεθ' ὁμοίας πάντων τιμῆς καὶ ἀγάπης

πρὸς Αὐτήν, ὡς Μητέρα σεπτήν, ἐπικοινωνούντων καὶ εὐλαβουμένων Αὐτὴν καὶ διαβεβαίωσιν πάντοτε ποιουμένων πρὸς Αὐτὴν περὶ τῆς ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ διδασκαλίᾳ καὶ ταῖς ὀρθοδόξοις παραδόσεσιν εὐσταθοῦς ἐμμονῆς, ὅπερ ἐστὶν ἡ βάσις τῆς ἐλπίδος περὶ αὐτῶν, εἶτα δὲ καὶ τὴν ἐκφαινομένην ἀριδηλοτέραν καθ' ἡμέραν ἱερὰν ἐπιθυμίαν πάντων ὅπως ἐξευρεθῇ τρόπος ἵνα τεθῇ τέρμα εἰς τὴν ὀλεθρίαν διαίρεσιν, καὶ τὴν κοινὴν δὲ αὐτῶν γνώμην ὅτι τοῦτο, παρ' ὅλην τὴν ὀξύτητα τῆς πρὸς ἀλλήλους διαστάσεως, δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ ὑπὸ τὴν σκέπην καὶ διὰ τοῦ κύρους τῆς Μητρὸς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Οὕτω τῶν πραγμάτων ἐχόντων καὶ τοιαύτης οὔσης τῆς γραμμῆς τῶν σκέψεων καὶ τῶν ἐνεργειῶν τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀνώμαλον κατάστασιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων τῆς ἀδελφῆς Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας, εὔδηλον ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν αὕτη νὰ ἀπίδῃ μετ' ἀδιαφορίας εἰς τὴν νέαν ρῆξιν ἥτις ἐπήρχετο ἐξ ὅσων ἐσχάτως ὁ ἐν Μόσχᾳ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νιζεγορόδου Σέργιος, μετὰ τῆς προσωρινῆς περὶ αὐτὸν Πατριαρχικῆς Συνόδου, ἐνόμισεν ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀποφασίσῃ καὶ ἐνεργήσῃ περὶ τοῦ ἐν Παρισίοις Μητροπολίτου Εὐλογίου καὶ τῶν ἐν Εὐρώπῃ Ρωσσικῶν Παροικιῶν, καὶ νὰ μείνῃ ἀπαθὴς καὶ ἀδρανὴς θεατὴς ἐνώπιον τῶν μεγάλων ἐκκλησιαστικῶν ἀνωμαλιῶν, αἵτινες ἠδύναντο νὰ προκύψωσιν ἐν ταῖς Παροικίαις ταύταις, εὑρισκομέναις μάλιστα ἐν αὐτῷ τῷ κανονικῷ ἐδάφει τοῦ Θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἐνώπιον τῶν μεγάλων κινδύνων, οὓς θρησκευτικῶς ἠδύνατο νὰ διατρέξῃ ἐκ τοῦ μέλλοντος ἀναποφεύκτου χάους ὁ τῶν Παροικιῶν τούτων πολυπληθὴς ὀρθόδοξος Ρωσσικὸς πληθυσμός.

Διότι τί ποτε καλὸν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀναμείνῃ τις εἴτε διὰ τὰς ἐν Εὐρώπῃ Ρωσσικὰς Παροικίας εἴτε διὰ τὴν ἐν γένει Ὀρθόδοξον Ρωσσικὴν Ἐκκλησίαν ἐκ τῆς ἐνεργείας ταύτης τοῦ Μητροπολίτου Σεργίου καὶ τῆς περὶ αὐτὸν Συνόδου, ἥτις ἤρχετο νὰ παροξύνῃ ἁπλῶς τὰ πράγματα καὶ νὰ ἐντείνῃ τὴν διαμάχην καὶ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ; Διότι βεβαίως οὐδεμία ἠδύνατό ποτε νὰ ὑπάρξῃ ἐλπὶς ἀποδοχῆς τινος καὶ συμμορφώσεως τοῦ ἐν ταῖς Παροικίαις προσφυγικοῦ πληθυσμοῦ πρὸς τὰ διατασσόμενα ταῦτα, καὶ ἂν ἔτι ὑπετίθετο ὅτι οἱ Ποιμένες ἔμελλον νὰ ὑποκύψωσιν εἰς τὴν διαταγήν.

Διὰ ταῦτα πάντα ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, ὥς τε τεταγμένη Πρωτόθρονος, ἔχουσα τὴν γενικωτέραν κανονικὴν μέριμναν πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν, ὥς τε Μήτηρ τῆς Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας, καὶ ὡς κανονικὴν τέλος κεκτημένη δικαιοδοσίαν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς Εὐρώπης τοῦ ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῶν ἐπὶ μέρους Ἁγίων ἀδελφῶν Ὀρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, ὑπ' ὄψιν λαβοῦσα ὅτι ἠπειλεῖτο νὰ δημιουργηθῇ ἐν

ταῖς ἐν Εὐρώπῃ Ρωσσικαῖς Ὀρθοδόξοις Παροικίαις χαώδης ἐκκλησιαστικὴ κατάστασις, ἧς αἱ συνέπειαι ἠδύναντο νὰ ὦσιν ὀλέθριαι δι' αὐτὰς καὶ τὸν ὀρθόδοξον λαὸν καὶ καθόλου διὰ τὸ κῦρος τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι ἠπειλεῖτο νὰ σχηματισθῇ ἀφορμὴ καὶ ἑστία νέων ὀλεθρίων διαιρέσεων καὶ διαμαχῶν ἐν τῷ σώματι τῆς Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας, καθ ὃν χρόνον ἐπεδιώκετο καὶ ἠλπίζετο ἡ κατεύνασις καὶ ἡ συμφιλίωσις καὶ ἡ εἰρήνευσις, ὅτι ἡ νέα αὕτη ἀνάφλεξις ἔμελλε νὰ ἐκραγῇ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἐδάφους τοῦ Ἁγιωτάτου Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ὅτι ἡ κανονικὴ ἐξέτασις καὶ κρίσις τῆς μεταξὺ τοῦ Μητροπολίτου Σεργίου καὶ τῆς Συνόδου αὐτοῦ καὶ τοῦ Μητροπολίτου Εὐλογίου μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ ἀρχιερέων καὶ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ πληρώματος τῶν Παροικιῶν διαφορᾶς ὑπὸ τὰς παρούσας περιστάσεις δὲν ἦτο δυνατή, διότι οὔτε ἐν τῇ Ρωσσικῇ Ἐκκλησίᾳ ὑπὸ τὴν παροῦσαν κατάστασιν αὐτῆς ἠδύνατο νὰ σχηματισθῇ ἔγκυρον ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον, ἵνα δικάσῃ καὶ λύσῃ τὴν διαφοράν, οὔτε δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, πρὸς ὃν ὁ Μητροπολίτης Εὐλόγιος ἐποιήσατο κανονικὴν ἔκκλησιν, ἦτο δυνατὴ ἀλλ' οὐδὲ ὠφέλιμος ὑπὸ τὰς νῦν περιστάσεις τακτικὴ ἐξέτασις καὶ κρίσις, ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, λέγομεν, ἀντὶ πάσης ἄλλης ἐνεργείας, ἐθεώρησεν ἐπιβαλλόμενον ὅπως παρέμβῃ ἐνεργῶς καὶ λαμβάνουσα προσωρινῶς ὑπὸ τὴν ἑαυτῆς ὑπάτην προστασίαν καὶ ἐξάρτησιν τὰς ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτῆς ἐδάφει τῆς Εὐρώπης εὑρισκομένας Ὀρθοδόξους Ρωσσικὰς Παροικίας συντελέσῃ μὲν εἰς τὴν καθησύχασιν καὶ τὴν περιφρούρησιν αὐτῶν διὰ τῆς ὑπ' αὐτῆς ἐγκύρου προσωρινῆς ἐξασφαλίσεως τῆς τακτικῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς τῶν Παροικιῶν, διδομένου ἅμα οὕτω καὶ εἰς πάντας καιροῦ πρὸς ἠρεμωτέρας καὶ κρείττονας σκέψεις, τὴν κατ' οὐσίαν δὲ διαφοράν, στενῶς συνδεομένην πρὸς τὸ ὅλον ζήτημα τῆς διαιρέσεως τῆς Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας, ἐπαφήσῃ ἵνα λυθῇ ἐν καιρῷ εἴτε ὑπ' αὐτῆς τῆς Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας, ὅταν, ὡς πάντες εὔχονται, ἀποκαταστήσῃ αὕτη τὴν ἑνότητα καὶ τὸ κῦρος αὐτῆς, εἴτε ὑπὸ τῆς μελλούσης Ὀρθοδόξου Προσυνόδου, ὡρισμένως συνερχομένης, ὡς γνωστόν, σὺν Θεῷ τῇ 19 Ἰουνίου τοῦ προσεχοῦς 1932 ἔτους. Διότι, ὡς γνωστόν, ἓν τῶν σπουδαίων θεμάτων, ὅπερ μέλλει ἵνα ἀπασχολήσῃ τὴν γενικὴν ταύτην τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας Σύνοδον, εἶναι καὶ τὸ τῆς διαιρέσεως καὶ ταλαιπωρίας τῆς Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας, ἐὰν μὴ μέχρι τότε ἐπέλθῃ ἡ εἰρήνη καὶ ἡ ἑνότης ἐν αὐτῇ. Τότε δὲ διὰ στόματος τοῦ ὅλου σώματος τῆς Ἁγίας Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας θέλει ἐκφωνηθῇ καὶ ἡ ἔγκυρος τελικὴ κρίσις περὶ τῶν πράξεων καὶ τῆς εὐθύνης ἑκάστου τῶν Ποιμένων τῆς Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ἡ κρίσις αὕτη περὶ τῆς εὐθύνης ἑκάστου, ὡς καὶ ἄλλοτε ἐλέχθη ὑπὸ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, θὰ ἐξενε-

χθῇ οὐχὶ τόσον ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὅπως ποτὲ κατὰ τὴν ταραχώδη ἐποχὴν προελθουσῶν πρώτων ἐρίδων καὶ πλανῶν, ὅσον τῆς ἀκολούθου πολιτείας ἑκάστου, κατὰ πόσον αὕτη ἦν συντελεστικὴ εἰς τὴν ἐπαναφορὰν τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἑνότητος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἢ τοὐναντίον συνετέλει εἰς τὴν ἐπὶ μᾶλλον παρόξυνσιν τῶν παθῶν καὶ τὴν εὔρυνσιν τῆς διαιρέσεως καὶ διαστάσεως.

Τὰ καθ᾿ ἕκαστα τῆς ὑπὸ τὸν Ἁγιώτατον Πατριαρχικὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον προσωρινῆς ταύτης ἐκκλησιαστικῆς ὑπαγωγῆς τῶν ἐν Εὐρώπῃ Ρωσσικῶν Ὀρθοδόξων Παροικιῶν καθωρίσθησαν ἐν ἐπὶ τούτῳ Πατριαρχικῷ Γράμματι, ἀπολυθέντι πρὸς τὸν προσωπικῶς ἐνταῦθα ἐλθόντα καὶ τὴν ἔκκλησιν αὐτοῦ πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν ὑποβαλόντα Μητροπολίτην Εὐλόγιον. Ἐν τῷ Πατριαρχικῷ τούτῳ Γράμματι, ὅπερ δημοσιεύεται κατωτέρω, σαφῶς δηλοῦνται αἱ βάσεις, ἐφ᾿ ὧν ἐγένετο ἡ προσωρινὴ αὕτη ἐκκλησιαστικὴ διευθέτησις. Διατηροῦσι δηλ. καὶ ἐφεξῆς αἱ Παροικίαι αὗται ἄνευ μειώσεώς τινος τὸν ἄχρι τοῦδε ἴδιον αὐτῶν χαρακτῆρα ὡς ἰδιαιτέρας Ρωσσικῆς ἐκκλησιαστικῆς ὀργανώσεως, αὐθυπάρκτως ὑφισταμένης καὶ αὐτοδιοικουμένης, καὶ ἔχουσιν ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον τὴν ἐκκλησιαστικὴν αὐτῶν ἀναφοράν. Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἐπὶ τόπου ἀνωτέρας κεντρικῆς ἐκκλησιαστικῆς διευθύνσεως τῶν Παροικιῶν τούτων, ἀδείᾳ καὶ εὐλογίᾳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, παραμένων καὶ ἐφεξῆς Πανιερώτατος Μητροπολίτης Εὐλόγιος, ἐτιτλοφορήθη καὶ μέλλει τιτλοφορεῖσθαι ἐφεξῆς Ἔξαρχος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ὡς Πατριαρχικῆς Ἐξαρχίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου θεωρουμένης καὶ ὀνομαζομένης τῆς ἰδιαιτέρας Ρωσσικῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἐν Εὐρώπῃ Ὀργανώσεως. Διὰ τῆς τοιαύτης ὡς Πατριαρχικῆς Ἐξαρχίας προσωρινῆς διαμορφώσεως τῆς ἐν Εὐρώπῃ Ρωσσικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ὀργανώσεως καὶ τῆς ἀπ' εὐθείας ἐξαρτήσεως αὐτῆς ἀπὸ τοῦ Θρόνου, ἐνῷ ἐξ ἑνὸς ἐπέρχεται κανονικωτέρα τάξις ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ διοικήσει τῶν ἐν Εὐρώπῃ Ρωσσικῶν Παροικιῶν, συνενουμένων ἤδη καὶ αὐτῶν ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην ἐκκλησιαστικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἄνευ συγχύσεώς τινος, ἱκανοποιοῦνται ἐξ ἄλλου πλήρως καὶ τὰ ἴδια συμφέροντα καὶ αἰσθήματα τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῶν, δι' ἃ ἠδύνατο ἴσως νὰ θεωρηθῇ ὡς μειωτικὴ ἀλλοία τις διευθέτησις. Ὡς ὅρος τέλος βασικὸς τῆς ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἀποδοχῆς καὶ ὑπαγωγῆς τῶν εἰρημένων Παροικιῶν τίθεται ἡ ἐπιμελὴς ἀποφυγὴ ἐν αὐταῖς τῆς ἀντιβαινούσης ἀναμίξεως τῆς Ἐκκλησίας εἰς ἔριδας καὶ σκοποὺς πολιτικῆς φύσεως καὶ ἡ ἐν γένει πολιτικολογία τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡγετῶν, ἐξ ἧς τοσαῦτα ἤδη προέκυψαν δεινὰ εἰς τὴν Ρωσσικὴν Ἐκκλησίαν.

Οὕτω καὶ ἐπὶ τούτοις τοῖς ὅροις γενομένης ἐπ' αἰσίοις τῆς νέας ταύτης προσωρινῆς διευθετήσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων τῶν ἐν Εὐρώπῃ Ρωσσικῶν Παροικιῶν, δυνάμεθα μετὰ πεποιθήσεως νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι ἡ διευθέτησις αὕτη, ἥτις εὐγνωμόνως καὶ μετὰ βαθείας ἀνακουφίσεως καὶ χαρᾶς ἐγένετο ἤδη ἀποδεκτὴ καὶ ἐχαιρετίσθη ὑπὸ τοῦ ἐνδιαφερομένου πληθυσμοῦ, θέλει σὺν Θεῷ ἀποφέρῃ τὰ προσδοκώμενα ἀγαθὰ καὶ θέλει συντελέσῃ γενικώτερον εἰς τὴν κατεύνασιν τῶν παθῶν καὶ τὴν διευκόλυνσιν καὶ ἐπιτάχυνσιν τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἑνότητος τῆς Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας, ὅπερ ὀφείλει νὰ εἶναι τὸ προέχον καὶ κύριον μέλημα ἐν ταῖς σκέψεσι καὶ ταῖς ἐνεργείαις πάντων.

Πρὸς πληρεστέραν ὑπὸ πάντων γνῶσιν καὶ τῶν καθ' ἕκαστα τῆς διαφορᾶς, δημοσιεύεται ἐπίσης κατωτέρω τὸ τελευταῖον πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην σχετικὸν ἔγγραφον, ὅπερ ἐπέδωκεν αὐτῷ ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Εὐλόγιος, ἱκανῶς ἅπαντα τὰ σημεῖα διασαφηνίζον.

**ΕΠΑΡΧΙΑΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ
ΤΩΝ ΕΝ ΤΗι ΔΥΤΙΚΗι ΕΥΡΩΠΗι
ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΡΩΣΣΙΚΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ**

Ἐν Παρισίοις, τῇ 5 Φεβρουαρίου 1931.

Τῇ Αὐτοῦ Θειοτάτῃ Παναγιότητι, τῷ Παναγιωτάτῳ Κυρίῳ Κυρίῳ Φωτίῳ τῷ Β', Ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης, καὶ Πατριάρχῃ Οἰκουμενικῷ.

Θειοτάτη Παναγιότης,

Ἀπευθύνομαι πρὸς τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα μετὰ ταπεινοτάτης παρακλήσεως, ὅπως βοηθήσῃ μοι ἐν ταῖς δυσκόλοις περιστάσεσι τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς.

Δι' οὐκαζίου τοῦ μακαρίτου Πατριάρχου Μόσχας Τύχωνος καὶ τῆς παρ' αὐτῷ Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Ἀνωτάτου Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου, ἀπὸ 8 Ἀπριλίου 1921, διωρίσθην ὅπως διοικῶ, μετὰ δικαιωμάτων ἐπαρχιακοῦ ἀρχιερέως, τὰς ἐν τῇ Δυτικῇ Εὐρώπῃ Ρωσσικὰς Ἐκκλησίας, περὶ οὗ ἐπηκολούθησε συναίνεσις καὶ τοῦ Μητροπολίτου Πετρουπόλεως Βενιαμίν, ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ὁποίου προηγουμένως εὑρίσκοντο αἱ ἐκκλησίαι αὗται. Τὸ οὐκάζιον τοῦτο ἐπανελήφθη τῇ 7ῃ Μαΐου 1922, ἐξ ἀφορμῆς τῆς καταργήσεως ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Πατριάρχου Τύχωνος τῆς Συνόδου τῶν Ρώσσων Ἐπισκόπων τοῦ Καρλοβιτσίου τῆς Σερβίας. Καίτοι δὲ ἡ τοῦ Καρλοβιτσίου ὀργάνωσις πολλὰς προυξένησε βλάβας τῷ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ τμήματι τῆς

Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἡ ἐμὴ διοίκησις, χάριτι θείᾳ, ἐστερεοῦτο καὶ ἀνεπτύσσετο, πληθυνομένων τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἐνοριῶν, ἱδρυθέντος Θεολογικοῦ Ἰνστιτούτου, κτλ.

Τῷ 1927, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πατριάρχου Τύχωνος καὶ τὴν ἐγκάθειρξιν τοῦ Τοποτηρητοῦ αὐτοῦ Μητροπολίτου Κρουτίτσης Πέτρου, ὁ Ἀντικαταστάτης τούτου Μητροπολίτης Νιζεγορόδου Σέργιος ἀπηυθύνθη πρὸς ἐμὲ καὶ πρὸς ἅπαντα τὸν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ Ρωσσικὸν κλῆρον, προτείνων ὅπως ἐκφράσωμεν νομιμοφροσύνην πρὸς τὴν Σοβετικὴν ἐξουσίαν. Ἐπειδὴ δὲ οὔτε ἐγὼ οὔτε ὁ κλῆρος τῆς ἐμῆς ἐπαρχίας εἴμεθα ὑπήκοοι τῶν Σοβέτ, ἀφοῦ διὰ τὴν μὴ ἀναγνώρισιν τῆς Σοβετικῆς ἐξουσίας ἠναγκάσθημεν νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὴν πατρίδα καὶ νὰ ζῶμεν διεσπαρμένοι ἀνὰ σύμπαντα τὸν κόσμον ὡς πρόσφυγες, πρόδηλον ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ δώσωμεν ὑπόσχεσιν νομιμοφροσύνης. Πᾶν ὅ,τι ἦτο δυνατὸν νὰ ὑποσχεθῶμεν ἦτο ἡ μὴ ἀνάμιξις τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν πολιτικήν. Δίδων τὴν ὑπόσχεσιν ταύτην εἶχον κάμῃ τὴν ἐπιφύλαξιν ὅτι εἰς τὴν τοιαύτην ὑπόσχεσιν δὲν ἀντιβαίνει οὔτε ἡ δέησις ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐπὶ τῇ ἀφορμῇ τούτων ἢ ἐκείνων τῶν γεγονότων τῆς κρατικῆς καὶ τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, οὔτε ἡ θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ ἐκτίμησις τῶν γεγονότων τούτων. Καὶ ὁ Μητροπολίτης Σέργιος συνεφώνησεν. Ἀλλὰ τελευταίως, ὅταν συνέβαινε νὰ τελέσω μνημόσυνα ὑπὲρ καταδικασθέντων καὶ θανόντων ἐν Ρωσσίᾳ, συχνάκις ἀπ' ἐμοῦ ἐζητοῦντο ἐπεξηγήσεις, μετὰ φανερᾶς ἐκφράσεως δυσαρεσκείας. Τέλος κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1930, ὅτε σχεδὸν ἅπαντα τὰ ἔθνη συνηνώθησαν ἐν δεήσεσιν ὑπὲρ τῆς πασχούσης Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας, ὅτε ἐδέοντο ὑπὲρ αὐτῆς οὐ μόνον οἱ Ὀρθόδοξοι, ἀλλὰ καὶ ἑτερόδοξοι καὶ δὴ καὶ ἀλλόπιστοι, μετέβην κατὰ πρόσκλησιν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Καντουαρίας εἰς Λονδῖνον, ὅπου μετὰ τοῦ Ἐξάρχου τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος Μητροπολίτου Θυατείρων κ. Γερμανοῦ ἔλαβον μέρος εἰς τὰς δεήσεις ταύτας. Ὁ Μητροπολίτης Σέργιος ἐθεώρησε τοῦτο ὡς τοιοῦτον ἔγκλημα, ὥστε δι' οὐκαζίου τῇ 10 Ἰουνίου 1930 ἀπέλυσέ με δι' αὐτὸ τῆς διοικήσεως τῆς ἐπαρχίας καὶ ἀνέθετο τὴν διοίκησιν εἰς τὸν βικάριόν μου Ἀρχιεπίσκοπον Βλαδίμηρον.

Κατὰ τὴν συνελθοῦσαν ἐπὶ τούτῳ συνδιάσκεψιν τῶν Ἐπισκόπων ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Βλαδίμηρος ἠρνήθη νὰ ἀποδεχθῇ τὴν διοίκησιν ταύτην καὶ πάντες οἱ ἐπίσκοποι ἀνεγνώρισαν τὸ ἀδύνατον τῆς ἐκτελέσεως τοῦ οὐκαζίου τούτου, ὅπερ ἠπείλει διὰ πλήρους παραλύσεως τὴν ἐκκλησιαστικὴν ζωὴν τῆς ἡμετέρας ἐπαρχίας, καὶ ὥρισαν ὅπως ὑποβληθῇ παράκλησις εἰς τὸν Μητροπολίτην Σέργιον περὶ ἄρσεως τοῦ οὐκαζίου.

Ἡ ταὐτοχρόνως δὲ συνελθοῦσα γενικὴ Ἐπαρχιακὴ Συνέλευσις τῶν κληρικῶν καὶ τῶν λαϊκῶν οὐ μόνον προσεχώρησε πρὸς τὴν ἀπόφασιν ταύτην τῶν Ἐπισκόπων, ἀλλ' ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς περιφρουρήσεως τῆς ζωῆς τῶν

ἡμετέρων ἐνοριῶν ἀπὸ περαιτέρω πιέσεων τῆς ἡμετέρας ἐν Μόσχᾳ ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας, κατέληξεν εἰς τὴν ἀπόφασιν, ὅπως ἡ ἐπαρχιακὴ διοίκησις τῶν ἐν τῇ Δυτικῇ Εὐρώπῃ Ρωσσικῶν Ἐκκλησιῶν ὀργανωθῇ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ οὐκαζίου τοῦ Πατριάρχου Τύχωνος τῆς 29 Νοεμβρίου 1920, καθ' ὃ εἰς τὸν ἐπίσκοπον τὸν ἀποσπασθέντα ἀπὸ τῆς Σοβετικῆς ἐξουσίας παρέχεται τὸ δικαίωμα προσωρινῆς αὐτονομίας.

Πάσας ταύτας τὰς ἀποφάσεις λαβὼν ὁ Μητροπολίτης Σέργιος, δι' ἐπιστολῆς αὐτοῦ ἀπὸ 28 Ὀκτωβρίου 1930, ἀριθμ. 4563, ἀπῄτησε παρ' ἐμοῦ ὅπως ἀποκηρύξω καὶ καταδικάσω τὰς ἀποφάσεις ταύτας τῆς Ἐπαρχιακῆς Συνελεύσεως καὶ τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Συμβουλίου, ὅπως ἀναγνωρίσω ὡς σφάλμα τὴν συμμετοχήν μου εἰς τὰς ἐν Λονδίνῳ ὑπὲρ τῆς Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας δεήσεις καὶ ὅπως ἅπαξ ἔτι ἐπιβεβαιώσω τὴν ὑπόσχεσίν μου περὶ μὴ ἀναμίξεως τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν πολιτικήν. Μόνον τὴν τελευταίαν ἀπαίτησιν ἦτο δυνατὸν ἐγὼ νὰ ἐκπληρώσω, τοσούτῳ μᾶλλον, ὅσῳ τὸ τοιοῦτον πάντοτε ἀπετέλει ὡρισμένην βάσιν πάσης τῆς ἐμῆς ποιμαντορικῆς δράσεως. Ἀλλ' ὅσον ὅμως ἀφορᾷ τὰς δύο πρώτας ἀπαιτήσεις, βεβαίως, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀποκηρύξω καὶ νὰ ἀπαρνηθῶ ὅ,τι εὕρισκε δίκαιον αὐτὸ τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, τουτέστιν ὁ πιστεύων λαός, ὁ φύλαξ τῆς πίστεως καὶ τῆς εὐσεβείας (Ἐπιστολὴ τῶν Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς 1848), καὶ περὶ οὗ καὶ ἐγὼ αὐτὸς συνεφώνησα ἐν τῇ Ἐπαρχιακῇ Συνελεύσει.

Ἀποτέλεσμα τῆς τοιαύτης δηλώσεώς μου ὑπῆρξεν ὅτι ὁ Μητροπολίτης Σέργιος, δι' οὐκαζίου ὑπὸ ἡμερομηνίαν 24 Δεκεμβρίου 1930, ἀριθμ. 5820, τελειωτικῶς ἀπεμάκρυνέ με ἀπὸ τῆς διοικήσεως τῶν ἐμπεπιστευμένων μοι ἐνοριῶν, διέταξε νὰ καταργηθῇ ἡ νομίμως ἐκλελεγμένη ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀποφάσεων τῆς Τοπικῆς Συνόδου τῆς Μόσχας τοῦ 1917 - 1918 Ἐπαρχιακὴ Διοίκησις καὶ ἀνέθετο τὴν προσωρινὴν διοίκησιν εἰς τὸν Μητροπολίτην Λιτβᾶς Ἐλευθέριον.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν αὐτῶν λόγων, ὧν ἕνεκα δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐκπληρώσω τὸ οὐκάζιον τῆς 10 Ἰουνίου 1930 τοῦ Σεργίου, δὲν δύναμαι καὶ νῦν νὰ δεχθῶ πρὸς ἐκτέλεσιν καὶ τὸ νέον τοῦτο οὐκάζιον αὐτοῦ, ὅπερ κατ' οὐσίαν ἀποτελεῖ ἐπανάληψιν καὶ ἐπιβεβαίωσιν ἁπλῶς τοῦ πρώτου.

Συγκληθέντες ἐπὶ τῇ ἀφορμῇ ταύτῃ εἰς συνδιάσκεψιν τῇ 27ῃ καὶ 28ῃ Ἰανουαρίου οἱ ὑπηρετοῦντες ἐν τῇ ἐμῇ ἐπαρχίᾳ Πανιερώτατοι Ἀρχιερεῖς, Ἀρχιεπίσκοπος πρώην Βορείου Ἀμερικῆς Ἀλέξανδρος, Ἀρχιεπίσκοπος Βελοστὸκ Βλαδίμηρος καὶ Ἐπίσκοπος Βέλσκ Σέργιος, κατέληξαν εἰς τὸ συμπέρασμα τοῦ ἀδυνάτου τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ ἀπὸ 24 Δεκεμβρίου 1930 ἐπαναληπτικοῦ οὐκαζίου τοῦ Μητροπολίτου Σεργίου, καὶ συνεφώνησαν μετ' ἐμοῦ περὶ τῆς ἀνάγκης ὅπως ἀποταθῶμεν πρὸς τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα ἐπικαλούμενοι τὴν προστασίαν Αὐτῆς.

Ἐν ἀναφορᾷ τοίνυν πρὸς τὰς εἰρημένας θλιβερὰς περιστάσεις τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς τοῦ ἐμπεπιστευμένου μοι ποιμνίου, ἀποβλέπων εἰς τὴν περιφρούρησιν τῆς ζωῆς ταύτης ἀπὸ τῆς διαταράξεως, τῆς παραλύσεως καὶ τῆς καταστροφῆς, καὶ λαμβάνων ὑπ' ὄψιν :

Ὅτι τὸ οὐκάζιον τοῦ Μητροπολίτου Σεργίου τὸ ἀπὸ 24 Δεκεμβρίου 1930 βασίζεται, ὡς καὶ τὸ προηγούμενον ἀπὸ 10 Ἰουνίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους οὐκάζιον αὐτοῦ, ἐπὶ αἰτίων οὐχὶ ἐκκλησιαστικῶν,

Ὅτι τοῦτο ἀντιφάσκει πρὸς τὸ ἀπὸ 8 Ἀπριλίου 1921 οὐκάζιον τοῦ Πατριάρχου Τύχωνος, δι' οὗ περιεβλήθην διὰ δικαιωμάτων Ἐπαρχιακοῦ Ἀρχιερέως,

Ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ οὐκαζίου τούτου εἶνε ἰσοδύναμος πρὸς τὴν καταστροφὴν τῆς κανονικῶς ὠργανωμένης καὶ ἤδη ἐπὶ δέκα ἔτη ὑφισταμένης ζωῆς τῶν ἡμετέρων ἐνοριῶν,

Ὅτι τὸ ἀρχικὸν οὐκάζιον τῆς 10 Ἰουνίου 1930 ἀπερρίφθη ἀπολύτως ὑπὸ τῶν ἐπισκόπων, τοῦ κλήρου καὶ τῶν ἀντιπροσώπων σύμπαντος τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ λαοῦ ἐν τῇ συνελθούσῃ κατὰ τὸ 1930 Ἐπαρχιακῇ Συνελεύσει,

Ὅτι ἡ διαταγὴ αὕτη εἶνε ἀντίθετος πρὸς τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας, διότι περιέχει ἐν ἑαυτῇ τὴν ἀπομάκρυνσίν μου ἄνευ δίκης, διοικητικῶς, καὶ μὲ ἀπειλεῖ διὰ παραπομπῆς εἰς Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον, ὅπερ ἐν τῷ παρόντι καιρῷ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καταρτισθῇ μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων νομίμων ἐγγυήσεων τῆς δικαστικῆς ἐλευθερίας,

Ἐγώ, κατὰ τὸ πνεῦμα τῶν Ἱερῶν Κανόνων, ἐν ἐφαρμογῇ τῶν Κανόνων 9 καὶ 17 τῆς Ἁγίας Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ ἄλλων, ἀπευθύνομαι πρὸς τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα, ἐπικαλούμενος τὴν βοήθειαν Αὐτῆς.

Τὰς καταθλιπτικὰς διαφωνίας τὰς ἀναφυείσας μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τοῦ Ἀντικαταστάτου τοῦ Τοποτηρητοῦ τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου Μόσχας Μητροπολίτου Σεργίου δὲν δύναμαι νὰ ἐκκαλέσω εἰς Δικαστήριον τῆς Ἀνωτάτης Ἐξουσίας τῆς Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ὑποδεικνύουσι τοῦτο οἱ Ἱεροὶ Κανόνες, ἕνεκα τοῦ δι' αὐτὴν ἀδυνάτου νὰ ὀργανώσῃ κανονικῶς τακτικὸν δικαστήριον καὶ ἕνεκα τοῦ καὶ εἰς ἐμὲ ἀδυνάτου, ὡς εἶναι ὀφθαλμοφανὲς εἰς πάντα, νὰ παραστῶ ὑπὸ τὰς ὑπαρχούσας συνθήκας προσωπικῶς ἐνώπιον κανονικῶς ἐγκύρου κριτηρίου καὶ νὰ ὑπερασπισθῶ ὄχι τόσον ἐμαυτόν, ὅσον τὸν ἀναλλοιώτως ὑποστηρίζοντά με κλῆρον καὶ πᾶν τὸ ἐμὸν ποίμνιον ἀπὸ τῶν ἐπιρριφθεισῶν κατὰ πάντων ἡμῶν ἀδίκων κατηγοριῶν.

Ἐπὶ τῇ βάσει πάντων τούτων ταπεινῶς παρακαλῶ τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα ὑπὲρ τῆς προσωρινῆς λήψεως ἡμῶν ὑπὸ τὴν ἄμεσον προστασίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου μέχρι τῆς ἀποκαταστάσεως ὁμαλῶν συνθηκῶν ἐλευθέρας ζωῆς ἐν τῇ Ρωσσικῇ Ἐκκλησίᾳ. Ὡς ἔνδειξιν δὲ τῆς ὑψηλῆς με-

ρίμνης καὶ προστασίας Ὑμῶν, θέλομεν μνημονεύῃ ἐν ταῖς ἱερουργίαις τὸ εὐλογημένον ὄνομα τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος.

Μένοντες ταὐτοχρόνως ὀργανικὸν μέρος τῆς Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας, ἡμεῖς, ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς ἐγκύρου χειραγωγίας καὶ εὐλογίας τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος, ἠθέλομεν συνεχίσῃ ἀκολουθοῦντες ἀναλλοιώτως τὴν θέλησιν τοῦ ἀναπαυθέντος ἐν Κυρίῳ Πατριάρχου Τύχωνος, ἐμπιστευθέντος διὰ τοῦ ἀπὸ 8 Ἀπριλίου 1921 εἰς τὴν ἐμὴν ἡγεσίαν τὰς ρωσσικὰς ἐνορίας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης καὶ ὑποδείξαντος τὴν ὀργάνωσιν τῆς διοικήσεως αὐτῶν, καὶ διὰ τοῦ ἀπὸ 29 Νοεμβρίου 1920 οὐκαζίου αὐτοῦ προβλέψαντος τὴν τάξιν τῆς ἐνεργείας διὰ τὰς ἐπαρχίας τὰς ἀποσπασθείσας ἀπὸ τῆς ἀνωτάτης Ἐκκλησιαστικῆς ἐν Μόσχᾳ ἐξουσίας.

Ἡ διαφύλαξις τῆς ρωσσικῆς ἐκκλησιαστικῆς ὀργανώσεως ὡς τοιαύτης προκαλεῖται τόσον ὑπὸ τῆς γενικῆς ὁμολογίας πάντων τῶν ἐπισκόπων, τῶν κληρικῶν καὶ τῶν λαϊκῶν, ἀναλλοιώτως θεωρούντων ἑαυτοὺς περιλαμβανομένους ἐν τοῖς κόλποις τῆς Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας, ὅσον καὶ ὑπὸ τῆς νομικῆς θέσεως τῶν ἡμετέρων ἐκκλησιαστικῶν περιουσιῶν, τὴν χρῆσιν καὶ τὴν διαχείρισιν τῶν ὁποίων, ὡσαύτως δὲ καὶ τὴν ὑπεράσπισιν ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων ἀπὸ ὁθενδήποτε προερχομένων ἐπιβουλῶν πρὸς κατάληψιν τῆς κληρονομίας ταύτης τῆς Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας, δύνανται μόνον ὄργανα τῆς Ρωσσικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Διοικήσεως νὰ διεξάγωσιν.

Ἐν τέλει ἐνθέρμως παρακαλῶ τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα, ὅπως προστατεύσῃ καὶ ὑπερασπισθῇ ἐμέ τε καὶ τοὺς περὶ ἐμὲ ἐπισκόπους καὶ κληρικοὺς ἀπὸ τῶν ἀδίκων ἐπιτιμήσεων, τόσον τῶν ἤδη ἡμῖν ἐπιβεβλημένων, ὅσον καὶ τῶν δυναμένων νὰ ἐπακολουθήσωσιν ἐν τῷ μέλλοντι, ἵνα ὁμοῦ μετὰ τῶν πιστῶν μοι ἀρχιποιμένων καὶ ποιμένων δύναμαι ἡσύχως νὰ χειραγωγῶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ζωὴν τοῦ ἡμετέρου ποιμνίου καὶ ἵνα τοῦτο, κατεργαζόμενον τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν ἐν τῇ εἰρήνῃ καὶ τῇ ἐλευθερίᾳ τῆς ἑαυτοῦ πνευματικῆς συνειδήσεως, «αὐξάνῃ τῇ χάριτι καὶ γνώσει τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ» (2 Πέτρ. 3, 18).

Ἐξαιτούμενος τὴν εὐλογίαν καὶ τὰς ἁγίας εὐχὰς Ὑμῶν, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ διατελῶ μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ καὶ υἱϊκῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης

Τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος
ταπεινότατος θεράπων
Μητροπολίτης ***Εὐλόγιος***.

† *Φώτιος, ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης, καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.*

Ἀριθμ. πρωτ. 346.

† *Ἱερώτατε Μητροπολῖτα κύριε Εὐλόγιε, ὁ διευθύνων τὰς ἐν τῇ Δυτικῇ Εὐρώπῃ Ρωσσικὰς Ὀρθοδόξους Παροικίας, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, χάρις εἴη τῇ ὑμετέρᾳ Ἱερότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ.*

Λαβόντες ὑπ' ὄψιν καὶ μετὰ προσοχῆς ἐξετάσαντες ὅσα ἡ ὑμετέρα Ἱερότης μετὰ τῶν σὺν αὐτῇ Ἱερωτάτων Ἀρχιερέων ὑπέβαλε πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, ἐπὶ τῇ βάσει τε τοῦ κανονικοῦ δικαιώματος αὐτῆς καὶ ὡς Μητέρα τῆς Μητρὸς ὑμῶν Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, ἐπίσης δὲ καὶ ὅσα ἐγνωμάτευσεν ἡ Γενικὴ Ἐπαρχιακὴ Συνέλευσις καὶ τὸ Ἐπαρχιακὸν Συμβούλιον, περὶ τῆς ἀνωμάλου καὶ ἐπικινδύνου θέσεως, εἰς ἣν κινδυνεύουσιν ἵνα περιστῶσιν αἱ ἐν τῇ Δυτικῇ Εὐρώπῃ Ρωσσικαὶ Ὀρθόδοξοι Παροικίαι, προκειμένου περὶ τῆς θεραπείας τῶν πνευματικῶν καὶ τῶν ἐν γένει ἐκκλησιαστικῶν αὐτῶν ἀναγκῶν καὶ περὶ τῆς ἀσφαλείας καὶ τῆς καλῆς διακυβερνήσεως τῶν κτημάτων καὶ τῶν περιουσιῶν αὐτῶν, ἔγνωμεν, συνοδικῇ κρίσει, καὶ ἀπεφασίσαμεν ὅπως κατὰ τὸ καθῆκον καὶ δικαίωμα τῆς μερίμνης τοῦ Ἁγιωτάτου Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἐπέμβωμεν ἐνεργῶς ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ὑμῶν καὶ λάβωμεν τὰς εἰς τοιαύτην δυσχερῆ καὶ ἐπικίνδυνον θέσιν περιελθούσας Παροικίας ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἀνωτάτην δικαιοδοσίαν τοῦ Ἁγιωτάτου Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, χάριν τῆς στηρίξεως καὶ τῆς ἀσφαλείας αὐτῶν.

Ἐπὶ τούτῳ ὡρίσαμεν συνοδικῶς ὅπως αἱ ἐν Εὐρώπῃ Ρωσσικαὶ Ὀρθόδοξοι Παροικίαι πᾶσαι, τηροῦσαι ἀμετάβλητον καὶ ἀπαραμείωτον τὴν ἄχρι τοῦδε αὐθυπαρξίαν αὐτῶν, ὡς εἰδικῆς Ρωσσικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησιαστικῆς Ὀργανώσεως, καὶ ἐλευθέρως διέπουσαι τὰ κατ' αὐτάς, θεωρηθῶσιν ἐφεξῆς ὡς ἀποτελοῦσαι προσωρινῶς ἰδιαιτέραν ἑνιαίαν Ἐξαρχίαν τοῦ Ἁγιωτάτου Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Εὐρώπης, ἀπ' αὐτοῦ ἀμέσως ἐξαρτωμένην καὶ προστατευομένην καὶ ἐκκλησιαστικῶς ὅπου δεῖ χειραγωγουμένην. Ἐπίσης ἐνεκρίναμεν καὶ ὡρίσαμεν ὅπως ἡ οὕτως ἱδρυομένη προσωρινὴ Πατριαρχικὴ ἡμῶν Ρωσσικὴ Ὀρθόδοξος ἐν Εὐρώπῃ Ἐξαρχία αὕτη διατελῇ καὶ ἐφεξῆς ἐμπεπιστευμένη οὖσα τῇ κεντρικῇ ἀνωτέρᾳ ποιμαντορικῇ μερίμνῃ καὶ διοικήσει τῆς ὑμετέρας Ἱερότητος, ἐκτελούσης τὰ καθήκοντα αὐτῆς ὑπὸ τὸν τίτλον Πατριαρχικοῦ ἡμῶν Ἐξάρχου,

μνημονευούσης τοῦ ὀνόματος ἡμῶν ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀκολουθίαις καὶ τελεταῖς καὶ ἐχούσης τὴν ἀναφορὰν αὐτῆς πρὸς ἡμᾶς, κατὰ τὴν τάξιν.

Ὅθεν ἀσμένως ἀνακοινούμενοι ταῦτα εἰς ἀπάντησιν τῇ ὑμετέρᾳ Ἱερότητι, παρέχομεν αὐτῇ τὴν εὐλογίαν ἡμῶν καὶ τὴν ἐντολὴν ὅπως μετὰ τῶν σὺν αὐτῇ ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν συνεχίσῃ ὑπὸ τὴν ἡμετέραν ἀνωτάτην ἐκκλησιαστικὴν δικαιοδοσίαν καὶ προστασίαν καὶ ὡς Πατριαρχικὸς ἡμῶν Ἔξαρχος, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀνωτέρω, τὸ ἔργον τῆς πνευματικῆς φροντίδος καὶ διοικήσεως τῶν ἐν Εὐρώπῃ Ρωσσικῶν Παροικιῶν.

Προτρεπόμεθα δὲ ἐπὶ τούτῳ ὅπως ἡ ὑμετέρα Ἱερότης καὶ οἱ ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν αὐτῆς τὴν διακυβέρνησιν τῶν Παροικιῶν ἐμπεπιστευμένοι λοιποὶ Ἱερώτατοι Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ εὐλαβέστατοι ἱερεῖς ἐπαγρυπνῆτε, ὡς προσήκει, ἐπὶ τῆς ἐν τῇ πίστει, τῇ εὐσεβείᾳ καὶ τῇ τηρήσει τῶν Ὀρθοδόξων Παραδόσεων εὐσταθείας τοῦ ἐν ταῖς Παροικίαις εὐσεβοῦς Ρωσσικοῦ λαοῦ καὶ ἐπὶ τῆς καλῆς διεξαγωγῆς τῶν κοινοτικῶν πραγμάτων καὶ τῆς διαχειρίσεως τῶν κτημάτων καὶ τῶν περιουσιῶν τῶν Παροικιῶν, ἰδιαιτέραν ἅμα καταβάλλοντες προσοχὴν ὅπως, καθ' ἃ ἄλλως τε καλῶς ἡ ὑμετέρα Ἱερότης ἔχει ἤδη ἀποφασίσασα καὶ δηλώσασα, ἀποφεύγηται ἐπιμελῶς ἡ εἰς πολιτικὰς ἔριδας καὶ διαμάχας ἀνάμιξις τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας καὶ ὅπως μηδέποτε ὁ ἱερὸς ἄμβων μεταβάλληται εἰς βῆμα πολιτικολογίας καὶ πολιτικῶν στοχασμῶν.

Ἐν τέλει, δηλοῦντες ὅτι, μετὰ τὴν οὕτω γενομένην ὑφ' ἡμῶν κανονικὴν προσωρινὴν διευθέτησιν ταύτην τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως τῶν ἐν Εὐρώπῃ Ρωσσικῶν Ὀρθοδόξων Παροικιῶν, οὐδεμίαν, ὡς εἰκός, δύναται ἔχειν ἰσχὺν καὶ ἐνέργειαν διὰ τὰς Παροικίας καὶ τὸν κλῆρον καὶ τό πλήρωμα αὐτῶν πᾶσα ἀλλαχόθεν, πλὴν τοῦ Ἁγιωτάτου Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, προερχομένη περὶ αὐτῶν ἀπόφασις ἢ διαταγὴ ἢ ἀπαγόρευσις, εὐχόμεθα ὅπως ὁ Κύριος, ἐπιβλέπων ἵλεως, ἐπενέγκῃ ταχέως τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἑνότητα ἐν τῇ ὑπὲρ τὸ μέτρον δοκιμασθείσῃ Ἁγιωτάτῃ ἀδελφῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ρωσσίας καὶ χαροποιήσῃ οὕτω τόν τε εὐσεβῆ Ρωσσικὸν λαὸν καὶ πάσας τὰς ἀδελφὰς Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας.

Ἐπαποιέμοντες δὲ διὰ τῆς ὑμετέρας Ἱερότητος τὰς εὐχὰς καὶ τὴν εὐλογίαν ἡμῶν παντὶ τῷ εὐσεβεῖ πληρώματι τῶν Παροικιῶν, αἰτούμεθα τὰ κράτιστα παρὰ Θεοῦ, οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς ὑμετέρας Ἱερότητος.

,απλα', Φεβρουαρίου ιζ'.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός.

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΣΘΟΝΙΑΣ

(Γενικαὶ σύντομοι πληροφορίαι)

Εἰς τὸ σῶμα τῆς αὐτονόμου Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας Ἐσθονίας περιλαμβάνονται πᾶσαι αἱ Ὀρθόδοξοι ἐνορίαι αἱ εὑρισκόμεναι ἐν τοῖς ὁρίοις τῆς Ἐσθονικῆς Δημοκρατίας.

Μέχρι τοῦ 1840, ἐν τοῖς μέρεσι τοῖς ἀποτελοῦσι τὸ ἔδαφος τῆς Ἐσθονικῆς Δημοκρατίας, ὑπῆρχον ὀλίγοι ὀρθόδοξοι, κατὰ τὸ πλεῖστον Ρῶσσοι, δι᾽ οὓς ὑπῆρχον ὀλίγοι τινὲς ναοί, κυρίως ἐν ταῖς πόλεσι. Κατὰ τὰ ἔτη 1844-49 ἐπῆλθεν ἰσχυρὰ κίνησις μεταστάσεως ἐκ τοῦ Λουθηρανισμοῦ εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν αὐτοχθόνων κατοίκων τῆς Παραβαλτικῆς χώρας Ἐσθονῶν καὶ Λατισῶν ἐν τῇ Ἐστλανδίᾳ, τῇ Λιφλανδίᾳ καὶ ἐν μέρει τῇ Κουρλανδίᾳ. Διὰ τοὺς συνενωθέντας ἱδρύθη ὑπὸ τῆς τότε Συνόδου τῆς Ρωσσικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἡ ἐπαρχία Ρήγας, εἰς ἣν περιελαμβάνετο μέχρι τοῦ 1917 τὸ πλεῖστον τῶν ἐνοριῶν τῆς νῦν Ἐσθονικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Τῷ 1917, ὅτε τὸ Ἐσθονικὸν καὶ τὸ Λατισικὸν ἔθνος ἐχωρίσθησαν ἀπ᾽ ἀλλήλων κατ᾽ ἀρχὰς δι᾽ ἐκπαιδευτικοεθνικῆς αὐτονομίας, εἶτα δέ, ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 1918, διὰ κρατικῶν ὁρίων, ἐν Ἐσθονίᾳ παρέστη ἡ ἀνάγκη τῆς διοργανώσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς συμφώνως πρὸς τὰς νέας συνθήκας καὶ τὴν κατάστασιν, τοσούτῳ μᾶλλον, ὅσῳ αἱ ἐκκλησιαστικαὶ ἀρχαὶ τῆς πρώην ἐπαρχίας τῆς Ρήγας, μετὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἐπὶ κεφαλῆς, εἶχον ἐκκενώσει τὸ μέρος ἐπὶ τῇ ἐπελεύσει τῶν Γερμανῶν κατὰ τῆς Ρωσσίας.

Ἐν τῇ πρώτῃ εὐκαιρίᾳ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ πολέμου τῆς Ἐσθονικῆς Δημοκρατίας πρὸς τὴν Σοβιετικὴν Ρωσσίαν συνήχθη τῇ 18-22 Μαρτίου 1919 Γενικὴ Σύνοδος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας Ἐσθονίας, ἐν ᾗ παρίσταντο ἐκλεγέντες ἀντιπρόσωποι πασῶν σχεδὸν τῶν ἐνοριῶν. Ἡ Σύνοδος δὲ αὕτη ὁμοφώνως ὥρισε: α΄) ὅπως ληφθῶσι πάντα τὰ μέτρα διὰ τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν καὶ τὴν καλὴν ὀργάνωσιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν τῶν ἀνταποκρινομένων εἰς τὸ αὐθύπαρκτον τῆς Ἐκκλησιας τῆς Ἐσθονικῆς Δημοκρατίας, καὶ β΄) ὅπως ληφθῇ φροντὶς περὶ ἀποκαταστάσεως κεφαλῆς τῆς Ἐσθονικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, διὰ τῆς ἐκλογῆς ἀρχιποίμενος ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος τῇ 14 Ἰανουαρίου 1919 πρώτου ἐπισκόπου Ἐσθονίας Πλάτωνος. Ἕνεκα ὅμως τοῦ παρατεινομένου πολέμου, μόνον τῷ 1920 ἀπέβη δυνατὸν νὰ ἐνεργηθῇ ἡ πραγματοποίησις τῶν ληφθεισῶν ἀποφάσεων καὶ νὰ γίνῃ αἴτησις πρὸς τὸν Ἁγιώτατον Τύχωνα Πατριάρχην Μόσχας καὶ πάσης Ρωσσίας, ὅστις ἀνεγνώρισε τὴν Ὀρθόδοξον Ἐσθονικὴν Ἐκκλησίαν ὡς αὐτόνομον καὶ εὐλόγησε τὴν χειροτονίαν εἰς ἀρχιεπίσκοπον Ρεβάλης καὶ πάσης Ἐσθονίας τοῦ κατὰ τὸν μῆνα Σεπτέμβριον τοῦ εἰρημένου ἔτους ἐκλεγέντος ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνόδου εἰς τὴν ἕδραν ταύτην ἱερέως Ἀλεξάνδρου Πάουλους, οὗ ἡ χειροτονία ἐτελέσθη ἐν τῷ ἐν Ρεβάλῃ καθεδρικῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Ἀλεξάνδρου τοῦ Νέβσκη τῇ 5 Δεκεμβρίου τοῦ αὐτοῦ 1920 ἔτους.

Συνεπείᾳ δὲ τοῦ ἀδυνάτου ἐλευθέρας ἐπικοινωνίας μετὰ τῶν ἀνωτέρων ἀρχῶν τῆς Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἕνεκα τῆς ἐν αὐτῇ πλὴν τούτου ἐμφανίσεως διαφωνιῶν, ὡσαύτως δὲ ἕνεκα τῆς ἐπακολουθησάσης ἐγκαθείρξεως τοῦ ἁγιωτάτου Πατριάρχου Τύχωνος, ἡ Γενικὴ Σύνοδος τῆς Ἐσθονικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῷ 1922, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τακτοποιήσεως καὶ στερεώσεως τῆς θέσεως τῆς Ἐκκλησίας, ἀπεφάσισε νὰ ἀποταθῇ πρὸς τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως καὶ πάσης τῆς Οἰκουμένης, ἡ ἐντολὴ δὲ αὐτὴ ἀνετέθη τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ Ἀλεξάνδρῳ καί ἐξετελέσθη ὑπ' αὐτοῦ τῷ 1923.

Ὁμοῦ μετὰ τῆς Ἀποστολῆς τῆς Ὀρθοδόξου Φιλλανδικῆς Ἐκκλησίας, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλέξανδρος κατὰ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1923 κατηυθύνθη εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ὑπέβαλε τῷ Παναγιωτάτῳ Πατριάρχῃ κ. Μελετίῳ ἔκθεσιν περὶ τῆς θέσεως τῆς Ἐσθονικῆς Ἐκκλησίας, αἰτούμενος τὴν ἐπικύρωσιν τῶν ἀποφάσεων τῆς Γενικῆς Συνόδου.

Αἱ αἰτήσεις καὶ αἱ ἀναφοραὶ τῆς Ἐσθονικῆς Ἐκκλησίας ἐξητάσθησαν ὑπὸ τοῦ Παναγιωτάτου Πατριάρχου ὁμοῦ μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἐκρίθησαν ἄξιαι ἱκανοποιήσεως. Ὁ Παναγιώτατος Πατριάρχης ἀπένειμε τῇ Ἐσθονικῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν προσωνυμίαν Μητροπόλεως καὶ ἀνήγαγε τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀλέξανδρον εἰς τὸν βαθμὸν Μητροπολίτου, ἐπικυρώσας καὶ καθορίσας τὴν θέσιν τῆς Μητροπόλεως δι' ἰδιαιτέρου Γράμματος-Τόμου. Τῇ 23ῃ Δεκεμβρίου 1923 ὁ Τόμος ἐδημοσιεύθη κατόπιν πανηγυρικῆς ἐν συλλειτούργῳ λειτουργίας, ἧς συμμετέσχον, πλὴν τοῦ Μητροπολίτου Ἀλεξάνδρου, ὁ Ὑψηλοπανιερώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Νάρβας καὶ Ἰζβόρου Εὐσέβιος, ἤδη μακαρίτης, καὶ ὁ Πανιερώτατος Γέρμαν, Ἐπίσκοπος Καρελίας, νῦν Ἀρχιεπίσκοπος Φιλλανδίας, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Προέδρου τῆς Ἐσθονικῆς Δημοκρατίας καὶ ἄλλων ἀντιπροσώπων τῆς Κυβερνητικῆς Ἐξουσίας.

Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία Ἐσθονίας, ὡς μέλος τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας, διατελεῖ οὖσα ἐν ἀδελφικῇ ἑνότητι μετὰ πασῶν τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ τηρεῖ κανονικὰς σχέσεις πρὸς τὸν Παναγιώτατον Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως, εὑρισκομένη ἐν στενωτάτῳ συνδέσμῳ μετὰ τῆς ἐγγυτάτης αὐτῇ τοπικῶς καὶ κατὰ τὰς τῆς ζωῆς συνθήκας Φιλλανδικῆς Ἐκκλησίας. Ἐν τῇ ἐσωτερικῇ δὲ αὐτῆς ζωῇ, τῇ διοικήσει καὶ τῇ ὀργανώσει ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἐσθονίας εἶναι αὐτόνομος καὶ χειραγωγεῖται ὑπὸ τῶν γενικῶν ἐκκλησιαστικῶν διατάξεων καὶ ὑπὸ τῶν ἐπιτοπίων νόμων.

Ἀπὸ τοῦ Κράτους ἡ Ἐκκλησία εἶναι κεχωρισμένη, αἱ σχέσεις δὲ αὐτῆς πρὸς τὴν Ἐσθονικὴν Δημοκρατίαν καθορίζονται ὑπὸ τοῦ δεκτοῦ γενομένου ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῆς Ἐσθονίας τῇ 12 Νοεμβρίου 1925 καὶ εἰς ἰσχὺν ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1926 τεθέντος νόμου περὶ ἐνοριῶν (θρησκευτικῶν κοινοτήτων) καὶ Ἐκκλησιῶν (συνδέσμων αὐτῶν).

Ὄργανον τῆς Πολιτικῆς Ἐξουσίας ἀσχολούμενον περὶ τὰς ὑποθέσεις τῆς Ἐκκλησίας τυγχάνει τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἐν τῇ ἐσωτερικῇ αὐτῆς δράσει ἡ Ἐσθονικὴ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία διέπεται ὑπὸ τοῦ ἐγκριθέντος ἐν τῇ Γενικῇ Συνόδῳ τοῦ 1926 Κανονισμοῦ, αἱ δὲ ἐνορίαι ὑπὸ τοῦ ἐνοριακοῦ Κανονισμοῦ, ἐγκριθέντος ἐν τῇ αὐτῇ Συνόδῳ καὶ δεκτοῦ γενομένου ὑφ' ἑκάστης ἐπὶ μέρους ἐνορίας ἐν γενικαῖς συνελεύσεσι τῶν ἐνοριτῶν. Ὡς ὁ ἐκκλη-

σιαστικὸς οὕτω καὶ ὁ ἐνοριακὸς κανονισμὸς εἰσὶ καταγεγραμμένοι ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἐσωτερικῶν, συμφώνως πρὸς τὸν εἰρημένον νόμον τῆς 12 Νοεμβρίου 1925.

Ἐν Ἐσθονίᾳ ἀριθμοῦνται 155 ὀρθόδοξοι ἐνορίαι μετὰ ὑπερδιακοσίων χιλιάδων πιστῶν. Τὴν ἀνωτάτην ἐκκλησιαστικὴν ἐξουσίαν ἐκπροσωπεῖ ὁ Μητροπολίτης, ἡ Γενικὴ Σύνοδος τῶν Ἐπισκόπων, συγκειμένη ἐκ πάντων τῶν ἐπισκόπων τῆς χώρας μετὰ τοῦ Μητροπολίτου ἐπὶ κεφαλῆς, καὶ ἡ Διοικητικὴ Σύνοδος ἀποτελουμένη ἐκ τοῦ Προέδρου Μητροπολίτου ἐκ τῶν ἀπαραιτήτων μελῶν τῶν ἐπισκόπων καὶ ἐκ τριῶν κληρικῶν καὶ 5 λαϊκῶν μελῶν, ἐκλεγομένων ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνόδου.

Διαιρεῖται ἡ Ἐσθονικὴ Ἐκκλησία εἰς δύο ἐπαρχίας τὴν τῆς Ρεβάλης συγκειμένην ἐξ 126 ἐνοριῶν (Ἐσθονικῶν) καὶ τὴν τῆς Νάρβας, συγκειμένην ἐξ 29 ἐνοριῶν (Ρωσσικῶν).

Τὴν ἐπαρχίαν Ρεβάλης διοικεῖ ὁ Μητροπολίτης Ἀλέξανδρος, φέρων τὸν τίτλον Ρεβάλλης (Ταλλίνης) καὶ πάσης Ἐσθονίας, ὢν ταυτοχρόνως καὶ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς εἰρημένης ἐπαρχίας. Διοικητικῶς δὲ ἡ ἐπαρχία Ρεβάλης διαιρεῖται εἰς 9 ἱερατικὰς περιφερείας. Ἐν τῇ ἐπαρχιακῇ ὑπηρεσίᾳ ὑπάρχουσι 41 πρωθιερεῖς, 70 ἱερεῖς, 14 διάκονοι καὶ 82 ψάλται. Ἐν πάσαις ταῖς ἐνορίαις αἱ ἀκολουθίαι τελοῦνται ἐν εὐκτηρίοις οἴκοις, ἔχουσιν ἐσωτερικῶς τὴν ὄψιν ναοῦ.

Τὴν ἐπαρχίαν Νάρβας προσωρινῶς διοικεῖ ὁ Πανιερώτατος Ἰωάννης, Ἐπίσκοπος Πετσέρης. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ὑπηρετοῦσι 15 πρωθιερεῖς, 15 ἱερεῖς, 9 διάκονοι καὶ 20 ψάλται. Ἡ ἐπαρχία Νάρβας, διὰ τὸ σχετικῶς ὀλιγάριθμον τῶν ἐνοριῶν, διευθύνεται ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Ἰωάννου, τῇ συνεργασίᾳ τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Συμβουλίου. Ἐν πάσαις ταῖς ἐνορίαις ὑπάρχουσι ναοί.

Μοναὶ ἐν Ἐσθονίᾳ ὑπάρχουσι δύο, ἡ τῆς Πετσέρης, ἀνδρῴα ἐν τῇ πόλει Πετσέρῃ. Ἱεροαρχιμανδρίτης αὐτῆς τυγχάνει ὁ Πανιερώτατος Ἰωάννης, Ἐπίσκοπος Πετσέρης, ἐπίτροπος δὲ αὐτοῦ ὁ ἡγούμενος Παρθένιος. Ἡ Ἀδελφότης σύγκειται ἐξ 11 ἱερομονάχων, 5 ἱεροδιακόνων καὶ 6 μοναχῶν. Καὶ δεύτερον ἡ τῆς Πιουχτίτσης, γυναικεία, ἐν τῷ χωρίῳ Κουρεμάνε (Πιουχτίτσῃ). Προΐσταται ταύτης ἡ ἡγουμένη Ἰωάννα, μοναχαὶ δὲ εἶναι 115. Ἡ τελευταία αὕτη μονὴ ἔχει καλῶς ὠργανωμένον Μετόχιον ἐν τῇ πόλει Ρεβάλῃ. Ἐκτὸς τῶν εἰρημένων μονῶν ὑπάρχει ἰδιαίτερον μικρὸν γυναικεῖον Μετόχιον τῶν Ἰβήρων, ἐν τῇ πόλει Νάρβᾳ, ὅπου ζῶσιν 8 μοναχαί.

Τὸ θρησκευτικὸν μάθημα ἐν τοῖς μέσοις καὶ τοῖς τῆς πρώτης παιδεύσεως ἐκπαιδευτηρίοις τῆς Ἐσθονίας εἶναι οὐχὶ ὑποχρεωτικόν, διὸ καὶ ἡ διδασκαλία αὐτοῦ γίνεται ὄχι μετ' ἐπαρκοῦς ἐντάσεως, ἰδίᾳ ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ὀρθοδόξους μαθητάς, οἵτινες ἐν ταῖς πλείσταις τῶν σχολῶν ἀποτελοῦσι τὴν μειονοψηφίαν. Πρὸς ἐμφύτευσιν ἐν τῇ ἀναπτυσσομένῃ γενεᾷ τοῦ θρησκευτικοῦ πνεύματος καὶ ἐκπαίδευσιν αὐτῆς ἐν ταῖς ἀληθείαις τῆς ὀρθοδόξου πίστεως οἱ ἱερεῖς συνάγουσι κατὰ καιροὺς τὰ παιδία εἰς τοὺς ναοὺς ἔνθα κατὰ τὸ μέτρον τοῦ δυνατοῦ διδάσκουσιν αὐτὰ τὰς ἀληθείας καὶ τὸ τελετουργικὸν μέρος τῆς Ὀρθοδοξίας. Ἔν τισιν ἐνορίαις ὠργανώθησαν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον Κυριακαὶ σχολαί. Διὰ τοὺς νέους καὶ τὰς νέας, ἡλικίας 16-20 ἐτῶν, ὀργανοῦνται κατ' ἔτος μαθήματα κατηχήσεως, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ συμμετοχὴ εἶναι σημαντική.

Πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς ἐσωτερικῆς ἱεραποστολῆς ἵδρυται παρὰ τῇ Συνόδῳ ἱεραποστολικὸν τμῆμα μετὰ ὑποτμημάτων ἐν ἐνορίαις πόλεων καὶ χωρίων τινῶν. Συνεργάζονται ἐν τούτῳ καὶ ἐκκλησιαστικαὶ ἀδελφότητες καὶ οἱ θρησκευτικοὶ καὶ ἐκπαιδευτικοὶ σύνδεσμοι οἱ ὑπάρχοντες ἔν τισιν ἐνορίαις.

Πρὸς ἔκδοσιν βιβλίων καὶ φυλλαδίων θρησκευτικοῦ καὶ ἠθικοῦ περιεχομένου ὑπάρχει παρὰ τῇ Συνόδῳ τῆς Ἐσθονικῆς Ἐκκλησίας ἐκδοτικὸν τμῆμα ἐκδὸν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη λειτουργικά τινα βιβλία καὶ φυλλάδια θρησκευτικοῦ περιεχομένου.

Περιοδικῶς ἐκδίδεται μόνον ἓν μηνιαῖον περιοδικόν, ἡ «Νέα Ζωή», ἐν Ἐσθονικῇ γλώσσῃ. Σχεδιάζεται ἡ ἔκδοσις θρησκευτικοῦ περιοδικοῦ καὶ ἐν Ρωσσικῇ γλώσσῃ.

Εἰδικὰ ἐκκλησιαστικὰ ἐκπαιδευτήρια πρὸς παρασκευὴν λειτουργῶν ἐν τῇ Ἐσθονικῇ Ἐκκλησίᾳ δὲν ὑπάρχουσιν. Ὑπάρχει μόνον Ὀρθόδοξον τμῆμα παρὰ τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου ἐν τῇ πόλει Ταρτοῦ (Γιοῦργιεφ). Φοιτηταὶ ἐν τῷ παρόντι εἰσὶν 8.

Ἡ συντήρησις τοῦ κλήρου καὶ πάντων τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἱδρυμάτων ἐπιτυγχάνεται ἀποκλειστικῶς μόνον διὰ τοῦ ὀβολοῦ τῶν πιστευόντων. Ἐπειδὴ δὲ ἐπὶ τῆς νέας καταστάσεως αἱ Ἐκκλησίαι καὶ ἐνορίαι ἀπεστερήθησαν σημαντικοῦ μέρους τῆς ἀκινήτου αὐτῶν περιουσίας, ἡ ὑλικὴ θέσις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἐνοριῶν εἶναι δύσκολος, οὗ ἕνεκα πάσχει ἐν γένει καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησιαστικὴ ὀργάνωσις.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΥ

Τὰς λέξεις τὰς ὁποίας ἀρθρώνομεν μὲ τὴν ἰδίαν αἴσθησιν τῆς σαρκός μας, καὶ φυσικά, ὅταν τις ὁμιλῇ, δὲν θέλομεν νὰ μένουν οἱονεὶ καθηλωμέναι αἱ συλλαβαί, ἀλλὰ νὰ φεύγουν ταχύτατα, παραχωροῦσαι τὴν θέσιν των εἰς ἄλλας, οὕτως ὥστε νὰ ἀκούωμεν τὸ σύνολον. Αὐτὸ γίνεται καὶ ὡς πρὸς τὰ μέρη, τὰ συνδυαζόμενα πρὸς σχηματισμὸν συνόλου τινός, χωρὶς ταῦτα νὰ συνυπάρχουν, ἀλλὰ νὰ διαδέχωνται ἄλληλα. Τὸ σύνολον, ἐφόσον εἶναι δυνατὸν νὰ προσπίπτῃ εἰς τὰς αἰσθήσεις μας, μᾶς γοητεύει περισσότερον παρὰ τὰ μέρη, ἐξεταζόμενα χωριστά.

(Ἐκ τῶν Ἐξομολογήσεων).

ΤΑ ΟΝΟΜΑΤΗΡΙΑ ΤΗΣ Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Μόσχα, 30 Ἰανουαρίου 1931.

Τῇ Αὐτοῦ Παναγιότητι, τῷ Παναγιωτάτῳ Φωτίῳ τῷ Β΄, Ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης, καὶ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ.

Πανευσεβάστως καὶ εὐλαβῶς προσαγορεύω τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα ἐπὶ τῇ πανηγυρικῇ ἡμέρᾳ τῶν Ὀνοματηρίων Αὐτῆς ἐξ ὀνόματος τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ὀρθοδόξου Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Προσωρινοῦ Ἀνωτάτου Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου καὶ προσωπικῶς καὶ ἐκ μέρους τῆς ἐμῆς ἀναξιότητος.

Δεόμενος εὔχομαι τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι ὑγείαν, εὐημερίαν καὶ πολλὰ ἔτη, ἐπ᾿ ἀγαθῷ καὶ πρὸς δόξαν τῆς Ἁγίας Ὀρθοδόξου Ἐκκλησιας τῆς Οἰκουμενικῆς. Ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης ἐστὶν ἡ ἐλπὶς ἡμῶν καὶ ἡ χαρὰ ἡμῶν. Ὑμεῖς παρίστασθε ὁ δυνατὸς καὶ εὐσταθὴς ὑπερασπιστὴς τῆς Ἁγίας Ὀρθοδοξίας καὶ τῆς ἀπεριορίστου διακονίας Θεῷ τῷ Αἰωνίῳ, τῷ Ἑνί, τῷ ἐν Τριάδι δοξαζομένῳ, καὶ τῷ θείῳ ἡμῶν Ἀρχιποίμενι, τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, τῷ Θεανθρώπῳ, τῷ ἐν δυσὶ φύσεσιν ὁμολογουμένῳ καὶ Μόνῃ Κεφαλῇ τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας.

Λογιζόμεθα καθῆκον πανευσεβάστως καὶ πανηγυρικῶς νὰ δηλώσωμεν ὅτι ἡ Σύνοδος τῶν Ἐπισκόπων καὶ τὸ Προσωρινὸν Ἀνώτατον Ἐκκλησιαστικὸν Συμβούλιον μέχρι θανάτου ἐπιθυμοῦσι νὰ περιφρουρῶσι τὴν Ἁγίαν Ὀρθοδοξίαν καὶ ἐξ ὅλης ψυχῆς εὔχονται ὅπως διατελῶσιν ἐν στενωτάτῃ κοινωνίᾳ κανονικῇ καὶ προσευχητικῇ μετὰ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος καὶ πάσης τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδοξίας, εἰλικρινῶς δὲ ποθοῦσι τὴν συνένωσιν τῆς Ὀρθοδόξου Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ ταῖς βάσεσι τῆς αὐστηρᾶς διαφυλάξεως τῆς ὀρθοδόξου διδασκαλίας.

Ἐνθέρμως ἐξαιτοῦμαι τὰς Ἁγίας εὐχὰς Ὑμῶν, ἀσπάζομαι τὴν χεῖρα Ὑμῶν καὶ ἐδαφιαίως προσκυνῶ.

Τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος
τοῦ Παναγιωτάτου Πατρὸς καὶ Δεσπότου
ἐλάχιστος θεράπων, ὁ ταπεινὸς Βορίς,
Μητροπολίτης Μοζάϊσκ,
Ἀντικαταστάτης τοῦ Προέδρου τοῦ Προσωρινοῦ
Ἀνωτάτου Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου.

Ἀριθμ. πρωτ. 358.

Ἱερώτατε Μητροπολῖτα Μοζάϊσκ, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Βορίς, χάρις εἴη τῇ ὑμετέρᾳ Ἱερότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ.

Ἀσμένως ἐδεξάμεθα καὶ ἀνέγνωμεν τὴν ἐπὶ τοῖς ὀνοματηρίοις ἡμῶν ἐπιστολὴν τῆς ὑμετέρας Ἱερότητος, δι' ἧς διεβίβασεν ἡμῖν τὰς φιλόφρονας αὐτῆς καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν συγχαρητηρίους προσρήσεις καὶ εὐχάς. Εὐχαριστοῦμεν ἐπὶ τούτοις θερμῶς τῇ ἀγάπῃ πάντων ὑμῶν.

Μεγάλην ἡμῖν παραμυθίαν καὶ χαρὰν ἐνεποίησεν ἡ στερρὰ καὶ πανηγυρικὴ δήλωσις καὶ διαβεβαίωσις τῆς ὑμετέρας Ἱερότητος ὅτι ἡ Σύνοδος τῶν Ἐπισκόπων καὶ τὸ Προσωρινὸν Ἀνώτατον Ἐκκλησιαστικὸν Συμβούλιον ὑμῶν εὐσταθῶς ἐμμένουσιν ἐν τῇ περιφρουρήσει τῆς Ἁγίας Ὀρθοδοξίας, ὅτι ὅλῃ ψυχῇ ἔχονται τῆς διατηρήσεως τῆς στενῆς κανονικῆς κοινωνίας μεθ' ἡμῶν καὶ πάσης τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ὅτι εἰλικρινῶς ποθοῦσι τὴν ἑνότητα τῆς μιᾶς ὑμῶν Ἁγίας Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ ταῖς βάσεσι τῆς αὐστηρᾶς διαφυλάξεως τῆς ὀρθοδόξου διδασκαλίας.

Εἴθε τὸ πνεῦμα τοῦτο τῆς ὀρθοδόξου εὐσεβείας καὶ συναισθήσεως κατισχύσαι παρὰ πᾶσι καὶ συντελέσαι ὅπως ταχέως, καταπαυομένων τῶν μέχρι τοῦδε ὀλεθρίων διαιρέσεων καὶ ἀντεγκλήσεων, ἐπιδιωχθῇ καὶ ἐπιτευχθῇ διὰ τῆς ἁγνῆς καὶ εἰλικρινοῦς πάντων τῶν Ποιμένων προσπαθείας ἡ εἰρήνη καὶ ἡ ἑνότης πάντων, ἐπὶ τῷ κοινῷ τῆς Ἁγίας ὑμῶν Μητρὸς Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας καὶ ὑμῶν καὶ παντὸς τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος ἀγαθῷ. Οἱ Ποιμένες ὑπέχουσι μεγάλην εὐθύνην ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν νῦν κατάστασιν ἐν τῇ μεγάλῃ ποτὲ καὶ δεδοξασμένῃ Ἁγίᾳ Ρωσσικῇ Ἐκκλησίᾳ, προελθοῦσαν κυρίως ἐκ τῶν πρὸς ἀλλήλους διαιρέσεων καὶ διαπληκτισμῶν.

Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς ὑμετέρας Ἱερότητος καὶ πάντων.

,απλα', Φεβρουαρίου ιθ'

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός.

† ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ

ΛΟΓΟΣ

ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗΝ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

ΕΝ ΤΩι ΠΑΝΣΕΠΤΩι ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΩι ΝΑΩι (1 ΜΑΡΤΙΟΥ 1931)

Παναγιώτατε Δέσποτα,
Σεβασμιώτατοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,
Εὐσεβὲς ἐκκλησίασμα,

Ἐπὶ ἕνδεκα περίπου αἰῶνας μὲ ἰδιαιτέραν αἴγλην καὶ λαμπρότητα ἑορτάζεται εἰς τὴν ἕδραν τῆς Ὀρθοδοξίας ἡ σημερινὴ μεγάλη ἑορτὴ καὶ πανήγυρις. Εὑρισκόμενοι σήμερον εἰς τὸν καθεδρικὸν αὐτὸν ναὸν τοῦ Κέντρου τῆς Ὀρθοδοξίας, ὅπου ἐπὶ ἑκατοντάδας ἐτῶν ἀλληλοδιαδόχως Οἰκουμενικοὶ Πατριάρχαι προέστησαν τῆς συμβολιζούσης τὸν θρίαμβον τῆς ἁγίας ἡμῶν πίστεως ἑορτῆς ταύτης, εὑρισκόμενοι, λέγω, εἰς τὸν πλημμυρισμένον ἀπὸ μεγάλας συγκινητικὰς παραδόσεις εὐκτήριον αὐτὸν οἶκον, κατακυριευόμεθα ἀπὸ ὅλως ἰδιαιτέραν κατάνυξιν καὶ αὐθόρμητοι βυθιζόμεθα εἰς ἱεροὺς καὶ παρηγόρους ὁραματισμούς. Ἂς ἀφαιρέσωμεν λοιπὸν πρὸς στιγμὴν τὸν ἔξω ἄνθρωπόν μας καὶ ἂς συγκεντρωθῶμεν καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὴν ἐσωτερικήν μας ὕπαρξιν εἰς τὸ βάθος τῆς ὁποίας ἀνευρίσκομεν τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, δηλ. τὸ πραγματικόν μας ἐγώ. Ὑπερεκχειλισμένοι μὲ τοιαύτας πνευματικὰς καὶ ἠθικὰς διαθέσεις καὶ ἐξάρσεις ἑνούμεθα ἡμεῖς, τὰ μέλη τῆς στρατευομένης, μὲ τὴν πολυάριθμον χορείαν τῶν μελῶν τῆς θριαμβευούσης Ἐκκλησίας. Ρίπτομεν τώρα νοερὸν βλέμμα γύρω μας καὶ θεωροῦμεν ἐκστατικοὶ τὰς τετιμημένας σκιὰς τῶν ἐνδόξων Πατριαρχῶν καὶ ὅλων τῶν προμάχων τῆς Ὀρθοδοξίας νὰ περιίπτανται κύκλῳ τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ χώρου. Ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἀκαταπαύστως ἀναβαίνουσι καὶ καταβαίνουσι διὰ νὰ συνεορτάσουν μὲ ἡμᾶς τοὺς ζῶντας θνητούς· αἱ ᾠδαὶ τῶν ἀγγέλων ἀναμιγνύονται ἁρμονικῶς μὲ τὰ ᾄσματα τῶν ἀειμνήστων Πατριαρχῶν καὶ λοιπῶν μαρτύρων καὶ ἀγωνιστῶν τῆς Ἐκκλησίας μας. Ψάλλουν τὸν ὕμνον τοῦ θριάμβου τῆς ὀρθοδόξου πίστεως· εἰς τὴν συναυλίαν αὐτὴν προστίθενται αἱ μελῳδικαὶ ψαλμῳδίαι τῶν ἱεροψαλτῶν μας καὶ αἱ κατανυκτικαὶ ἱκετήριοι φωναὶ εὐσεβοῦς Πατριάρχου καὶ εὐλαβῶν Ἱεραρχῶν. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἀγγελικοὶ καὶ ἀνθρώπινοι φθόγγοι μετασχηματίζονται εἰς ἐντελῶς θείαν μουσικὴν εὐθὺς ὡς ἀκουσθῇ τὸ ἀπ' οὐρανοῦ προερχόμενον ἐφύμνιον, ἡ θριαμβευ-

τικὴ φωνή· δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς ὀρθὴ δόξα, ὀρθὰ φρονήματα, ἀληθῆ δόγματα, ὑγιεῖς ἠθικαὶ ἀρχαί, γνήσιος πολιτισμός.

Εἰς τὸ θεῖον αὐτὸ ἐναρμόνιον μέλος τί θὰ προσθέσῃ φωνὴ σὰν τὴν ἰδικήν μου; Τὴν συμφωνίαν θὰ διαταράξῃ μία παραφωνία. Θεὲ τοῦ ἐλέους, σὲ παρακαλῶ, μετρίασον τὴν παραφωνίαν μου, τὸ δὲ εὐσεβές μου ἀκροατήριον κατάστησον ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον ἀνεκτικὸν καὶ περισσότερον ἐπιεικές.

Ὁ ἄνθρωπος, Παναγιώτατε Δέσποτα, Σεβασμιώτατοι ἀδελφοὶ καὶ λοιπὸν εὐσεβὲς ἐκκλησίασμα, ὁ ἄνθρωπος πεπροικισμένος μὲ μίαν διαυγῆ διάνοιαν χωρὶς τὰ μέσα τῆς ἐπιστήμης εἰσέρχεται ὡς ἁπλοῦς ἐρευνητὴς εἰς τὸν φυσικὸν κόσμον. Παρατηρεῖ μὲ περιέργειαν τόσον τὸ ἔξω αὐτοῦ μέγα βιβλίον τῆς φύσεως ὅσον καὶ τὸν ἐντὸς αὐτοῦ μικρὸν κόσμον. Καίτοι, χωρὶς τὸ φῶς τῆς ἰδιαιτέρας μορφώσεως, βλέπει τὰ διάφορα φαινόμενα ἀκατέργαστα καὶ ἀσυστηματοποίητα, ἐν τούτοις ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν αἰσθάνεται ὅτι ὁλόκληρον τὸ σύμπαν ἀντανακλᾷ εἰς τὸ κάτοπτρον τῆς ψυχῆς του καὶ ἀρχίζει νὰ διαισθάνεται μερικὰς ἀληθείας· μὲ τὸν νοῦν του προχωρεῖ ἀκόμη περισσότερον· ἀπὸ τὰ ὁρατὰ ὁδηγεῖται πρὸς τὰ ἀόρατα. «Ζητεῖ τὸν Κύριον, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ ἀποστόλου Παύλου, «εἰ ἄρα ψηλαφήσειεν αὐτὸν καὶ εὕροι». Καὶ «ἐντέχνως καταμανθάνων τὰ κάλλη τῆς φύσεως, δι' αὐτῶν, ὡς λέγει ὁ Μ. Βασίλειος ὡς διά τινων γραμμάτων, τὴν περὶ πάντα σοφίαν καὶ πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ ἀναγινώσκει». Τὸ ἀνάγνωσμα ὅμως αὐτὸ εἶναι στοιχειῶδες, εἶναι συλλαβισμός, τὸ δὲ ἀποτέλεσμα πενιχρόν. Τρέχει πρὸς τὴν ἐπιστήμην· ἐφωδιασμένος μὲ τὰ ἰσχυρὰ μέσα τῆς ἀνθρωπίνης αὐτῆς σοφίας ὡς πάνοπλος ἐρευνητὴς ἐρευνᾷ καὶ μελετᾷ τὸν κόσμον συστηματικώτερον. Εἰσέρχεται εἰς νέον κόσμον τὸν ὁποῖον τοῦ ἐδημιούργησαν ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ τέχνη. Χωρὶς προκατάληψιν ἔκθαμβος ἀτενίζει μὲ μεγαλυτέραν ἐλευθερίαν πρὸς τὸ Ἄπειρον· περισυλλέγει περισσοτέραν σκόνιν ἀληθείας, τὴν ὁποίαν διεγείρει εἰς τὴν ἄβυσσον τῶν αἰωνίων ἀληθειῶν ἡ πνοὴ τοῦ θείου ἀνέμου ὅταν φυσήσῃ ἀπὸ τὸν οὐρανόν. Τὴν ἄρνησιν τῶν μεγάλων ἀληθειῶν θεωρεῖ μωρίαν, ἀφροσύνην· πρὶν δὲ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν κόσμον τὸν ὁποῖον ἐφιλοτέχνησεν ἡ ἐπιστήμη καὶ ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἡ μάγισσα αὐτὴ ἀπέσπασε μερικὰ μυστικά του ἀναβοᾷ μετὰ τοῦ Δαβίδ· «εἶπεν ἄφρων ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ οὐκ ἔστι Θεός».

Ἀλλ' οὔτε ὁ ἀκατέργαστος φυσικὸς κόσμος οὔτε ὁ στεφανωμένος μὲ τοὺς λαμπροὺς στεφάνους τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τέχνης κόσμος παρέχουν εἰς τὸν ἄνθρωπον τὰ μέσα διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ ὕψος ὅπου τὸν καλεῖ ἡ θεία του ἀποστολή. Ἔπρεπε νὰ στηθῇ κλῖμαξ μεταξὺ τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ τῶν οὐρανῶν, μεταξὺ ὁρατῶν καὶ ἀοράτων, πεπερασμένου καὶ ἀπείρου. «Καὶ ἰδοὺ κλῖμαξ ἐστηριγμένη ἐν τῇ γῇ ἧς ἡ κεφαλὴ ἀφικνεῖται

εἰς τὸν οὐρανόν· καὶ οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον ἐπ' αὐτῆς», ὡς λέγει ὁ Πατριάρχης Ἰακώβ. Ὁ Θεὸς ἀποκαλύπτεται εἰς τὸν Ἰακώβ «καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μετὰ σοῦ φυλάττων σε ἐν πάσῃ ὁδῷ.... οὐ μὴ σὲ ἐγκαταλίπω....» Συνελθὼν ὁ Πατριάρχης ἀπαντᾷ «αὕτη ἡ πύλη τοῦ οὐρανοῦ». Εἶναι ἡ πύλη ποὺ ὁδηγεῖ εἰς τὸ πλήρωμα τῆς ἀληθείας· εἶναι ἡ κλῖμαξ τὴν ὁποίαν ἔστησεν ὁ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς, κλῖμαξ ἡ μετάγουσα τοὺς ἐκ γῆς πρὸς οὐρανόν. Κλῖμαξ τῆς ὁποίας αἱ βαθμῖδες εἶναι ἡ ἀκρίβεια, ἡ ὀρθότης, ἡ γνησιότης, ἡ εἰλικρίνεια, ἡ ἄδολος ἀλήθεια, μὲ μίαν λέξιν ἡ ὀρθοδοξία. Βλέπομεν τοὺς μάρτυρας τῆς ἀληθείας αὐτῆς, τοὺς ἀγωνιστὰς τοῦ ὀρθοῦ φρονήματος, νὰ ἀναβαίνουν τὰς βαθμῖδας τῆς ἱερᾶς κλίμακος· ὑλικὸν τῶν βαθμίδων εἶναι τὸ ἀθάνατον εὐαγγέλιον καὶ τὰ συγγράματα τῶν ὀρθοδόξων πατέρων· μὲ αὐτὴν τὴν μελάνην ποὺ δὲν βγαίνει ἐχαράχθησαν αἱ λέξεις τὰς ὁποίας ἀνέφερα προηγουμένως. Ἀνελκύουσα δὲ δύναμις ποὺ ὁδηγεῖ μέχρι τοῦ Ἀπείρου διὰ τῆς κλίμακος αὐτῆς εἶναι ἡ ἀκαταμάχητος δύναμις τῆς ὀρθῆς πίστεως. Δύναμις μυστηριώδης ποὺ δὲν ἠμπορεῖ νὰ εὕρῃ ἔκφρασιν οὔτε εἰς τὸν κάλαμον οὔτε εἰς τὸ στόμα τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ μόνον εἰς τὴν καρδίαν· ἐκεῖ εἶναι δι' αὐτὴν τὸ ἔδαφος τῆς αἰσθήσεως, τῆς γνώσεως καὶ τῆς παραστάσεως. Ἂς ἀτενίσωμεν εἰς μίαν ἀπὸ τὰς ὑψηλὰς βαθμῖδας τῆς κλίμακος· βλέπετε τί εἶναι γεγραμμένον μὲ χρυσᾶ γράμματα; τὰ ἑξῆς λόγια τοῦ θείου Χρυσοστόμου· «τῶν μαρτύρων οἱ δῆμοι τῶν ἀστέρων αὐτῶν ἀκριβέστερον λάμπουσι, τῶν μὲν σωμάτων αὐτοῖς κατακοπτομένων, τῆς γνώμης δὲ οὐ νικωμένης, ἀλλὰ κρατούσης καὶ στεφανουμένης· τίς εἶδε, τίς ἤκουσε φόνον στέφανον φέροντα, σφαγὴν νίκην ἐργαζομένην; καὶ τότε τὸ στρατόπεδον λαμπρότερον γινόμενον ὅτε πλείους οἱ σφαττόμενοι παρὰ τῶν πολεμίων ἐφαίνοντο»; Ὁδηγήσατέ μας μάρτυρες τῆς πίστεως καὶ εἰς τὴν κάθοδον, δείξατέ μας τὰ στηρίγματα, τὰ θεμέλια τῆς ἱερᾶς κλίμακος τῆς Ὀρθοδοξίας. Ποῖον τὸ βάθρον αὐτῆς; ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία· καὶ ὁ ἀκρογωνιαῖος λίθος; τὸ Ὀρθόδοξον Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον. «Δεῦρο τῆς Ὀρθοδοξίας ἡ βάσις, ἔψαλλε πρὸ πολλῶν ἐτῶν σοφός τις μοναχὸς Στουδίτης, δεῦρο τῆς Ὀρθοδοξίας ἡ βάσις, ἡ κορυφὴ τῶν δογμάτων, ἡ τῆς θεολογίας ἀκρώρεια». Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον εἶναι τὸ οἰκοδόμημα ἐκεῖνο ἐπάνω εἰς τὸ ὁποῖον ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ οὐκ ἔπεσε. Τοὐναντίον τὰ στοιχεῖα αὐτὰ ἐνίσχυσαν καὶ ἐστερέωσαν αὐτὸ περισσότερον. Εἰς αὐτὸ ἰδιαιτέρως ἐφηρμόσθησαν τὰ λόγια ἐκεῖνα τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου μὲ τὰ ὁποῖα ἐξύμνει τὸν παράδοξον ἐκεῖνον θρίαμβον. Εἰς τὸν θρόνον αὐτὸν τοῦ αἰωνοβίου θεσμοῦ περιΐπταται καὶ σήμερον τὸ πνεῦμά σου, Χρυσόστομε, περιΐπταται μὲ χαρὰν διότι αἰσθάνεται πῶς ὁ θρόνος αὐτὸς εἶναι στερεός, ἀκλόνητος.

Τοιοῦτον θρόνον παρέλαβες, Παναγιώτατε Δέσποτα· ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων

τοιούτου φρουρίου ἕστηκας ἄγρυπνος φύλαξ καὶ φρουρός. Ὁ θρίαμβος τῆς ἱερᾶς παρακαταθήκης τῆς Ὀρθοδοξίας ἐπετεύχθη μὲ θυσίας καὶ μὲ ἠθικὰ μέσα, μὲ τὴν δύναμιν τῆς πίστεως. Ἔχει μέσα της τὴν ἀλήθειαν «οὐδὲν δὲ κατὰ τὸν Ἔσδραν, ἰσχυρότερον τῆς ἀληθείας». Ὡς ἀλήθεια ἡ Ὀρθοδοξία προσαρμόζεται πρὸς ὅλας τὰς μορφὰς τῆς γνησίας προόδου, πρὸς ὅλας τὰς ἐκφάνσεις τοῦ ὑγιοῦς πολιτισμοῦ. Διότι πραγματικὸς πολιτισμός, πραγματικὴ πρόοδος, εἶναι καὶ αὐτὰ ἀλήθεια. Πλὴν τῆς ἀληθείας στηρίζεται ἡ Ὀρθοδοξία καὶ ἐπὶ τῆς ἀγάπης· οὐδένα μισεῖ, οὐδένα εἴτε ἀλλόδοξον εἴτε ἄπιστον ἀποστρέφεται, πάντας ἀγαπᾷ καὶ ὑπὲρ τῆς τῶν πάντων ἑνώσεως εὔχεται. Ἡ Ὀρθοδοξία «πάντα στέγει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει, οὐδέποτε ἐκπίπτει».

Παναγιώτατε, μὲ θάρρος καὶ ἡρωϊσμὸν ἀκαταμάχητον κράτει εἰς τὴν σεπτήν σου δεξιὰν τὸ βεβαμμένον μὲ τὰ αἵματα τόσων μαρτύρων λάβαρον τῆς Ὀθοδοξίας· μὴ ταραχθῇς, μηδὲ δειλιάσῃς· διότι αὐτὸ εἶναι τὸ ἔμβλημα τῆς καθαρωτέρας ἀληθείας, τῆς ὑπάτης δικαιοσύνης καὶ πραότητος, ἐπ᾽ αὐτοῦ ἀνταυγάζει μὲ ἀκηλίδωτον λάμψιν ἡ αὐτοαλήθεια καὶ αὐτοδικαιοσύνη, ὁ Ὕψιστος Θεός. Ὅταν κρατῇς τὸ τιμαλφὲς αὐτὸ κειμήλιον ἡ πεφωτισμένη σου εὐσέβεια δὲν θὰ δυσκολευθῇ νὰ διακρίνῃ ποῖαι ἄλλαι μυστηριώδεις χεῖρες συγκρατοῦν καὶ ἐνισχύουν τὴν σεπτήν σου δεξιάν· εἶναι αἱ ὅσιαι χεῖρες τοῦ Γρηγορίου, τοῦ Χρυσοστόμου καὶ Φωτίου καὶ ἄλλων ἡγιασμένων ἐνδόξων προκατόχων σου. Ἄφησε πρὸς στιγμὴν τὸ λάβαρον μόνον εἰς τὰς μυστηριώδεις ἐκείνας χεῖρας καὶ ὕψωσον ἀμφοτέρας τὰς ἰδικάς σου πρὸς τὸν οὐράνιον Δομήτορα τῆς Ἐκκλησίας, δεήθητι ἐκτενῶς Αὐτοῦ ὅπως φυλάττῃ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ ὅλην τὴν Ὀρθοδοξίαν στερεὰν ὡς βράχον ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀναβλύζει πόμα πνευματικόν, ὁ Χριστός, ὁ χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΓΕΡΜΑΝΟΣ Δ΄

(Ο ΑΠΟ ΔΕΡΚΩΝ)

Ἡ μελέτη τῆς καθ' ἡμᾶς πατριαρχικῆς ἱστορίας παρουσιάζει πολλάκις καὶ δὴ καὶ κατὰ τρόπον ἀνάγλυφον σελίδας λίαν φαεινάς, σελίδας λαμπρῶς ἐξαιρούσας τὴν καθόλου εὐαγγελικὴν ποιμαντορίαν καὶ ἐκκλησιαστικὴν δρᾶσιν πλείστων ὅσων πρωθιεραρχῶν τοῦ ἁγιωτάτου Θρόνου ΚΠόλεως, εἰς βαθμὸν μάλιστα ὥστε ὡρισμένα πατριαρχικὰ ὀνόματα νὰ διαχαράττωσιν αὐτὸ τοῦτο σταθμὸν καὶ ἄλλως καὶ δι' ὧν ἐλάλησαν καὶ ἔγραψαν πρὸς κραταίωσιν καὶ διάδοσιν τῆς ἁγίας ἡμῶν ὀρθοδόξου πίστεως, δι' ὧν ἐμόχθησαν και ἐνήργησαν ὑπὲρ τῆς ἀναγνωρίσεως καὶ ἐπιβραβεύσεως τῶν δικαίων τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, καὶ δι' ὧν ἐσκέφθησαν καὶ ἐφήρμοσαν μέτρα πρὸς ἠθικὴν βελτίωσιν καὶ ψυχικὴν σωτηρίαν τοῦ εὐσεβοῦς ἐκείνης πληρώματος. Τῶν Πατριαρχῶν τούτων εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἱκανὸς ἀριθμὸς εὗρε καὶ τοὺς ἰδιαιτέρως ἱστορήσαντας τὰ κατ' αὐτοὺς καὶ ἐν ἐπὶ τούτῳ ἐγκωμίοις καὶ βίοις καὶ παραπλησίαις ἀναγραφαῖς ἀναδείξαντας τὴν κατ' ἐξοχὴν διακρίνασαν αὐτοὺς ταύτην ἢ ἐκείνην τῶν ἀρετῶν· παρέμειναν ὅμως καὶ πολλοί, γνωριζόμενοι ἐν τοῖς ἐπὶ μέρους δι' ὅσων ὀλίγων καὶ συνοπτικῶν παρατίθησιν ἡ ὡς ἄνω ἱστορία, καίτοι ἄλλως καὶ αὐτῶν ἡ καθόλου ποιμαντορία ἔχει νὰ προβάλῃ δέλτους ἱκανὰς ὅπως διαιωνίσωσιν ἀγαθὴν καὶ εὐγνώμονα τὴν περὶ αὐτῶν ἀνάμνησιν ἐν τῇ συνειδήσει τῆς Ἐκκλησίας καὶ προκαλέσωσι τὴν φιλοτιμίαν τῶν ἐπιγιγνομένων, δι' ὅσα ἐκεῖνοι ἔπραξαν ὑπὲρ ὁσίων καὶ ἱερῶν μεριμνήσαντες.

Γερμανὸς ὁ Δ΄, ὁ ἀπὸ Δέρκων, ἀνήκει εἰς τὴν τάξιν τῶν τελευταίων τούτων. Κατὰ τὰ ἄλλα βαδίσας τοῖς ἴχνεσι τῶν ἀμέσως προκατόχων αὐ-

τοῦ διεκρίθη ἐκείνων κατὰ τοῦτο, ὅτι ἐνστερνισθεὶς τὸν γενικὸν πόθον περὶ καταρτισμοῦ κλήρου ἱκανοῦ πρὸς ἀνταπόκρισιν εἰς ἣν καλεῖται οὗτος ἁγίαν καὶ ὑψηλὴν διακονίαν, διϊδὼν δὲ καὶ τὴν ἐπείγουσαν ἀνάγκην συστηματικῆς μερίμνης περὶ τῶν ἀποκλήρων τῆς τύχης, ἰδίως τῶν μικρῶν παιδίων, κατέστησεν ἀμφότερα τὰ σημεῖα ταῦτα, ἀντικείμενον σοβαρᾶς σκέψεως καὶ ἐνδελεχοῦς μερίμνης, ἕως οὗ ἐπέτυχε νὰ ἴδῃ ταῦτα λαμβάνοντα σάρκα καὶ ὀστᾶ, ἐκεῖνο μὲν διὰ τῆς λειτουργίας **Θεολογικῆς Σχολῆς** ἐν τῇ ἐν Χάλκῃ ἱερᾷ μονῇ τῆς ἁγίας Τριάδος [1844], τοῦτο δὲ διὰ τῆς ἱδρύσεως **Ὀρφανοτροφείου** ἐν Ἑπταπυργίῳ [1852]. Οὐδεὶς θὰ ἀρνηθῇ ὅτι τὰ ἔργα καὶ μόνα ταῦτα, ἐπιμαρτυροῦντα ἄλλως βαθεῖαν τὴν ἀγάπην τοῦ μακαρίου Πατριάρχου πρὸς τὰ γράμματα καὶ πρὸς τοὺς πάσχοντας καὶ ἐμφανίζοντα αὐτὸν εἰς γενεὰς γενεῶν ὡς ἱεράρχην **φιλόμουσον** καὶ **φιλάνθρωπον**, ἀφίνουσιν ἐποχὴν ἰδιαζούσης περὶ κλήρου καὶ ὀρφανῶν μερίμνης τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ διάτορον κοινὴν τὴν ὁμολογίαν ὅτι ἡ ἱδρυθεῖσα Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης προσέφερεν ὄντως πολυτίμους ὑπηρεσίας εἰς τὸν θρόνον ΚΠόλεως καὶ γενικώτερον εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ὅπως πάλιν καὶ τὸ ἱδρυθὲν Ὀρφανοτροφεῖον τοῦ Ἑπταπυργίου ὑπεξέκαυσε τὸν ζῆλον ἄλλων πρὸς μεθοδικωτέραν διοργάνωσιν τῶν τῆς φιλανθρωπίας.

Γέννημα καὶ θρέμμα πνευματικὸν τῆς ἱερᾶς ταύτης Σχολῆς τυγχάνων ἐπόθησα μετ' ἄλλων τὴν ὕπαρξιν ἑνὸς ἔστω καὶ προχείρου ἱστορικοῦ σχεδιάσματος, θίγοντος μὲν γενικῶς τὰ κατὰ τὸν **βίον** καὶ τὴν **ποιμαντορίαν** τοῦ ἀοιδίμου πρωθιεράρχου Γερμανοῦ Δ', ἐνδιατρίβοντος ὅμως ἰδιαιτέρως περὶ τὴν **ἵδρυσιν** καὶ **λειτουργίαν** τῆς **Θεολογικῆς Σχολῆς** καὶ τοῦτο πρὸς τὸν ἑξῆς σκοπόν: ἵνα δηλ. οἱ τρόφιμοι αὐτῆς μανθάνοντες τί καὶ πῶς εἰργάσθη ὁ σεβάσμιος οὗτος τῆς Ἐκκλησίας ἰθύντωρ πρὸς ἐπίτευξιν ἐκείνου, ὅπερ ἐκ τῶν ὑστέρων ἐκάλεσε: «**τὸ τῆς ζωῆς αὐτοῦ προσφιλέστατον καύχημα**», τὸ μὲν ἔχωσι πάντοτε ἐστραμμένην εὐγνώμονα τὴν διάνοιαν καὶ τὴν καρδίαν πρὸς τὴν μακαρίαν τοῦ ἀοιδίμου ἱδρυτοῦ τῆς Σχολῆς ψυχήν, τὸ δὲ διδάσκωνται τί δεῖ φρονεῖν καὶ ποιεῖν πρὸς δικαίωσιν καὶ πραγμάτωσιν ἐλπίδων καὶ πόθων ἱερῶν ἐκείνου τε καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἁπάσης. Τὴν ἔλλειψιν τοιούτου προχείρου ἱστορικοῦ σημειώματος ἀνέλαβεν ἵνα πληρώσῃ ἡ παροῦσά μου σύντομος διατριβή, πεποιθυῖα πάντοτε ἐπὶ τὴν ἐπιεικῆ κρίσιν τῶν ἀναγνωστῶν αὐτῆς.

Α΄

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ (1)

Γερμανὸς ὁ Δ΄ — ἄγνωστον πῶς κατὰ κόσμον καλούμενος — ὑπῆρξε Βυζάντιος τὴν πατρίδα γεννηθεὶς τῷ 1788 (2) ἐν τῇ κατὰ Βαλατᾶν «ἐνορίᾳ τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ, τῇ ἐπιλεγομένῃ τοῦ ἁγίου Νικολάου τῶν Ὀχριδιανῶν» (3). Ἔσχε γονεῖς εὐσεβεῖς καὶ ἐναρέτους, Ἰωάννην καὶ Ἑλένην ὀνόματι, καὶ ἀδελφοὺς δύο, Γεώργιον καὶ Δημήτριον. Παρὰ τῶν γονέων αὐτοῦ ἐμποτισθεὶς τὰ πρῶτα νάματα τῆς κατὰ Χριστὸν πίστεως καὶ ἀνατροφῆς ἐφοίτησεν ἔπειτα εἰς τὸ σχολεῖον τῆς ἐνορίας αὐτοῦ, ἔνθα «καὶ τὰ πρῶτα γράμματα, τὰ κοινὰ λεγόμενα» ἐδιδάχθη, κατὰ τὴν ἰδίαν τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου ὁμολογίαν. Ἐὰν ἔπειτα ἐμαθήτευσεν καὶ εἰς ἀνώτερον σχολεῖον καὶ εἰς ποῖον, ἄγνωστον· τὸ βέβαιον μόνον εἶνε ὅτι ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας κλίσιν ἔνθεον τρέφων πρὸς τὸ ἀγγελικὸν σχῆμα, πολλὴν τὴν σπουδὴν ἐπεδείκνυε περὶ τὴν συναναστροφὴν μετὰ κληρικῶν φερόντων εὐπροσώπως καὶ τιμώντων δι' ὅλου τοῦ βίου αὐτῶν τὸ ἱερατικὸν ὑπούργημα καὶ τὴν ἀποστολὴν τοῦ λειτουργοῦ τῆς Ἐκκλησίας, μέχρις οὗ τὴν διάνοιαν ἱκανῶς μορφωθεὶς καὶ τὴν καρδίαν

(1) Τοιαύτας βιογραφικὰς σημειώσεις περὶ τοῦ Γερμανοῦ Δ΄ δύναται ὁ βουλόμενος νὰ ἴδῃ ἐν τοῖς ἑξῆς ἔργοις : ***Σ. Ι. Βουτυρᾶ*** ὁ Πατριάρχης Γερμανός, ἐν τῷ ἡμερολογίῳ «***Χρόνος*** τοῦ 1869», ὑπὸ Γ. Βαφείδου, ΚΠολις σ. 71.—***τοῦ αὐτοῦ*** Λεξικὸν Ἱστορίας καὶ Γεωγραφίας τόμ. Β′ ΚΠολις, 1871, σ. 101-113.—***Θεοδώρου Μ. Ἀριστοκλέους*** Βιογραφία Κωνσταντίου Α΄ τοῦ ἀπὸ Σιναίου ἀοιδίμου Πατριάρχου ΚΠόλεως, τοῦ Βυζαντίου. ΚΠολις 1866, σ. 20. 21. 68.—***Ζαχ. Μαθᾶ***, Κατάλογος ἱστορικὸς τῶν πρώτων ἐπισκόπων καὶ τῶν ἐφεξῆς Πατριαρχῶν ΚΠόλεως, ἔκδοσις β′ Ἀθῆναι 1884, σ. 179. 180. 335 κ. ἑξ.—***Σκαρλ. Βυζαντίου*** ἡ ΚΠολις, τόμ. Β′ Ἀθῆναι 1862 σ. 547.—***Μ. Γεδεὼν*** Πατριαρχ. Πίνακες, ΚΠολις 1890, σελ. 695. 699. ὅρα καὶ σ. 70. σημ. 118. —***τοῦ αὐτοῦ*** σημείωμα σχετικὸν ἐν Μ. Ἑλλ. Ἐγκυκλοπαιδείᾳ Η΄ σ. 248.—Λεξικὸν ***Ἐλευθερουδάκη*** Γ′ σ. 837. — ***Ι. Σοκολώφ***, Ἡ Ἐκκλησία ΚΠόλεως κατὰ τὸν ιθ′ αἰῶνα τόμ. Α΄ Πετρούπολις, 1904. σελ. 553. 567. 569.

(2) Κατὰ τὴν γενομένην τῷ 1843-44 ἀπογραφὴν τῶν κατοίκων ΚΠόλεως ὁ Γερμανὸς κατεγράφη μεταξὺ τῶν ἀρρένων κατοίκων Φαναρίου ὡς ἑξῆς : «Γερμανὸς Πατριάρχης ἐτῶν 55». [***Μ. Γεδεὼν*** Ἀρχεῖον ἐκκλ/κῆς ἱστορίας τόμ. Α′, σ. 282].

(3) Ὅρα Σιγγίλλιον Γερμανοῦ Δ΄ «περὶ συστάσεως, συντηρήσεως καὶ διοικήσεως ἀλληλοδιδακτικοῦ σχολείου ἐν τῇ συνοικίᾳ Βαλατᾶ». Κωδ. Πατριαρχικοῦ Ἀρχειοφ.

ἀξιοζήλως διαπλάσας καὶ προπονήσας ἐνεδύθη, νεαρὸς ἔτι ὤν, τὸν μοναχικὸν τρίβωνα καταταχθεὶς μετ' οὐ πολὺ εἰς τὰς τάξεις τῶν κληρικῶν τοῦ πανσέπτου Πατριαρχικοῦ ναοῦ, κατ' ἀρχὰς διάκονος καὶ εἶτα ἐφημέριος αὐτοῦ ὁρισθείς, τιμηθεὶς ἅμα καὶ διὰ τοῦ ὀφφικίου τοῦ Μ. Συγκέλλου. Ἀναδειχθεὶς κληρικὸς σεμνοπρεπής, φέρων δὲ καὶ τὰ ἀπαραίτητα προσόντα τῆς ἐκκλησιαστικῆς πείρας καὶ μορφώσεως ἀνῆλθεν ἀργότερον καὶ εἰς αὐτὸ τὸ ἐπίζηλον ἀξίωμα τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου, περὶ τὰ τέλη τοῦ 1825, ἐπὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Χρυσάνθου [1824--26], διαδεχθεὶς κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τὸν Ἰωσήφ, ἐκλεγέντα κατὰ Ὀκτώβριον τοῦ 1825 μητροπολίτην Ἴμβρου (4). Ἡ ἀγαθότης αὐτοῦ καὶ προσήνεια, ἡ κτηθεῖσα πεῖρα περὶ τὰ ποιμαίνειν καὶ διοικεῖν καὶ ἡ ἄλλη ἀρετὴ καὶ σύνεσις ἐπεβλήθησαν ἐνωρὶς εἰς τὴν συνείδησιν τῆς Διοικούσης Ἐκκλησίας, ὥστε ἐγκαίρως αὕτη νὰ ζητήσῃ τὴν κατὰ τρόπον γενικώτερον χρησιμοποίησιν τοῦ ἐναρέτου καὶ δοκίμου τούτου κληρικοῦ.

* * *

Οὕτω κατ' Αὔγουστον τοῦ 1826 τῆς μητροπόλεως **Βιδύνης** ἀπροστατεύτου διαμεινάσης διὰ τῆς οἰκειοθελοῦς παραιτήσεως τοῦ ποιμενάρχου

ΚΓ' σ. 100-102.—Ὡς πρὸς τὴν τοιαύτην ὀνομασίαν τῆς ἐνορίας Βαλατᾶ, ἀναφερομένην καὶ ἐν τῷ αὐτῷ ὡς ἄνω Σιγιλλίῳ, σημειοῦμεν προχείρως τὰ ἑξῆς : Ὁ ρῶσσος ***Τρύφων Καραμπεΐνικωφ***, ἐπισκεφθεὶς τὸ δεύτερον τὴν ΚΠολιν, τῷ 1593 κατήρτισε κατάλογον τῶν ἐν αὐτῇ 464 ναῶν καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἀναφέρει 2ον τὸν τοῦ «***ἀρχαγγέλου Μιχαήλ***, ἔγγιστα τῆς πύλης Μπαλατᾶ» καὶ 3ον τὸν τοῦ «***ἁγίου Νικολάου***, Ἄχρι [Ὄχρι] μαχαλετά». Τῷ 1604 ὁ Ἀθηναῖος ***Ἀντώνιος Πατεράκης*** συνέταξε κατάλογον τῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὑφισταμένων ἐν ΚΠόλει ἱερῶν ναῶν καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἀναφέρει 8ον τὸν «***Ταξιάρχην***» καὶ 9ον τὴν «***Ἀχρειδιανή***· ἅγιος Νικόλαος». Οἱ δύο οὗτοι κατάλογοι συμφωνοῦσι πρὸς ἀλλήλους, τὴν ἐκκλησίαν δὲ «***τοῦ ἁγίου Νικολάου τῶν Ἀχρειδιανῶν***» ἀναφέρει καὶ ὁ κατάλογος τοῦ ἄγγλου Thomas Smith (1860). Ἡ Ἐκκλησία τοῦ ***ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ*** ἢ τοῦ ***Ταξιάρχου*** [κατὰ τὴν φρασεολογίαν τῶν ὡς ἄνω δύο καταλόγων] εἶνε ὡρισμένως ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν τοῦ ***Ἀρχιστρατήγου***, «εἰς τὴν Ζουρόπετραν», ἡ ὁποία πάλιν ἐθεωρεῖτο ἀργότερον καὶ ἐκκλησία τοῦ ***ἁγίου Νικολάου***, ὡς ἀναφέρει ὁ Ὑψηλάντης : «ἡ *Ζουρόπετρα, ἐκκλησία τοῦ Ἀρχιστρατήγου* [ἐπιλεγομένη, θεωρουμένη καὶ] ἄλλως ***ἁγίου Νικολάου***». — Ὅρα ***Α. Π. Κεραμέως*** Ναοὶ τῆς ΚΠόλεως κατὰ τὸ 1593 καὶ 1604. Ἐν περιοδικῷ τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου τόμ. ΚΗ' σ. 119. 120. 124. 125. 126. 129. — ***Α. Ὑψηλάντου*** τὰ μετὰ τὴν Ἅλωσιν σ. 327. 628. 684.—***Μ. Γεδεών***, Ἐκκλησίαι βυζαντιναὶ ἐξακριβούμεναι, ἐν «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ» ΙΘ' σ. 507. 510. — ***τοῦ αὐτοῦ*** *ἐκκλησίαι τῶν* Ὀρθοδόξων ἐν ΚΠόλει, 1888 σ. 13. — Περὶ «***Μπαλατᾶ***» γενικῶς ὅρα ***Σκαρλ. Βυζαντίου*** ἡ ΚΠολις. Ἀθῆναι 1890, τόμ. Β' σ. 580.

(4) *Σ. Ι.* ***Βουτυρᾶ*** ὁ Πατριάρχης Γερμανός, ἔνθα ἀνωτέρω, σ. 71.—***Μ. Γεδεὼν*** Πατριαρχ. Πίνακες σ. 695. —Κώδ. Πατρ. Ἀρχ. ΙΔ' σ. 87.

αὐτῆς Παϊσίου, ἐκλήθη εἰς διαδοχὴν αὐτοῦ ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος Γερμανὸς «ὡς ἱκανὸς καὶ ἄξιος καὶ πρόσφορος τοῦ ἀναδεχθῆναι τὴν πνευματικὴν προστασίαν τῆς ἁγιωτάτης ταύτης μητροπόλεως Βιδύνης, ἀνὴρ τὸν τρόπον χρηστός, τὴν γνώμην ἐπιεικής, νουνεχής τε καὶ συνετὸς καὶ ἤθεσι σεμνοπρεπέσι κεκοσμημένος καὶ τὸν βίον φέρων τοῖς τρόποις ἐφάμιλλον, ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας τὸ ἀγγελικὸν ἠμφιεσμένος σχῆμα καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐξυπηρετήσας εὐαρέστως εἰς διάφορα ἐπαγγέλματα, ἐφ᾽ οἷς καὶ εἰδήμων ἐγένετο πασῶν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων καὶ διατάξεων, καὶ ἐπαρχίας ὅλης ποιμαντορίαν ἀναδέξασθαι καὶ ποδηγετῆσαι λαὸν Κυρίου εἰς νομὰς σωτηρίους ἄξιος ἀναδέδεικται», χειροτονηθεὶς δὲ εἰς ἀρχιερέα ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Χρυσάνθου «νόμιμον καὶ κανονικὸν μητροπολίτην καταστήσαντος [αὐτὸν] τῆς ἁγιωτάτης ταύτης μητροπόλεως Βιδύνης καὶ προστάτην ἀναδείξαντος πνευματικὸν συμπάσης τῆς ἐπαρχίας ταύτης. . . . . » (5)

Μετὰ βραχεῖαν ἐν τῇ βασιλευούσῃ παραμονὴν (6) ἀναχωρήσας καὶ ἀφιχθεὶς εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ κατὰ Ν/βριον ἰδ. ἔτους, ἐπεδόθη ἀνενδότως καὶ μετὰ ζήλου ἱεροῦ εἰς ἣν ἡ Ἐκκλησία ἐκάλεσεν αὐτὸν ἀρχιερατικὴν διακονίαν (7). Ἀλλ᾽ ἐπέπρωτο νὰ ἴδῃ διακοπτόμενον ἀποτόμως το ποιμαντορικὸν ἔργον αὐτοῦ, διωχθεὶς μάλιστα καὶ ἐξωσθεὶς καὶ ἀπὸ αὐτῆς τῆς ἐπαρχίας Βιδύνης. Πῶς ἐξηγητέον τὸ τοιοῦτο ; Ὡς γνωστὸν διὰ τῆς κηρύξεως τοῦ ρωσσοτουρκικοῦ πολέμου [14 Ἀπριλίου 1828] καὶ τῆς ἐφ᾽ ἱκανὸν χρόνον κατασκηνώσεως τοῦ ρωσσικοῦ στρατοῦ εἰς τὰς περὶ τὸν Δούναβιν καὶ ἀνὰ τὸν Αἷμον χώρας ἤρξατο ριπτόμενος ὑπὸ πολλῶν καὶ καλλιεργούμενος ὑπὸ διαφόρων ὁ σπόρος τῆς βουλγαρικῆς ἐθνικῆς ἀφυπνίσεως, ἤδη δὲ ἀπὸ τοῦ 1830 οἱ Βούλγαροι ἐμφανίζονται διατυποῦντες ἀξιώσεις ἐκκλησιαστικῆς ἐπιρροῆς καὶ δὴ εἰς βαθμὸν εὐρύτερον τοῦ πρέποντος. Ἰδιαιτέρως δὲ τὸ Βιδύνιον, ἀπ᾽ ἀρχῆς στενῶς συνδεόμενον πρὸς τὴν

(5) Κωδ. Πατρ. Ἀρχειοφ. ΙΔ′ 99. — ***Ἐκκλ. Ἀλήθεια*** τόμ. Β′ σ. 347. — Ὅρα ***Ὑπόμνημα ἐκλογῆς*** καὶ ***Πρᾶξιν*** τοῦ Πατριάρχου Χρυσάνθου εἰς τὸ ***Α′ Παράρτημα.***

(6) Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο παραιτηθέντος τοῦ Χρυσάνθου [25 Σεπτεμβρίου 1826] μετέσχε τῆς αὐθημερὸν γενομένης ἐκλογῆς τοῦ ἀπὸ Χαλκηδόνος Πατριάρχου Ἀγαθαγγέλου ὡς καὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ ἀπὸ πρ. Κυζίκου Μ/του Χαλκηδόνος Ζαχαρίου (Σεπτ. 1826). - Κωδ. Πατρ. Ἀρχειοφ. ΙΔ′ σ. 101. 102. — ***Ἐκκλ. Ἀλήθ.*** Β′ (1882) σ. 317.

(7) Μεταβαίνων εἰς τὴν λαχοῦσαν αὐτῷ ἐπαρχίαν ἐπεφορτίσθη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ ἔργον τῆς συνάξεως «τῶν δεδουλευμένων καὶ ἀσυνάκτων ἐναπολειφθέντων εἰσοδημάτων καὶ δικαιωμάτων» τοῦ πρ. Βιδύνης Παϊσίου, ἵνα δι᾽ αὐτῶν ἐξοφληθῇ τὸ χρέος τοῦ τελευταίου τούτου «πρὸς τὸ βασιλικὸν μηρί». «Ἐφ᾽ ᾧ καὶ διορίζεται — σημειοῖ ὁ Πατριάρχης Ἀγαθάγγελος ἐν τῷ γράμματι αὐτοῦ [Ν βρ. 1826] πρὸς

ἐκκλησιαστικὴν καὶ ἐθνικὴν ἱστορίαν τῶν Βουλγάρων, ἐκ τῶν πρώτων δὲ φρουρίων καταληφθὲν ὑπὸ τῶν Ρώσσων, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ καθυστερήσῃ εἰς παρομοίας ἐκδηλώσεις, ὅπως καὶ πράγματι δὲν ὑστέρησεν ὀλίγον ἀργότερον (8). Ἀπέναντι τῶν τοιούτων ἐκδηλώσεων ἡ στάσις τοῦ Γερμανοῦ ἐχαράσσετο σαφὴς καὶ καθαρά, σύμφωνος τ. ἔ. καὶ συνεπὴς πρὸς ἣν εἶχεν ἐντολὴν καὶ ὁδηγίαν τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως μακρὰν ἀπὸ οἱασδήποτε πολιτικῆς ἀντιλήψεως καὶ ἐνεργείας περιορίζηται αὐστηρῶς εἰς τὸν κύκλον τῶν καθαρῶς ποιμαντορικῶν αὐτοῦ καθηκόντων, πρᾶγμα ὅμως ὅπερ ἀπήρεσεν εἰς ὡρισμένους ἐθνικιστικοὺς παράγοντας. Ἐντεῦθεν ἀναμφιβόλως καὶ ἡ ἀντίδρασις. Ἀλλ' ἀντὶ προσφυγῆς αὐτῶν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν προετιμήθη ἄλλη ὁδός, ἡ πρὸς τὸν ἄρχοντα καὶ ἡγεμόνα τοῦ τόπου Ἰμπραῒμ πασᾶν, τὸν ἅμα τῇ ὑπὸ τοῦ ρωσσικοῦ στρατοῦ ἐκκενώσει τῶν μερῶν ἐκείνων ἀναλαβόντα τὴν γενικὴν διοίκησιν αὐτῶν (9), οὗτος δὲ πάλιν, ἔχων ἴσως καὶ ἰδίους λόγους ἐκ προγενεστέρας τινὸς γνωριμίας αὐτοῦ μετὰ τοῦ Γερμανοῦ (10) καὶ εὐήκοον τὸ οὖς παρασχὼν εἰς τὰς διατυπωθείσας κατὰ τοῦ τελευταίου κατηγορίας, ἀπήλασεν αὐτὸν τῆς Βιδύνης [Ἀπρίλιος ἢ Μάϊος 1830], ἄνευ γνώσεως καὶ κρίσεως τῆς Ἐκκλησίας καὶ κατὰ παράβασιν παντὸς νομίμου καὶ δικαίου, ζητήσας ἅμα ἐπι-

---

τοὺς κληρικοὺς καὶ προκρίτους τῆς ἐπαρχίας Βιδύνης—ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας ὁ νέος ἀρχιερεύς σας καὶ γνήσιος κυριάρχης ἱερώτατος μητροπολίτης Βιδύνης καὶ ὑπέρτιμος.... κὺρ Γερμανὸς διὰ νὰ ἐπιστατήσῃ ἐξαρχικῶς καὶ συνάξας αὐτὰ ν' ἀποστείλῃ ἀσφαλῶς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν· τούτου χάριν.... ἅμα τοῦ ἀκοῦσαι καὶ ἰδεῖν τὸ παρὸν ἐκκλ/κὸν γράμμα νὰ προσέλθητε (οἱ ὀφείλοντες) παρευθὺς πρὸς τὸν διαληφθέντα νέον ἀρχιερέα σας καὶ γνήσιον κυριάρχην καὶ μετὰ πάσης προθυμίας καὶ ἑτοιμότητος ἐγχειρίσητε καὶ ἐπιδώσητε χωρὶς ἀναβολῆς καιροῦ σῶα καὶ ἀνελλιπῆ τὰ ὅσα ὀφείλετε.... καὶ ἐξοφλήσητε χωρὶς δισταγμοῦ καὶ προφάσεως παραμικρᾶς....» [Κωδ. Πατρ. Ἀρχειοφ. ΙΣΤ' σ. 16].

(8) Ἡ Βουλγαρικὴ Ἐκκλησία ὑπὸ Ἀρχ/που Ἀθηνῶν ***Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου*** ἐν Μ. Ἑλλ. Ἐγκυκλοπαιδείᾳ τόμ. Ζ' σ. 674 κ. ἑξ.—Ἱστορία τῆς Βιδύνης ὑπὸ ***Ν. Κλς***, αὐτόθι σ. 243.— Τὸ Βουλγαρικὸν Σχῖσμα ὑπὸ ἀρχιμ. ***Ἐμμ. Καρπαθίου*** ἐν *Θεολογίᾳ*, περιοδικῷ ἐν Ἀθήναις, τόμ. Γ' (1925) σ. 353. Δ'. (1926) σ. 42.

(9) Ἡ ἐκκένωσις τοῦ τουρκικοῦ ἐδάφους καὶ τῶν παραδουναβείων ἡγεμονιῶν συνετελέσθη μετὰ τὰς ἐν Πετρουπόλει γενομένας νεωτέρας διαπραγματεύσεις μεταξὺ Ρωσσίας καὶ Τουρκίας, αἵτινες ἐπακολουθήσασαι τῇ συνθήκῃ τῆς Ἀδρ/πόλεως (2/14 Σεπτ. 1829) ἀπέληξαν τῇ 13/25 Ἀπριλίου 1830 εἰς νέαν μεταξὺ ἀμφοτέρων τῶν κρατῶν σύμβασιν. ***(Π. Καρολίδου*** ἱστορία τοῦ ΙΘ' αἰῶνος τόμ. Β' Ἀθῆναι 1892, σ. 739-80, τόμ. Γ' Ἀθῆναι 1893 σ. 17).

(10) Ἴσως ὑπονοεῖται ὁ αὐτὸς Ἰμπραῒμ πασᾶς ἔν τινι γράμματι τοῦ Πατριάρχου Ἀγαθαγγέλου (30 Ἀπριλίου 1828), ἀνατιθέντος τῷ Μ. Βιδύνης Γερμανῷ τὴν διεκπεραίωσιν παρὰ τῷ «***ὑψηλοτάτῳ αὐτόθι πασᾶ ἐφένδη μας***» ὑποθέσεως χρηματικῆς Χ'' Πασχάλη τινός. —Κωδ. Πατρ. Ἀρχ. ΙΣΤ' σ. 143.

μόνως καὶ ἐπιτυχὼν τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ ἐξωσθέντος ἱεράρχου διὰ τοῦ Μ. Σοφίας Ἰωακείμ. Τοιαύτην ἐξήγησιν εὑρίσκομεν ὡς πρὸς τὴν ἔξωσιν τοῦ Βιδύνης Γερμανοῦ, ὑπονοουμένην ἴσως καὶ ὑπό τινας λέξεις τοῦ πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν τῆς ἐπαρχίας ταύτης γράμματος τοῦ Πατριάρχου Ἀγαθαγγέλου (1826 30), ὅστις ἀναγγέλλων αὐτῇ τὴν ἐκλογὴν τοῦ νέου αὐτῆς ποιμενάρχου ἐσημείου ὡς πρὸς τὸν Γερμανὸν τὰ ἑξῆς :«. . . ἐγένετο ἤδη γνωστὸν τῇ Ἐκκλησίᾳ παρὰ τοῦ αὐτόθι ὑψηλοτάτου ἡγεμόνος Ἰμπραΐμ πασᾶ ἐφένδη μας ὅτι ὁ ἀρχιερεύς σας Γερμανὸς ἐδιώχθη καὶ ἐξώσθη τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ἅτε δὴ μήτε μεθ᾽ ὑμῶν τοῦ λογικοῦ αὐτοῦ ποιμνίου εἰρηνικῶς ζήσας καὶ εὐαγγελικῶς πολιτευθεὶς κατὰ τὸ ἱερὸν αὐτοῦ χρέος, μήτε πρὸς τὴν ὑψηλότητα αὐτοῦ εὐάρεστος καὶ εὐδόκιμος ἐφάνη διὰ τὴν περὶ τὰς ὑψηλὰς αὐτοῦ ἐπιταγὰς ἀμέλειαν καὶ ἀπροσεξίαν, καθὰ ἡ ὑψηλότης του εἰδοποίησεν, ὡς εἴρηται. . . . » (11) Καὶ δὲν ἠγνοήθη ἡ Ἐκκλησία μόνον ὡς πρὸς τὴν ἔξωσιν τοῦ κανονικοῦ τῆς Βιδύνης ποιμενάρχου· ἐτηρήθη μυστικὸν ἀκόμη καὶ τὸ μέρος εἰς ὃ κατέφυγεν οὗτος, ὡς ἐμφαίνεται ἐπίσης ἐξ ἄλλου πατριαρχικοῦ γράμματος [ἀπὸ 6 Ἰουνίου 1830] πρὸς τὸν νέον Μητροπολίτην Βιδύνης Ἰωακείμ : «σὺν τούτοις προτρεπόμεθα τῇ ἱερότητί της νὰ ἐξετάσῃ καὶ περὶ τοῦ προκατόχου της Γερμανοῦ ποῦ κατέφυγε καὶ εὑρίσκεται μετὰ τὴν ἔξωσιν καὶ τὸν διωγμόν του καὶ ἅμα ὁποῦ πληροφορηθῇ νὰ ἰδεάσῃ καὶ τὴν Ἐκκλησίαν ἐν ἀκριβείᾳ διὰ γράμματός της. . . . . » (12).

Τὰ γενόμενα ἀναντιρρήτως ἀπετέλουν ἀδίκημα κατάφωρον ἐναντίον ὄχι μόνον ἱεράρχου, ἀκριβοῦς τηρητοῦ τοῦ καθήκοντος, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀνεχθῇ τοῦτο· ἐὰν δὲ αὕτη ἐφάνη ὑποχωρήσασα εἰς αὐτό, ἔπραξε τοῦτο «ὡς μὴ δυναμένη ἄλλως ποιῆσαι μηδὲ ἀποφυγεῖν τὴν ἐκτέλεσιν τῶν οὕτως ἐγκριθέντων καὶ ἀποφασισθέντων», ἦτο ὅμως ἕτοιμος εἰς πρώτην εὐκαιρίαν ἵνα προβῇ εἰς τὴν ἐπανόρθωσιν τοῦ ἀδικήματος. Καὶ πράγματι μετὰ ἕνα μῆνα [6 Ἰουλίου 1830] ἀνελθὼν τὸν πατριαρχικὸν θρόνον Κωνστάντιος Α´ ὁ ἀπὸ Σιναίου ἐπελήφθη καὶ τῆς διακανονίσεως τῆς ὑπὸ κρίσιν ὑποθέσεως. «Κατείδομεν—γράφει κατὰ Ἰούλιον ἰδίου ἔτους τῷ ἀποκατασταθέντι καὶ αὖθις εἰς Σοφίαν μητροπολίτῃ Ἰωακεὶμ—καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ παναγιωτάτου προκατόχου ἡμῶν γενομένην πρᾶξιν τῆς μεταθέσεως τῆς ἱερότητός της ἀπὸ τῆς ἐπαρχίας της ταύτης Σοφίας εἰς τὸν θρόνον Βιδύνης, **ἣν καὶ διαβασανίσαντες κανο-**

(11) Κωδ. Πατρ. Ἀρχ. ΙΣΤ´ 322. Τὸ ἔγγραφον καίπερ ἀχρονολόγητον, ὅμως ἐκ τῆς συμπαραθέσεως ἄλλου ἐγγράφου φαίνεται ἐκδοθὲν ἀρχὰς Ἰουνίου 1830.— ὅρα καὶ Κωδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ´ σ. 163, ἔνθα τὸ ὑπόμνημα τοῦ *Ἰωακείμ.*

(12) Κωδ. Πατρ. Ἀρχ. ΙΣΤ´ σ. 322.

νικοῖς λόγοις εὕρομεν οὐ μόνον βεβιασμένην καὶ ἐναντίαν εἰς τὴν θεοφιλῆ διεξαγωγὴν τοῦ αὐτόθι λογικοῦ ποιμνίου, ἀλλὰ πρὸς τούτοις ἀντιβαίνουσαν καὶ τῇ ἡμετέρᾳ ἀξιοχρέῳ προθέσει, ἥτις ἐστὶν ἡ ἀσφάλεια τῶν ἀδελφῶν ἐν ταῖς ἰδίαις αὐτῶν ἐπαρχίαις καὶ ἡ ἐν πᾶσιν εὔκλεια αὐτῶν. . . . ». Φιλάδελφος λοιπὸν ἀλλὰ καὶ φιλοδικαία ἐνέργεια Κωνσταντίου Α΄., ἐρειδομένη ἐπὶ κανονικῶν λόγων, ἐπέτυχεν ὡς ἔπρεπε τὴν ἀποκατάστασιν τῆς παραβιασθείσης ἐκκλησιαστικῆς τάξεως καὶ δικαιοδοσίας, τὸ μὲν διὰ τῆς παραμονῆς τοῦ Ἰωακεὶμ ἐν Σοφίᾳ, ἐξ ἧς καὶ δὲν φαίνεται ἀπομακρυνθεὶς καθ᾽ ὃν χρόνον ἐτιτλοφορεῖτο μητροπολίτης Βιδύνης, τὸ δὲ διὰ τῆς ἐπαναφορᾶς εἰς τὸν θρόνον τῆς τελευταίας ταύτης ἐπαρχίας τοῦ Γερμανοῦ, περὶ οὗ ὁ Πατριάρχης ἔγραφε τῷ Μ. Σοφίας Ἰωακεὶμ ὅτι «θέλει ἐπιμεληθῇ καὶ προνοήσῃ μετὰ φιλαδέλφου προθυμίας ἐλπίζων καὶ κατὰ τοῦτο νὰ τύχῃ τῆς ὑψηλῆς εὐμενείας», ὑπονοῶν ἴσως τὴν ἔκδοσιν σχετικοῦ «ὑψηλοῦ προσκυνητοῦ μπερατίου» καὶ διὰ τὸν Γερμανόν, ὅπως ἐπέτυχε ταύτην διὰ τὸν Ἰωακείμ (13). Ἐὰν ἡ εὐμένεια αὕτη ἐπετεύχθη, δὲν γνωρίζομεν· δυνάμεθα ὅμως νὰ εἰκάσωμεν ἀσφαλῶς ὅτι ὁ Γερμανὸς δὲν κατώρθωσε νὰ ἀνακαταλάβῃ ἐμπράκτως καὶ συνεχίσῃ αὐτοπροσώπως τὴν διαποίμανσιν τῆς ἐπαρχίας Βιδύνης, ἀφοῦ μετ᾽ ὀλίγον, περὶ τὰ τέλη τοῦ 1830, συναντῶμεν αὐτὸν ἐνδημοῦντα ἐν βασιλευούσῃ καὶ μετέχοντα συνοδικῶν συσκέψεων (14).

Ἐν Κωνσταντινουπόλει διαμένων ἐξελέγη κατὰ Μάϊον τοῦ 1831 μητροπολίτης ***Δράμας*** ἀντικαταστήσας τὸν εἰς Βέρροιαν μετατεθέντα Διονύσιον καὶ ἀντικατασταθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Πρεσλάβας Ἀνθίμου (15). Τῷ 1835 συναντῶμεν πάλιν αὐτὸν ἐνδημοῦντα ἐν βασιλευούσῃ καὶ ὑπο·

---

(13) Κωδ. Πατρ. Ἀρχ. ΙΔ΄ σ. 172. ΙΖ΄ 9. 11.

(14) Μετέσχε τῆς ἐκλογῆς τῶν Μ/τῶν: Θεσσαλονίκης Μελετίου, Ἀμασείας Διονυσίου, Ἐλασσῶνος Νεοφύτου, κατὰ Ν/βριον τοῦ 1830.— Ἄρτης Νεοφύτου, Ἐφέσου Χρυσάνθου, Καισαρείας Γερασίμου κατὰ Δ/βριον ἰδ. ἔ.—Σκοπείων Γενναδίου, Κρήτης Μελετίου, κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 1831.—Γρεβενῶν Γερασίμου, κατὰ Φ/ριον 1831.—Κωδ. Πατρ. Ἀρχ. ΙΔ΄ σ. 178. 183. 184. 185. 186. 187. 188. —***Ἐκκλ. Ἀλήθεια*** Β΄ 347.

(15) Κωδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ΄ σ. 194. - ***Ἐκκλ. Ἀλήθεια*** Β΄ σ. 329. 347.—Ὅρα κατωτέρω σχετικὸν ***Ὑπόμνημα***.—Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐπί τινας μῆνας ἐνδημίας αὐτοῦ ὡς Δράμας ἐν ΚΠόλει μετέσχε τῆς ἐκλογῆς τῶν μ/τῶν : Βιδύνης Ἀνθίμου, Αἴνου Κυρίλλου, κατὰ Μάϊον 1831—καὶ Ἀγχιάλου Σωφρονίου, κατ᾽ Αὔγουστον ἰδ. ἔτους. (Κωδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ΄ σ. 195. 196. 202.). Ἴσως δὲ τότε συμπίπτει καὶ ἡ ἐξαρχικὴ ἀποστολὴ αὐτοῦ εἰς Μιτυλήνην πρὸς συνδιαλλαγὴν τοῦ Μ/του Πορφυρίου καὶ τῶν χριστιανῶν μετὰ τοῦ διοικητοῦ Κουκλακσίζ-όγλου (ὅρα ***Σ. Βουτυρᾶ*** ἐν ἡμερολογίῳ ὁ ***Χρόνος***, ὡς ἀνωτέρω σ. 72).

γράφοντα συνοδικὰς πράξεις [16], τὴν 22 δὲ Ν/βρίου ἰδίου ἔτους βλέπομεν αὐτὸν προαγόμενον εἰς τὴν μητρόπολιν ***Δέρκων*** εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀποβιώσαντος ἀρχιερέως αὐτῆς Νικηφόρου [17]. Ἀναλαβὼν τὴν ποιμαντορίαν τῆς ἐπαρχίας ταύτης ὁ Γερμανὸς δὲν παρέλιπε παρέχων προθύμως τὴν πολύτιμον αὐτοῦ συμβολὴν εἰς τὴν συζήτησιν καὶ ἐπίλυσιν τῶν γενικωτέρων τῆς Ἐκκλησίας ζητημάτων διαρκῶς συμπάρεδρος διατελῶν τῆς περὶ τὸν Πατριάρχην συνόδου [18]. Ἀκριβῶς δὲ τότε κατεδείχθη ἥ τε πεῖρα καὶ ἡ πεφωτισμένη γνώμη, ἣν ὁ Δέρκων Γερμανὸς εἶχεν ἐπὶ τῶν ἐνδιαφερόντων τότε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Γένος σοβαρῶν ζητημάτων, ἀμφότερα δὲ ταῦτα ὡς καὶ ἡ καθόλου ἀρετὴ τοῦ ἱεράρχου τούτου ἐπεβλήθησαν, ὥστε ἡμέραν τινὰ νὰ κληθῇ ἐπὶ τὴν ἀνωτάτην τῆς Ἐκκλησίας σκοπιάν.

(Ἕπεται συνέχεια)

† Ο ΣΑΡΔΕΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ

---

(16) Μετέσχε τῆς ἐκλογῆς τοῦ ἀπὸ Σερρῶν Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ ΣΤ′ (Ὀκτ. 1835) καὶ τοῦ μ/του Δρυϊνουπόλεως Νεοφύτου (Ν/βρ. ἰδ. ἔ.).—Κωδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ′ σ. 264. 265.—***Ἐκκλ. Ἀλήθεια*** Α′ 53. Β′ 331.—Mansi τόμ. 40 σ. 224.

(17) Κωδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ′ σ. 266.—***Ἐκκλ. Ἀλήθεια*** τόμ Β′ 331. 332. 347. Ὅρα κατωτέρω καὶ σχετικὸν ***Ὑπόμνημα.***

(18) Μετέσχε πολλῶν μητροπολιτικῶν ἐκλογῶν (Κωδ. Πατρ. Ἀρχ. ΙΔ′ σελ. 267 κ. ἑξ.) καὶ δύο πατριαρχικῶν : τοῦ ἀπὸ Νικομηδείας Ἀνθίμου Δ′ (21 Φεβρ. 1840) καὶ τοῦ ἀπὸ Κυζίκου Ἀνθίμου Ε′ (6 Μαΐου 1841). — ***Ἐκκλ. Ἀλήθεια*** Β′ 346. 347. —Ὑπογράφει ὡς Μ/της Δέρκων διάφορα ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα ἐπὶ τῆς πατριαρχείας Γρηγορίου ΣΤ′, Ἀνθίμου Δ′ καὶ Ε′, κατὰ τὰς ἑξῆς προχείρους παραπομπάς : Mansi τόμ. XL σ. 224-31. 233-40. 245-64. 268. 270-76. 280-88. 290-300. 301-9-12. 319-25. 333-36. 338-40. — ***Μ. Γεδεὼν*** Κανον. Διατάξεις τόμ. Α′ σ. 322. 328-27. 370. τόμ. Β′ 209-11. 220-28-34. 248-80. 287. 292. 306. 336.—Ἀρχιμ. ***Κ. Δελικάνη*** Πατρ. ἔγγραφα τόμ. Β′ ΚΠολις, 1904, σ. 68.—***Ἐκκλ. Ἀλήθεια*** Η′ (1887) σ. 202.—Σύνταγμα ***Ράλλη—Ποτλῆ*** Ε′ 176. — Ἑλλ. Φιλ. Συλλόγου τόμ. Κ′— ΚΒ′ παράρτημα. ΚΠολις, 1892 σ. 125.—Σαμιακὰ ***Ε. Σταματιάδου*** Δ′ σ. 246-47. 250.—Ἀντίρρησις Μ. Κυζίκου Ματθαίου. ΚΠολις 1841 σ. 3.

ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΠΕΡΙ ΠΙΣΤΕΩΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου).

Εἶτα τὸ Γραφεῖον, εἰσηγήσει τῆς Παραπεμπτικῆς Ἐπιτροπῆς, ὑπέβαλε πρὸς συζήτησιν τὰς ἑξῆς προτάσεις : α΄) ὁ σκοπὸς τῆς κινήσεως «Πίστεως καὶ Διοικήσεως» εἶνε ἡ σαφὴς ἔκθεσις καὶ πλήρης ἔρευνα τῶν σημείων ἐν οἷς διαφέρομεν καὶ ἐν οἷς συμφωνοῦμεν. Αἱ ἀπαντήσεις τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τὰς Ἐκθέσεις τῆς Λωζάννης μαρτυροῦσι σαφῶς, ὅτι κατὰ τὴν γνώμην αὐτῶν τὸ ἐπιτελεσθὲν ἐν Λωζάννῃ ἔργον εἶνε ἀνεκτίμητον καὶ δέον νὰ ἐξακολουθήσῃ· β΄) αἱ Ἐκθέσεις τῆς Λωζάννης ἔτυχον εὐρείας προσοχῆς καὶ μελέτης, ἀλλ' ἐν πλείστοις κέντροις ἡ μελέτη διεξάγεται νῦν ἢ καὶ ἐγγίζει εἰς τὸ τέρμα αὐτῆς. Ἡ προσδοκία μέλλοντος Παγκοσμίου Συνεδρίου θέλει διεγείρῃ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν Ἐκκλησιῶν ὑπὲρ τῆς κινήσεως, θέλει παρακινήσῃ αὐτὰς εἰς τὸν διορισμὸν ἀντιπροσώπων, θέλει παράσχῃ τὴν εὐκαιρίαν εἰς συγκρότησιν ὁμίλων πρὸς ἔρευναν καὶ θέλει προβάλῃ σκοπὸν εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους. Ἐν τοιαύτῃ προσδοκίᾳ πιστεύεται ὅτι τὸ ἀναγκαῖον διὰ τὴν κίνησιν χρῆμα δύναται νὰ ἐξευρεθῇ· γ΄) τὸ ἔτος 1937 προτείνεται ὡς ἔτος συγκλήσεως, καθόσον τὸ Συνέδριον δὲν πρέπει νὰ ἀναβληθῇ ἐπέκεινα τοῦ ἔτους, καθ' ὃ ἱκανὸς ἀριθμὸς τῶν μετασχόντων τοῦ προηγουμένου Συνεδρίου ὑπάρχει ἔτι ἐν τῇ ζωῇ· δ΄) ἡ ἐπιτυχία τοῦ Συνεδρίου τῆς Λωζάννης καὶ ἡ οἰκονομία, μεθ' ἧς διεξήχθη, ὀφείλεται κατὰ μέγα μέρος εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς Λοζάννης, αἵτινες εἶνε πρόθυμοι νὰ παράσχωσι καὶ αὖθις πᾶσαν εὐκολίαν.

Εἰς τὰς προτάσεις ταύτας ἐπηκολούθησε μακρὰ συζήτησις, ἧς μετέσχον πλεῖστα τῶν μελῶν καὶ ἥτις κατέληξεν εἰς τὰς ἑξῆς συγκεκριμένας ἀποφάσεις.

α΄) Ὅπως συγκληθῇ δεύτερον Παγκόσμιον Συνέδριον, ὁ καθορισμὸς τοῦ χρόνου καὶ τοῦ τόπου τοῦ ὁποίου ν' ἀναβληθῇ μέχρι τῆς τελευταίας ἡμέρας τῆς παρούσης Συνελεύσεως.

β΄) Ἡ Συνεχιστικὴ Ἐπιτροπὴ ἀποδέχεται μετ' εὐχαριστιῶν τὴν ἐγκάρδιον πρόσκλησιν τῆς Λωζάννης. Εἶνε ἀδύνατον εἰς αὐτὴν νὰ καθορίσῃ ἀπὸ τοῦ νῦν τὸν τόπον τῆς συγκλήσεως, ἀλλ' ἡ Συνεχιστικὴ Ἐπιτροπὴ διαβεβαιοῖ τοὺς προσκαλοῦντας, ὅτι ἡ πρόσκλησις αὐτῶν θὰ τύχῃ τῆς

πλήρους ἐκτιμήσεως προσοχῆς αὐτῆς. Ἐφεξῆς ὡμίλησαν ὁ καθηγητὴς Siegmund Schultze περὶ τῆς ὀργανώσεως τοῦ ἔργου ἐν Γερμανίᾳ καὶ ὁ Δόκτωρ Tatlow περὶ τῆς ἐν αὐτῷ συμμετοχῆς τῆς κινήσεως τῶν χριστιανῶν σπουδαστῶν. Μετ' ἄλλας τινὰς προτάσεις καὶ προσευχὴν ἡ συνεδρία διελύθη.

Κατὰ τὴν 9ην μετὰ μεσημβρίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας συνεκροτήθη ἔκτακτος Συνεδρία τῆς Συνεχιστικῆς Ἐπιτροπῆς, καθ' ἣν ὡρίσθη νὰ γίνωσιν ἀνακοινώσεις ἀπὸ μέρους τῶν Γερμανῶν θεολόγων τῶν μετασχόντων ἀντιπροσωπευτικῆς Διασκέψεως συνελθούσης τῷ 1929 ἐν Woldenburg καὶ συζητησάσης «περὶ τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ». Ἡ Συνεδρία ἤρξατο διὰ προσευχῆς ὑπὸ τοῦ Δόκτωρος Dibelins. Βαθυτάτην ἐντύπωσιν ἐνεποίησεν εἰς τὰ παρόντα μέλη ἡ ὁμιλία τοῦ General Superintendent Dr Zöllner ἕνεκα τῆς μεταστροφῆς τὴν ὁποίαν ἔδειξε βαθμηδὸν ἐν Γερμανίᾳ ἐπερχομένην ἐν τῇ ἀντιλήψει τῆς Ἐκκλησίας. Ὡμίλησεν ἐπὶ μίαν περίπου ὥραν περὶ Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, περὶ Ἐκκλησίας καὶ Παραδόσεως, περὶ ὁρατῆς καὶ ἀοράτου Ἐκκλησίας καὶ τέλος περὶ Ἐκκλησίας ὡς ζῶντος ὀργανισμοῦ μᾶλλον ἢ ὀργανώσεως. Ὁ ρήτωρ λίαν ἐπιτηδείως τὰς ἐπελθούσας ἢ καὶ ἐν ἀπόπτῳ μεταβολὰς ἐν τῇ θεολογούσῃ Γερμανίᾳ συνεσχέτισε πρὸς τὸ ἔργον τοῦ ἐν Λωζάννῃ Συνεδρίου καὶ τὰς ἀπ' αὐτοῦ ἀντληθείσας ἀφορμὰς ἕνεκα τῆς ἐπαφῆς πρὸς θεολόγους τῶν Ἐπισκοπικῶν Ἐκκλησιῶν, αἵτινες παρουσιάζουσιν ἀντίληψιν τῆς ἐννοίας τῆς Ἐκκλησίας διάφορον τῆς τῶν Προτεσταντῶν. Μετὰ συζήτησίν τινα, ἧς μετέσχεν ἰδίᾳ ὁ ἐκ τῶν Ἀναμεμορφωμένων θεολόγων ἐν Γερμανίᾳ καθηγητὴς Lang καὶ ἥτις προὐκάλεσε βραχεῖαν, ἀλλ' ἔντονον ἀπάντησιν παρὰ τοῦ προλαλήσαντος, ἡ συνεδρίασις ἐπερατώθη διὰ προσευχῆς καὶ εὐλογίας ὑπὸ τοῦ Προέδρου.

Δευτέρα Συνεδρία (28 Αὐγούστου 9.30' π. μ.)

Τὴν ἐπιοῦσαν μετὰ προσευχὴν ὑπὸ τοῦ Δόκτωρος Zöllner ἀπεφασίσθη ὅπως συστηθῇ εἰς τὰς Θεολογικὰς Σχολὰς καὶ τὰ Σεμινάρια, ἵνα ἐν τῷ κύκλῳ τῶν μαθημάτων αὐτῶν περιληφθῇ καὶ διδασκαλία περὶ τῶν οἰκουμενικῶν κινήσεων, τῆς ζωῆς καὶ τῶν ἀμοιβαίων σχέσεων τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἐπηκολούθησαν διάφοροι συστάσεις, ὡς ἡ τοῦ Monod περὶ καταρτισμοῦ εἰδικῆς Βιβλιογραφίας χάριν καθηγητῶν καὶ φοιτητῶν, ἡ τοῦ Τσαγκὼφ περὶ δημοσιεύσεων χάριν τῆς νεολαίας, καὶ δηλώσεις ὡς ἡ τοῦ Δρ. Visser t'Hooft περὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος τῆς ὁμοσπονδίας τῶν χριστιανῶν φοιτητῶν καὶ τῆς Y. M. C. A. περὶ τῶν ἑνωτικῶν κινήσεων καὶ τῆς MissAdams, ἥτις περιέγραψε τὰς προσπαθείας τῆς Y. W. C. A.

πρὸς μόρφωσιν τῶν νεανίδων ἐν τῇ ἰδέᾳ τῆς ἑνώσεως. Δύο προτάσεις, ἡ τοῦ καθηγητοῦ Deissmann περὶ Ὁμοσπονδίας καὶ ἡ τοῦ Dr Wisemam περὶ μυστηριακῆς κοινωνίας δὲν συνεζητήθησαν. Μετὰ μεσημβρίαν μετὰ προσευχὴν ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Perry διεξήχθη γενικὴ καὶ εὐρυτάτη συζήτησις περὶ τοῦ ζητήματος τίνα θέματα δέον νὰ ἀπασχολήσωσι τὸ μέλλον Παγκόσμιον Συνέδριον καὶ καθόλου περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς κινήσεως. Ἐκ τῆς ἀφορμῆς ταύτης ὁ Πρόεδρος ἀνακεφαλαιῶν συνεσχέτισε τὸν σκοπὸν τοῦ Συνεδρίου τούτου πρὸς τὸν τοῦ Συνεδρίου τοῦ Λάμπεθ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος.

Συνεδρία τρίτη (29 Αὐγούστου 9.30′ π. μ.)

Τὴν ἑπομένην μετὰ προσευχὴν ὑπὸ τοῦ Δόκτορος Monod κατὰ πρόσκλησιν τοῦ Προέδρου ὁ Ἐπίσκοπος Gloucester ἐπεξετάθη εἰς τὸ ἔργον τοῦ Συνεδρίου τοῦ Λάμπεθ ἐπιθυμῶν νὰ ἄρῃ παρεξηγήσεις γεννηθείσας ἐν τοῖς κύκλοις τῶν Ἐλευθέρων Ἐκκλησιῶν ὡς ἐκ τῆς στενῆς προσεγγίσεως κατὰ τὸ Συνέδριον τοῦτο τῶν Ἀγγλικανῶν πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Αἱ δηλώσεις αὐτοῦ ἀπέδειξαν διὰ πολλοστὴν φορὰν τὸ ἐλαστικὸν τῆς δογματικῆς συνειδήσεως τοῦ προσεδρεύσαντος κατὰ τὰς μετὰ τῶν Ὀρθοδόξων συζητήσεις ἐν τῷ Λάμπεθ Ἐπισκόπου. Ὡς ἦν ἑπόμενον τῆς συζητήσεως μετέσχον ζωηρῶς ὁ Κογκρεγκασιοναλιστὴς καθηγητὴς Δρ. Bartlet καὶ ὁ Οὐεσλιανὸς Δρ. Lofthouse ὅστις καὶ διέγραψε συντόμως ποῖοι εἶνε οἱ ὅροι, ὑφ᾽ οὓς ἐννοεῖ δυνατὴν τὴν ἐν Νοτίαις Ἰνδίαις ἕνωσιν τὸ Συνέδριον τῶν Οὐεσλιανῶν Μεθοδιστῶν ἐν Ἀγγλίᾳ. Εἶτα ὁ καθηγητὴς Βουλγάκωφ ἐμνημόνευσε συνδιασκέψεις κληρικῶν ρώσρων ἐν Παρισίοις ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὸ Συνέδριον τῆς Λωζάννης, ὁ δὲ Ἐπίσκοπος Parsons ἐξέθηκε τὰ κατὰ τὸ συνελθὸν τὸν Ἰούνιον τοῦ 1930 ἐν Atlantic City Συνέδριον περὶ χριστιανικῆς ἠθικότητος ἐν σχέσει πρὸς τὴν ὀργανικὴν ἑνότητα. Ὁ Κινέζος καθηγητὴς Hsu καὶ ὁ Δρ. Sanders διεβεβαίωσε τὴν Συνεχιστικὴν Ἐπιτροπὴν περὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος τῆς θεολογικῆς νεολαίας, ἥτις συνεδριάσασα τὴν παρελθοῦσαν ἑσπέραν συνεζήτησε περὶ τοῦ σκοποῦ καὶ τῆς μεθόδου τῆς κινήσεως «περὶ Πίστεως καὶ Διοικήσεως». Εἶτα, κατόπιν τῆς γενομένης συζητήσεως, παρεπέμφθη εἰς τὴν Παραπεμπτικὴν Ἐπιτροπὴν προσχέδιον θεμάτων, ἅτινα δύνανται νὰ ἀπασχολήσωσι τὸ μέλλον Παγκόσμιον Συνέδριον, ἐπιγραφόμενον: «ἡ Ἐκκλησία ἐν τῇ βουλῇ τοῦ Θεοῦ» μετὰ τῆς ἐντολῆς, ὅπως μετὰ μελέτην ὑποβάλῃ πληρέστερον σχέδιον κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος.

Μετὰ μεσημβρίαν μετὰ προσευχὴν ὑπὸ τοῦ Δόκτορος Lofthouse ἀπεφασίσθη ὅπως ἡ προσεχὴς Συνέλευσις τῆς Συνεχιστικῆς Ἐπιτροπῆς, συ-

νέλθη ἀπὸ τῆς 18-21 Αὐγούστου ἐν High Leigh, ἡμίσειαν ὥραν μακρὰν τοῦ Λονδίνου. Εἶτα ὁ Γραμματεὺς τῆς ἐκ θεολόγων Ἐπιτροπῆς Δόκτωρ Witley ἐξέθηκε τὰ μελλοντικὰ σχέδια τῆς Ἐπιτροπῆς. Ἐπανελθόντος δ' αὖθις εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν τοῦ ζητήματος τοῦ χρόνου τοῦ μέλλοντος Παγκοσμίου Συνεδρίου ὡρίσθη ὅπως ὁ χρόνος μὴ ὁρισθῇ βραδύτερον τοῦ 1937, ἀνατεθῇ δὲ εἰς τὴν Παραπεμπτικὴν Ἐπιτροπὴν ὁ ὁριστικὸς καθορισμὸς τοῦ χρόνου καὶ ἡ ὑποβολὴ σχετικῆς ἐκθέσεως. Ἐφεξῆς ἐλήφθη ἀπόφασις ὅπως τὰ μέλη τῆς Συνεχιστικῆς Ἐπιτροπῆς λάβωσι τὴν πρωτοβουλίαν συμπήξεως, ἤ, ὅπου ὑπάρχουσιν, ἐνισχύσεως Ὀργα-νώσεων σκοπουσῶν τὴν διάδοσιν καὶ ὑποστήριξιν τῆς κινήσεως «περὶ Πίστεως καὶ Διοικήσεως» ἰδίᾳ μεταξὺ τῆς Νεολαίας. Ἐφ' ᾧ καὶ παρεκλήθη ὁ Δόκτωρ Tatlow, ὅπως συστήσῃ Ἐπιτροπὴν ἀποτελουμένην ἐξ ἀντιπροσώπων τῶν Σωματείων τῆς Νεολαίας πρὸς προαγωγὴν τοῦ αὐτοῦ σκοποῦ. Ἀφοῦ δὲ ἐξουσιοδοτήθη ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ εἰς ἄσκησιν τοῦ ἔργου τῆς Συνεχιστικῆς Ἐπιτροπῆς κατὰ τὸ μεταξὺ τῶν δύο Συνελεύσεων μεσολαβῆσον διάστημα ἀπεφασίσθη ὅπως κατὰ τὰς ἐτησίας Συνελεύσεις τῆς Συνεχιστικῆς Ἐπιτροπῆς ὁρισθῇ χρόνος πρὸς συζήτησιν ἑνὸς θέματος ἢ τμήματος αὐτοῦ ἐξ ἐκείνων, ἅτινα θὰ ἀπασχολήσωσι τὸ μέλλον Παγκόσμιον Συνέδριον. Ὡσαύτως παρεπέμφθη εἰς τὴν Παραπεμπτικὴν Ἐπιτροπὴν πρότασις τοῦ Μητροπολίτου Βαρσοβίας Διονυσίου περὶ συγκριτικῆς μελέτης τῆς διδασκαλίας τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἄλλων χριστιανικῶν Σωμάτων. Ἀφοῦ δ' ἐξεφράσθησαν εὐχαριστίαι πρὸς διαφόρους καὶ ἐν τέλει πρὸς τὸν Πρόεδρον Σεβασμιώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ὑόρκης δι' ἀναστάσεως, οὗτος εὐχαριστήσας παρεκάλεσεν «ὅπως ἕκαστον μέλος δημοσιεύσῃ ἐν ἐκκλησιαστικοῖς περιοδικοῖς εἰδήσεις περὶ τῆς κινήσεως καὶ τῶν σχεδίων τοῦ μέλλοντος Παγκοσμίου Συνεδρίου». Μετὰ προσευχὴν ἐκηρύχθη ἡ λῆξις τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνεχιστικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὑποβάλλων τὰ ἀνωτέρω κατὰ καθῆκον παρακαλῶ, ὅπως συμφώνως τῇ αἰτήσει τοῦ κ. Προέδρου ἡ παροῦσα Ἔκθεσις ἢ εὐρεῖα περίληψις αὐτῆς δημοσιευθῇ ἐν προσεχεῖ φύλλῳ τῆς «Ὀρθοδοξίας». ἵνα εἰς εὐρύτερον κύκλον γνωσθῶσι τὰ μελλοντικὰ σχέδια τῆς κινήσεως.

Ἐπὶ τούτοις ἀσπαζόμενος τὴν δεξιὰν τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος διατελῶ μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ.

Ἐν Λονδίνῳ,
τῇ 11ῃ Δεκεμβρίου 1930.

Ταπεινὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
καὶ πρόθυμος
† Ὁ Θυατείρων ***Γερμανός.***

ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ

Ἀφορμὴν λαβὼν ἐκ τῆς ἐν τῇ ἄριστα συντασσομένῃ «Ὀρθοδοξίᾳ» σοφῆς πραγματείας τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κυζίκου κ. Καλλινίκου περὶ τοῦ «Filioque ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ», φέρω εἰς γνῶσιν ὑμῶν ὅτι ἐγενόμην κάτοχος καλλιτεχνικῶς ἐκτετυπωμένου βιβλίου φέροντος τὸν τίτλον : «La divine liturgie de St. Jean Chrysostome» καὶ περιλαμβάνοντος τὴν ὅλην θείαν Λειτουργίαν τοῦ ἐν Ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, μετ' ἀντιπαραθέσεως ἐπιτυχοῦς μεταφράσεως εἰς γαλλικὴν γλῶσσαν, ὀφειλομένης εἰς τὸν καθολικὸν πατέρα Emmanuel André, ἀναθεωρηθείσης δὲ καὶ πλουτισθείσης διὰ σημειώσεων ἐν τέλει τοῦ βιβλίου ὑπὸ τοῦ πατρὸς Placide de Meester, καθηγητοῦ τοῦ ἐν Ρώμῃ Ἑλληνικοῦ Κολλεγίου τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου.

Εἰς τὸ βιβλίον αὐτό, ἐν σελίσιν 126, 127, 128 καὶ 129 δημοσιεύεται κατὰ τὸ οἰκεῖον μέρος τῆς θείας Λειτουργίας τὸ Σύμβολον τῆς ἁγίας ἡμῶν πίστεως, τὸ «Πιστεύω», ὅπως ἀκριβῶς τὸ παραδέχεται ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ἄνευ δηλ. τῆς προσθήκης τοῦ «Filioque», οὔτε ἐν τῷ πρωτοτύπῳ οὔτε ἐν τῇ γαλλικῇ μεταφράσει. Εἰς τὴν μετάφρασιν ὅμως, ἐν τῷ περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἄρθρῳ, ὑπάρχει παραπομπὴ εἰς τὰς σημειώσεις, ἡ ὑπ' ἀριθμὸν 51. Ἰδοὺ δὲ τί περιέχει ἡ σημείωσις αὕτη ἐν σελ. 231 τοῦ βιβλίου.

«L'addition καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ, et du Fils, ne se rencontre pas dans les livres officiels sortis des presses de la typohraphie de la Propagande. Le Pape Benoit XIV prescrivit de la maintenir dans les endroits où elle était déjà admise, sans obliger à l'introduire autre part, à moins que son omission entrainât scandale. (Bulle : *etsi pastoralis.* § 1 *De fide catholica* ad 1)».

ἤτοι :

«Ἡ προσθήκη «καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ» δὲν ἀπαντᾶται εἰς τὰ ἐπίσημα βιβλία τὰ προελθόντα ἐκ τῶν τυπογραφείων τῆς Προπαγάνδας. Ὁ Πάπας Βενέδικτος ΙΔ΄ (1740-1758) ὥρισε νὰ διατηρῆται αὕτη εἰς ἐκεῖνα μόνον τὰ μέρη, παρ' οἷς ἐγένετο αὕτη δεκτή, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ὑποχρέωσις νὰ εἰσάγηται ἀλλαχοῦ, ἐκτὸς ἂν ἡ παράλειψίς της ἤθελε δημιουργήσῃ σκάνδαλον».

Ἐκ τῆς σημειώσεως ταύτης ἐξάγεται ὅτι ἐπὶ ζητημάτων προπαγάν-

δας ἡ Παπικὴ Ἐκκλησία ἐπιτρέπει εἰς ἑαυτὴν νὰ ἐλευθεριάζῃ, καὶ ἂν ἀκόμη πρόκειται περὶ βασικῶν δογμάτων, οἷόν ἐστι τὸ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀρκεῖ νὰ ἐπιτυγχάνῃ τοῦ σκοπουμένου. Καὶ οὕτως ὄχι μόνον ἐπιτρέπει εἰς τοὺς ἐν Ἀνατολῇ Οὐνίτας νὰ παραβιάζωσι τὸ ὑπὸ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας ἀκολουθούμενον Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον καὶ νὰ συνεορτάζωσι τὰς κινητὰς ἑορτὰς συμφώνως πρὸς τὸ ἡμερολόγιον τῶν Ἐκκλησιῶν, παρὰ τοῖς ποιμνίοις τῶν ὁποίων ἀσκοῦσι τὸ ἔργον τῆς προπαγάνδας των, ὄχι μόνον ἐπιτρέπει εἰς αὐτοὺς νὰ μεταχειρίζωνται τὴν λειτουργίαν καὶ τὰς λοιπὰς ἀκολουθίας καὶ ἱερὰς τελετὰς τῶν Χριστιανῶν, παρ' οἷς ἀσκοῦσι τὸ ἔργον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ αὐτῶν ἔτι τῶν δογμάτων συγκαταβαίνει νὰ λησμονήσῃ τὰς αὐστηρότητάς της. Καὶ οὕτως ἐν τῷ δόγματι τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος πρεσβεύει μὲν ὅτι ἐκπορεύεται τοῦτο «ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ», δέχεται ὅμως ὅτι χάριν τῆς παρὰ τοῖς Ὀρθοδόξοις προπαγάνδας εἶνε δυνατὸν νὰ ἐκπορεύηται μόνον «ἐκ τοῦ Πατρός», οὐχὶ δὲ «καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ», ὅπως ἀκριβῶς πρεσβεύει ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, κατὰ τὰ κελεύσματα τῶν δύο πρώτων Οἰκουμενικῶν Συνόδων.

Ἐγνώριζον, τὸ Ἰησουϊτικὸν ἀξίωμα «ὁ σκοπὸς ἁγιάζει τὰ μέσα»· ἀλλ' ὁμολογῶ ὅτι οὐδέποτε ἀνέμενον ὅτι θὰ ἀνέτελλέ ποτε ἡμέρα, καθ' ἣν θὰ ἐμάνθανον ὅτι ἡ Παπικὴ Ἐκκλησία δι' ἐπισήμου Βούλλας τοῦ Βατικανοῦ θὰ διεκήρυττεν ὅτι ἀπαρνεῖται ἓν τῶν κεφαλαιωδεστέρων δογμάτων της, χάριν τῆς ἀσκουμένης παρὰ τοῖς Ὀρθοδόξοις προπαγάνδας.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει,
τῇ 20 Φεβρουαρίου 1931.

ΠΑΝΑΝΟΣ Ν. ΚΕΣΙΣΟΓΛΟΥΣ δ. ν.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΙΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

Ἐν τῇ Συνοδικῇ Συνεδρίᾳ τῆς 3ης Μαρτίου μετὰ τὴν ἐπικύρωσιν τῶν Πρακτικῶν τῆς προηγουμένης Συνοδικῆς Συνεδρίας ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπηύθυνε θερμὴν προσαγόρευσιν πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Δέρκων κ. Ἀμβρόσιον, Θεοδωρουπόλεως κ. Λεόντιον, Εἰρηνουπόλεως κ. Κωνσταντῖνον καὶ Χριστουπόλεως κ. Μελέτιον, ἀποχωροῦντας ἐπὶ τῇ λήξει τῆς Συνοδικῆς αὐτῶν θητείας. Ἐξ ὀνόματος αὐτῶν ἀπήντησεν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Γέρων Ἅγιος Δέρκων κ. Ἀμβρόσιος, α΄ τῇ τάξει, ἐκφράσας θερμὰς εὐχαριστίας καὶ εὐχάς.

Μετὰ διάλειμμα, προσελθόντων τῶν νέων Συνοδικῶν Μητροπολιτῶν Κυζίκου κ. Καλλινίκου, Νικαίας κ. Βενιαμίν, Χαλκηδόνος κ. Ἀγαθαγγέλου, Προύσης κ. Νικοδήμου καὶ Φιλαδελφείας κ. Μαξίμου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐχαιρέτισεν αὐτοὺς ἐγκαρδίως καὶ ηὐχήθη ἐνίσχυσιν ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ ὑψηλοῦ αὐτῶν ἔργου. Εἰς τοὺς Πατριαρχικοὺς λόγους ἀπήντησε καταλλήλως ἐκ μέρους τῶν νέων Μελῶν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ὁ α΄ τῇ τάξει Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κυζίκου κ. Καλλίνικος.

ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΑΙ

Γενομένης ἐπὶ τῇ ἀνασυγκροτήσει τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου συμπληρώσεως τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, αὗται ἀπηρτίσθησαν ὡς ἑξῆς :

α΄] Ἡ Κανονικὴ Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Κυζίκου κ. Καλλινίκου, Νικαίας κ. Βενιαμίν, Χαλκηδόνος κ. Ἀγαθαγγέλου, Δέρκων κ. Ἀμβροσίου, Προύσης κ. Νικοδήμου, Ἡλιουπόλεως κ. Γενναδίου καὶ Φιλαδελφείας κ. Μαξίμου.

β΄] Ἡ Ἐφορεία τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς ἐκ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Σάρδεων καὶ Πισιδίας κ. Γερμανοῦ, Μύρων κ. Πολυκάρπου Λαοδικείας κ. Δωροθέου καὶ Φιλαδελφείας κ. Μαξίμου.

γ΄] Ἡ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Ἡλιουπόλεως κ. Γενναδίου, Λαοδικείας κ. Δωροθέου καὶ Φιλαδελφείας κ. Μαξίμου.

δ΄] Ἡ Δικαστικὴ Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Χαλκηδόνος κ. Ἀγαθαγγέλου καὶ Ἡλιουπόλεως κ. Γενναδίου.

ε΄] Ἡ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Σεβασμιωτά-

των Μητροπολιτῶν Σάρδεων καὶ Πισιδίας κ. Γερμανοῦ, Ἡλιουπόλεως κ. Γενναδίου, Λαοδικείας κ. Δωροθέου καὶ Φιλαδελφείας κ. Μαξίμου.

ϛ'] Ἡ ἐπὶ τῆς συγκλήσεως Πανορθοδόξων Συνόδων Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Κυζίκου κ. Καλλινίκου, Χαλκηδόνος κ. Ἀγαθαγγέλου, Δέρκων κ. Ἀμβροσίου, Πριγκηποννήσων κ. Θωμᾶ, Σάρδεων καὶ Πισιδίας κ. Γερμανοῦ, Ἡλιουπόλεως κ. Γενναδίου, Μύρων κ. Πολυκάρπου, Λαοδικείας κ. Δωροθέου καὶ Φιλαδελφείας κ. Μαξίμου.

ζ'] Ἡ Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Πριγκηποννήσων κ. Θωμᾶ καὶ Μύρων κ. Πολυκάρπου.

η'] Ἡ ἐπὶ τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἀρχειοφυλακίου Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Δέρκων κ. Ἀμβροσίου, Σάρδεων καὶ Πισιδίας κ. Γερμανοῦ καὶ Ροδοπόλεως κ. Κυρίλλου.

θ'] Ἡ ἐπὶ τοῦ Σκευοφυλακίου, Μουσείου καὶ Μυροφυλακίου Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Νικαίας κ. Βενιαμὶν καὶ Θεοδωρουπόλεως κ. Λεοντίου.

ι'] Ἡ ἐπὶ τῆς Πινακοθήκης Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Λαοδικείας κ. Δωροθέου καὶ Φιλαδελφείας κ. Μαξίμου.

ια'] Ἡ ἐπὶ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Σάρδεων καὶ Πισιδίας κ. Γερμανοῦ, Χριστουπόλεως κ. Μελετίου καὶ Μύρων κ. Πολυκάρπου.

ιβ'] Ἡ ἐπὶ τῆς Βιβλιοθήκης καὶ τοῦ Περιοδικοῦ Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Ἡλιουπόλεως κ. Γενναδίου καὶ τοῦ Λαοδικείας κ. Δωροθέου καὶ τοῦ Ἐπισκόπου Μιλήτου κ. Αἰμιλιανοῦ.

ΚΑΝΟΝΙΚΑΙ ΨΗΦΟΙ, ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑΙ

Ἐν τῇ Συνοδικῇ Συνεδρίᾳ τῆς 19ης παρόντος μηνὸς Μαρτίου διὰ κανονικῶν ψήφων προήχθησαν εἰς τὸν ἐπισκοπικὸν βαθμὸν ὁ Πανοσιολογιώτατος Πρωτοσύγκελλος κ. Γερμανὸς ὑπὸ τὸν ψιλὸν τίτλον τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης Ἐπισκοπῆς Ἀβύδου, ἐπὶ τῷ τέλει ἵνα διευθύνῃ τὴν Ἱερὰν Μονὴν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, καὶ ὁ Πανοσιολογιώτατος Πρωτοσυγκελλεύων Μέγας Ἀρχιμανδρίτης κ. Φιλόθεος ὑπὸ τὸν ψιλὸν τίτλον τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης Ἐπισκοπῆς Ναζιανζοῦ, διορισθεὶς ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἀρχιερατικῶς Προϊστάμενος τῆς Κοινότητος Κοντοσκαλίου. Αὐθημερὸν ἐγένοντο ἀμφοτέρων τὸ εἰθισμένον μήνυμα καὶ ἡ νενομισμένη εὐχαριστία. Ἡ χειροτονία τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀβύδου ἐγένετο τὴν Ἑορτὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἐν τῷ σεπτῷ Ναῷ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς ἐν μέσῳ πολλοῦ ἐκκλησιάσματος ὑπὸ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Χριστουπόλεως κ. Μελετίου, Λαοδικείας κ. Δωροθέου καὶ Φιλαδελφείας κ. Μαξίμου. Ἡ δὲ χειροτονία τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ ἐγένετο τὴν πέμπτην Κυριακὴν τῶν Νηστειῶν ἐν τῷ ἐν Κοντοσκαλίῳ ἱερῷ Ναῷ τῆς Ἁγίας Κυριακῆς ἐν μέσῳ πολλοῦ ἐκκλησιάσματος ὑπὸ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Πριγκηπονήσων κ. Θωμᾶ, Λαοδικείας κ. Δωροθέου καὶ Φιλαδελφείας κ. Μαξίμου.

ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ ΔΙΑΚΟΝΟΥ

Συστάσει τῆς Ἐφορείας τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς ἐνεκρίθη Συνοδικῶς αἴτησις χειροτονίας εἰς διάκονον τοῦ ἐκ τῶν τελειοφοίτων τῆς Σχολῆς Στυλιανοῦ Πελεκανίδου. Ἡ χειροτονία ἐτελέσθη τὴν Κυριακὴν τῆς Σταυροπροσκυνήσεως ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Σταυρουπόλεως κ. Ἰωακείμ. Ὁ χειροτονηθεὶς ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ αὐτοῦ εἰς τὸ κληρικὸν στάδιον ἔλαβε τὸ ὄνομα Ἰωακείμ.

—Συστάσει τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Θυατείρων κ. Γερμανοῦ ἐπετράπη συνοδικῶς ἡ χειροτονία ὡς ἐφημερίου τῆς ἐν Παρισίοις Γεωργιανῆς Παροικίας τῆς Ἁγίας Νίνας τοῦ Γεωργίου Γρηγορίου Περάδζη, Γεωργιανοῦ, διδάκτορος καὶ διδασκάλου τῆς Γεωργιανῆς καὶ Ἀρμενικῆς γλώσσης ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Βόννης.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ

Διὰ Πατριαρχικοῦ Γράμμαατος ἐξεφράσθησαν τῷ Μακαριωτάτῳ Πατριάρχῃ κ. Βαρνάβᾳ τὰ συλλυπητήρια καὶ ἡ συμπάθεια τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τοῖς γενομένοις τελευταίως ἐν τῇ Νοτίῳ Σερβίᾳ καταστρεπτικοῖς σεισμοῖς.

ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας κ. Κόσμο Λὰγκ διὰ Γράμματος αὐτοῦ ἐξέφρασε θερμὰς εὐχαριστίας ἐπὶ τῇ ἐκδηλωθείσῃ συμπαθείᾳ τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν τελευταίαν ἀσθένειαν αὐτοῦ, ἐξ ἧς ἀναρρωνύει.

ΕΟΡΤΑΙ

Τὸν ἑορτάσαντα Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ἐλευθερουπόλεως κ. Σωφρόνιον ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεχάρη διὰ Πατριαρχικοῦ Γράμματος.

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ.

Τὴν Κυριακὴν τῆς Ὀρθοδοξίας ὡμίλησεν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἡλιουπόλεως κ. Γεννάδιος. Ὁ ἐκφωνηθεὶς αὐτοῦ λόγος δημοσιεύεται ἐν τῷ παρόντι Τεύχει. Τὴν δευτέραν Κυριακὴν ὡμίλησεν ὁ Πανοσιολογιώτατος Πρωτοσυγκελλεύων (νῦν Ἐπίσκοπος Ναζιανζοῦ) κ. Φιλόθεος «περὶ τοῦ Θείου Λόγου». Τὴν Κυριακὴν τῆς Σταυροπροσκυνήσεως ὡμίλησεν ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Χρυσόστομος Κορωναῖος, Καθηγητὴς τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς, «περὶ αὐταπαρνησίας». Τὴν τετάρτην Κυριακὴν ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Λεύκης κ. Παγκράτιος «περὶ τῶν σωματικῶν ἀσθενειῶν ἀπὸ ἀπόψεως θρησκευτικῆς». Τὴν πέμπτην Κυριακὴν τῶν Νηστειῶν ὡμίλησεν ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἐλαίας κ. Ἀγαθάγγελος «περὶ φιλοδοξίας».

Ἐπίσης ὁ Θεῖος Λόγος ἐκηρύχθη καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς Ναοὺς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

ΤΑΞΕΙΔΙΑ

—Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἡλιουπόλεως κ. Γεννάδιος ἀδείᾳ ἐκκλησιαστικῇ μετέβη τὸν παρόντα μῆνα εἰς Θεσσαλονίκην καὶ Ἀθήνας δι' ὑποθέσεις ἀτομικάς. Ἡ Α. Σεβασμιότης ἐπανέκαμψεν τῇ 24ῃ τοῦ μηνὸς τούτου.

—Ἐκκλησιαστικῇ ἐντολῇ μετέβη εἰς Θεσσαλονίκην καὶ Ἀθήνας ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μύρων κ. Πολύκαρπος δι' ὑποθέσεις τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς.

—Ἐδόθη τῷ Θεοφιλεστάτῳ Ἐπισκόπῳ Ἀριστείας κ. Ἱεροθέῳ ἄδεια μεταβάσεως εἰς Λουτράκιον διὰ λόγους ὑγείας.

ΘΑΝΑΤΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΜΕΣΗΜΒΡΙΑΣ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ

Τῇ 21ῃ λήξαντος μηνὸς ἀπεβίωσεν ὁ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἐφησυχάζων ἐνταῦθα γηραιὸς Μητροπολίτης Μεσημβρίας Νικηφόρος. Τῆς κηδείας αὐτοῦ, τελεσθείσης ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ τῇ Κυριακῇ, 22 λήξαντος, προέστησαν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολῖται Σάρδεων κ. Γερμανός, Ροδοπόλεως κ. Κύριλλος καὶ Φιλαδελφείας κ. Μάξιμος, τὸν δὲ ἐπικήδειον ἐξεφώνησεν ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος ὁ Ὑπογραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης παρέστη ἐν τῷ Ἱερῷ Βήματι.

Ὁ ἀείμνηστος Μητροπολίτης Μεσημβρίας Νικηφόρος Λεβαντερίδης, καταγόμενος ἐκ Μαδύτου τῆς ἐπαρχίας Καλλιουπόλεως, ἐγεννήθη περὶ τὸ 1854. Ἐκ τῶν ἀρχαίων μαθητῶν τῆς ἐν Χάλκῃ Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς, ἀποφοιτήσας αὐτῆς ὑπηρέτησεν ὡς Ἱεροκήρυξ ἀρχικῶς καὶ Πρωτοσύγκελλος εἶτα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μιτυλήνης παρὰ τῷ τότε ἀοιδίμῳ Μητροπολίτῃ Μιτυλήνης, τῷ μετέπειτα Μητροπολίτῃ Ἐφέσου καὶ ἀπὸ Ἐφέσου Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ Κωνσταντίνῳ τῷ Ε΄. Ἐκ τῆς διακονίας του ταύτης προαχθεὶς τῷ 1891 εἰς Μητροπολίτην Νευροκοπίου ἐποίμανε τὴν ἐπαρχίαν ταύτην μέχρι τοῦ 1897, ὅτε μετετέθη εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Λιτίτσης, ὡς τοιοῦτος χρηματίσας καὶ μέλος τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου. Κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1907 προαχθεὶς εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Τυρολόης διῴκησε ταύτην ἐπὶ τετραετίαν, μέχρι τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ ὡς Μητροπολίτου Μεσημβρίας κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1911. Ἔκτοτε δὲ διὰ τοὺς γνωστοὺς λόγους μὴ δυνηθεὶς νὰ μεταβῇ εἰς Μεσημβρίαν, παρέμεινεν ἐν Φαναρίῳ. Ὁ ἀείμνηστος διεκρίθη διὰ τὸ πρᾷον καὶ εὐπροσήγορον αὐτοῦ πρὸς πάντας καὶ ὑπηρέτησε τῇ Ἐκκλησίᾳ μὲ ἀφοσίωσιν καὶ στοργήν, ὅπου αὐτὴ ἔταξεν αὐτόν.

Τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Μεσημβρίας Νικηφόρου εἴη αἰωνία ἡ μνήμη!

ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ

Τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἐπεσκέφθησαν κατὰ τὸν μῆνα Μάρτιον:

—Ὁ κ. Ἄθως Ρωμάνος, Γερουσιαστής.

—Ὁ Πρόεδρος τῆς ἐπὶ τῆς Ἀνταλλαγῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς κ. Ἄντερσον.

—Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπείας παρὰ τῇ Μικτῇ Ἐπιτροπῇ ἐπ τῆς Ἀνταλλαγῆς κ. Ἀρ. Φωκᾶς.

—Ὁ κ. Ἀλέξανδρος Δαλιέτος μετὰ τῆς Κυρίας αὐτοῦ.

—Ὁ κ. Εὐθύμιος Στεφανίδης, σύμβουλος τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπείας παρὰ τῇ Μικτῇ Ἐπιτροπῇ ἐπὶ τῆς Ἀνταλλαγῆς.

—Ὁ ἐπιτετραμμένος τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ Οὐγγρικῆς Πρεσβείας κ. **Antall Ullein** μετὰ τῆς Κυρίας του.

—Ὁ ἐνταῦθα ὑποπρόξενος τῆς Ἀγγλίας κ. **Cyril Cumberbatch.**

—Ὁ κ. **Valérien Lopatto,** Σύμβουλος τῆς Πολωνικῆς Πρεσβείας.

—Ὁ Δόκτωρ **Georges Hofmann,** Καθηγητὴς τοῦ ἐν Ρώμῃ Παπικοῦ Ἀνατολικοῦ Ἰνστιτούτου.

—Ὁ κ. **Darius Alton Davis,** Σύμβουλος τῆς Χριστιανικῆς Ἀδελφότητος τῶν Νέων ἐκ Νέας Ὑόρκης.

—Οἱ ἀδελφοὶ Κ. Ἠλιάσκου κ. Ἠλίας Ἠλιάσκος καὶ Ν. Ἠλιάσκος.

—Ὁ Διευθυντὴς τῆς Τραπέζης Χρυσοβελώνη κ. Δ. Βοσνιάκος.

—Ὁ Δημοσιογράφος κ. **François Psalty.**

—Ὁ κ. Π. Δ. Μηλιώτης, Δικηγόρος.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ἐπαφὴ Ἀγγλικανῶν καὶ Ὀρθοδόξων ἐν Λονδίνῳ.

Εἰς ἐπιμεμελημένον Τεῦχος ἐξεδόθησαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Ἀλεξανδρείας τὰ ἐπίσημα Πρακτικὰ τῆς μεταξὺ Ἀγγλικανῶν καὶ Ὀρθοδόξων ἐν Λονδίνῳ Διασκέψεως μετὰ τῆς σχετικῆς Ἐκθέσεως τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανξανδρείας πρὸς τὴν περὶ Αὐτὸν Σύνοδον καὶ τῆς ἐπ' αὐτοῦ συνοδικῆς ἀποφάσεως.

Ο ΙΕΡΕΥΣ

Ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ἐξεδόθη ἄρτι λαμπρὰ Μελέτη ὑπὸ τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Μεγάλου Ἀρχιμανδρίτου κ. Μιχαὴλ Κωνσταντινίδου, Προϊσταμένου τῆς ἐν Λονδίνῳ ἡμετέρας Κοινότητος. Τὸ ἔργον πραγματεύεται τὴν ἐσωτερικὴν ζωὴν τοῦ Ἱερέως καὶ τὸ διδακτικόν, ἁγιαστικὸν καὶ ποιμαντορικόν του ἔργον, ὃν ὡς τοιοῦτον κάλλιστον ἀπόκτημα τῶν ἱερέων μας. Ἔχει γραφῆ μὲ ἀκραιφνῆ πίστιν, μὲ ἀγάπην βαθεῖαν, μὲ ζῆλον θερμόν, μὲ σοφίαν, μὲ σύστημα· εἶναι ἀντικατόπτρισις τοῦ συγγράψαντος αὐτό, ἀπαύγασμα διακεκριμένης προσωπικότητος ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς Κλήρῳ. Μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ὡραίου τούτου βιβλίου οἱ Ἱερεῖς ἡμῶν θὰ κάμουν τὴν ἀληθῆ γνωριμίαν τοῦ ἔργου των, τοῦ προορισμοῦ των, τοῦ ἑαυτοῦ των, καὶ θὰ προσπαθήσουν νὰ βάλουν περισσοτέραν ψυχήν, ὁλόκληρον τὴν ψυχήν των, εἰς τὴν ὑψηλήν των διακονίαν.